

De jaargetyden

Nicolaas Simon van Winter

bron

Nicolaas Simon van Winter, *De jaargetyden*. Pieter Meijer, Amsterdam 1769.

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/wint009jaar01_01/colofon.htm

© 2004 dbnl

Toewyng, aan myne echtgenoot Lucretia Wilhelmina van Merken.

Wie zou ik thans myn letterarbeid wyden,
Myn zangen van de wondren der natuur,
Gods wondren, in den loop der Jaargetyden;
Wie eer dan u, die 't heilig, 't hemelsch vuur
Der dichtkunst voelt in uwen boezem blaaken;
Gantsch Nederland verrukt door uw muzyk,
En hier beneên ons doet een voorproef smaaken
Van 't choorgezang in 't zalig englenryk?
Lucretia! de storm der tegenspoeden
Stilt op 't geluid van uw' gewyden toon.
Gy zingt, hoe fel de staatsörkaanen woeden,
Den Harpenaar uit Bethlems veld ten troon.

Gewis, gewis, rechteerde telg der Branden!
Van Merkens spruit! sieraad en vreugd van 't Y,
Aan my verknocht door de allerteerste banden!
Ik wy' aan u, aan u, myn poëzy.
Ontfang ze in gunst, ô dierbre hartvriendinne!
Myn lotgenoote in alle vreugd en smart!
Waard voorwerp van myn teedre huwlyksminne,
Naast God de steun, de toevlucht van myn hart!
Uw kunst en deugd en liefde vordren tevens
Van my met recht dit dankbaar offer af.
De Algoedheid spaare in u, ô troost myns levens!
't Geliefd geschenk dat haar genaë my gaf!
ô Dichteres, die d'Oorsprong aller dingen
Op 't luisterrykst in 't schepslenheir ontdekt,
En nevens my zyn glori poogt te zingen!
Aanvaard myn' zang, die tot dat oogmerk strekt.

MDCCLXIX.

NICOLAAS SIMON VAN WINTER.

Voorbericht.

Dewyl het onderzoek der Natuur nu meer dan ooit onze Vaderlanderen bekoort, zal moogelyk een Dichtstuk, 't geen grootdeels zyne waarde van deselve ontleent, hen niet mishaagen. De Jaargetyden zyn my, zelfs al vóór dat ik myn' Amstelstroom gedicht heb, als een bevallig onderwerp voor de Dichtkunde voorgekomen, en van toen af heb ik reeds voorraad vergaderd om dezelve in poëzy te verhandelen. Na dien tyd kreeg ik bericht wegens de Saizoenen van den Engelschen Dichter Tompson, die een myner goede vrienden naauwkeurig voor my vertaalde. In 't eerst besloot ik deeze vertaaling in Nederduitsche Vaerzen over te brengen, doch vond naderhand raadzaam my 'er niet aan te binden, maar slechts gebruik te maaken van het geene 'er my, naar myne gedachten, best uit konde te stude komen; doch zyn' voortreflyken Lofzang heb ik genoegzaam geheel gevolgd. In den Zomer, by de bespiegeling in het bosch, heb ik eenigzins gebruik gemaakt van de gedachten des Heeren van Haller, in zyn onvoltooid gedicht over de eeuwigheid. Verder heb ik, zo

veel my mooglyk was, myne onderwerpen in duidelyke bewoordingen trachten voor te stellen. De Dichtkunst, door eene Christelyke Wysbegeerte gesterkt in het beschouwen der schepselen, te doen dienen tot eer van den grooten Schepper, is my altoos voorgekomen haar verhevenste gebruik te zyn: ik heb dit naar myn vermogen trachten te doen, en hoope myne poogingen niet nutteloos aangewend te hebben.

De jaargetyden.***De lente.***

Ik zing, tot glori van den Schepper der Natuur,
Het jeugdig Lenteschoon, het Zomerzonnevuur,
Den rykdom van den Herfst, des Winters heerschappye;
Al 't mildgeschonken nut van ieder Jaargetyê.

ô Lente, morgenstond van 't pasherboren jaar,
Die, door het wys bestier van God, den Zegenaar,
Den grondslag jaarlyks legt van zo veel zegeningen!
Van uw bevalligheên lust my het eerst te zingen.

Gy, die in hoogen staat, in weelde uw dagen slyt,
En van de wondren der Natuur onkundig zyt,
't Zal u geene onëer zyn naar veldmuzyk te hooren;
Virgiel kon vorst August en 't prachtigst hof bekooren,

Toen Romens oor verrukt zyn veldgezangen vong,
 En hy in 't stadsgewoel het nut des landbouws zong:
 Herken, tot welk een' top van eer ge ook zyt verheven,
 Natuur, uw moeder, en de voedster van uw leven.

De norsche Winter wykt naar 't altooskille noord';
 Hy wykt, en prest zyn heir, de felle stormen, voort;
 Zy volgen op zyn' wenk, verlaaten all' de weijen,
 Het zwaarbesneeuwd gebergt', de huilende valeijen,
 En 't uitgeplonderd woud. Onze aard' word door den stoet
 Van zachte koeltjes op het minnelykste ontmoet,
 Terwyl de sneeuw versmelt tot kabbelende beeken,
 En de eerste spruitjes 't hoofd door aard- en kleikorst steeken.

Het jeugdig Jaargety' ziet zuchtende in het rond
 Wanneer het windenheir somtyds den avondstond,
 Op 's Winters traage vlucht, nog hevig durft bestormen,
 Of by het morgenlicht den bleeken dag misvormen;
 Dan kwynt het teêr seizoen, door bui op bui ontroerd.
 De schuwe roerdomp durft, naar poel en plas gevoerd,
 Het yzelig moeras naauw' met zyn' bek doorbooren,
 Dat, dreunende op zyn stem, zyn bromming schynt te smooeren;
 Daar reeds 't pluvierenheir, voorbaarig aangesneld,
 Zyn' gids en roeper volgt langs 't luistrend duin en veld.

De naderende zon, die uit de azuuren zaalen
 De wentlende aard' beschynt met koesterende stralen,
 Die jaarlyks haaren loop door zespaar teekens richt,
 Ontwykt de visschen thans, en haar verkwikkend licht
 Word vrolyk door den ram en door den stier ontvangen.
 De dampkring, in wiens ruim de wolken dryvend hangen,
 Vergunt, min t' saamgepakt, den vochten steiler vaart;
 Verspreid alom een kracht die leven kweekt en baart;
 En 't helder wolkfloers dekt met zuiverwitte glanssen,
 Daar 't luchtig opwaarts ryst, de onmeetelyke transsen.

Nu vlieden wyd en zyd de vlugge windjes uit:
 De drang der lucht word door geen aardkorst meer gestuit.
 Dit doet den veldeling, verlangens moê, herleeven.
 Hy, door des Winters woede uit beemd en veld gedreven,
 Sloot zich in hut en stal met gade en kroost en vee,
 En vond in 't bar saizoen daar spys en legersteê.
 In 't midden van de stulp vernoegd by 't vuur gezeten,
 Na dat zyn zorg voor 't vee hem zwoegen deed en zweeten,
 Word zyn eenvoudig hart door gulle vreugd gestreeld,
 Daar ongeveinsde trouw zyn gade in de oogen speelt,
 Natuur 't onnoozel kroost van oudermin doet gloeijen,
 En 't vee zyn dankbaarheid hem toont door vriendlyk loeijen.

Hy, daar zyn nedrig dak het buldrend jaargety'
 Verduurde, laat alreeds zyn wenschen, vry en bly,
 De Lente zelfs vooruit, naar veld en akkers zweeven.
 Thans gaat de stulpdeur op: hy doet zyn ossen streeven
 Naar 't land daar 't kouter korts bevroren lag in de aard'.
 Hoe willig word het juk door 't yvrig vee aanvaard,
 Genoopt door 's leeuwriks stem en 's bouwmans veldgezangen!
 Zie hoe hy bukkend leunt; hoe hy de traage gangen
 Van 't blinkend kouter stuurt, dat, scherp, den kleigrond scheid,
 De kluiten ommekeert en langs de vooren spreid.
 Zie d'Arbeid dag op dag dus tyd en vlyt besteeden.
 De zaaier treed te veld, stapt voort met traage schreden;
 Hy werpt het dierbaar zaad in 's aardryks vruchtbrun schoot,
 En de egger sluit het spoor van zynen veldgenoot.

Nu heeft de mensch voldaan. Bekroon zyn werk, ô Hemel!
 Daal neder, zilvren daauw! versprei uw zacht gewemel,
 Zoel windje! en gy, ô zon, die de aard' weêr leven schenkt!
 Gy, lentevlaagjes, die de dorstige akkers drenkt!
 Doet, daar we in u Gods gunst en liefde en zorg bemerken,
 Doet tot dat heilryk einde uw' invloed medewerken!

De malsche lentegeur vervult niet slechts de lucht;
 De sterke kracht der zon dringt door in ieder vrucht,

Zelfs tot in 't diepst' verblyf der groeiing en der werking.
 De uitwaasemende kracht zet zich, door die versterking,
 Wyd uit; tot dat ze allengs, langs de opgelokene aard',
 Zichzelve in duizenden van kleuren openbaart;
 Maar allermeest in u, bevallige kleedaadje
 Der lagchende Natuur! gewenschte veldsieraadje!
 Gezichtversterkend groen, dat de evenmatigheid
 Van schaduw en van licht zo liefelyk verspreid!

Zie langs het vochtig veld het floddrend windje danssen;
 Het speelt in gras en loof met kleuren en met glanssen;
 Het sluipt en zweeft en snelt ten schuinen heuvel op.
 De hagedooren bloeit. De boschjes, reeds in knop,
 Ontrollen 't jeugdig groen, tot dat ze, in 't einde ontsloten,
 De koeltjes noodigen op bladenryke looten,
 Die 't wild ter schuilplaats zyn, dat door de takjes speelt,
 En 't vluggevederd choor, dat door zyn' zang ons streelt.
 De lusthof, door Natuur gesierd met al de kleuren
 Van 't jeugdig jaargety', vervult de lucht met geuren,
 Daar pas 't begin der vrucht uit bot en knopje puilt,
 En onder 't sierlyk bos bevallig zich verschuilt.

De mol, die, byna blind, door rusteloos te slaaven
 Zich weet een legerplaats in 't aardryk uit te graaven,

Strekt uit dat middenpunt zyn kronkelende paên,
Zyn galeryen uit door veld en tuin en laan.

De koestering der zon, die 't loof van boom en struiken
Versterkte, doet allengs ook 't rupsenheir ontluiken,
Dat in zyn zaaden sliep, of roerloos lag bedekt.
Maar hebt ge ooit, ô Natuur! dit teêr geslacht verwekt,
Door slooping, door 't verderf van andren uwer telgen?
Schenkt gy aan deez' 't bestaan door geenen uit te delgen?
ô Neen, de Alwysheid zelf heeft, door haar wondre hand,
Elk soort op eedler wyz' het leven ingeplant.
Elk soort teelt zyns gelyk; maar dikwerf schenkt de broeiing
Van rotting en bederf 't ontluikend leven groeiing.
Wie zou, ô teêr geslacht, dat, naauwelyks bespied,
Gehuisd in 't hart der vrucht, een' overvloed geniet
Door ons aan u misgund! uw vormverwisselingen
Zich schaamen gaê te slaan, daar de Oorzaak aller dingen
In u ons wondren toont van haare almogendheid?
Wie kan, ontelbaar heir, zo uitgestrekt verspreid
In water, aarde en lucht, op dieren, planten, bloemen!
Wie kan uw soorten, wie uwe eigenschappen noemen?
ô Nedrig rupsje, dat zo traag ons oog ontsluit!
Natuur heeft, daar ge op agt of meerder voeten kruipt,

En naar hunn' stand uzelv' in bogt by bogt moet wringen,
Uw wonder kunstgestel gevormd van zespaar ringen.
Gy ademt, op haar' wenk, van 's levens eerst begin,
Aan iedre zy' de lucht door negen monden in.
Met welk een siersel heeft ze uw ligchaam niet beschonken!
Zy doet met kleur by kleur uw schoon bekleedsel pronken,
Met groen, met rood, met geel, met blaauw, met graauw, met zwart;
Gestreept, gestipt, gevlacht, of onderéén verward.
Hoe graag, hoe rustloos knaagt het teêr en jong gebroedsel
De malsche bladers door, het pasöntloken voedsel!
Die neemen de ochtendstond en 't zinkend daglicht waar;
En deeze alleen den nacht. Was, nooitverzaade schaar!
't Viervoetig dierenheir in honger dus aan 't woeden,
Al 't groeibre was te min om hen en ons te voeden.
Wy zien uw leven tot volkomenheid gesterkt
Naar dat of Lente of Herfst zulks kort of lang beperkt.
Gy, bloedeloos geslacht! zoud ge onzen geest niet streelen
Door 't wonder stelsel van uw innerlyke deelen,
Dat ons in ieder ring een kunstig hart ontdekt,
Die als een keeten langs den rug zyn uitgestrekt.
'k Zie door uwe aderen geen bloed maar vocht zich spoeijen;
Dien stroom altoos naar 't hoofd en nimmer neêrwaarts vloeijen.

Wat zy', wat spinsel welt gestaêg u uit den mond,
 Doordien dit vloeijend vocht zich voor ons oog terstond
 Tot draaden stremt! Wat toont ge aan ons een reeks van wondren!
 Gy poogt in veiligheid uzelfven aftezondren
 Tot wissling van gedaante in uwen zwakken staat,
 Waaröp uw ingewand, als nutteloos, u verlaat.
 Gy spint uzelv' in zyde, of uitgeplukte hairen;
 Of vleit en rolt uzelv' in t' saamgevouwen blaëren;
 Of bouwt van mos en bast een eng en kunstig huis;
 Of schuilt in tronk of muur; of zoekt in de aarde een kluis.
 Waar zyn, ô rupsje! uw hoofd en voeten? Waar uw monden
 Waardoor gy adem haalde? en daar gy, als omwonden,
 Daar ge als omzwachteld ligt, vloeit nu door alle uw leên
 De vochtstroom anders om, van boven naar beneên.
 Het rupsje byt in 't eind', verwonderlyk herboren,
 Den dop en 't spinsel door, waarïn het scheen te smooren;
 't Herleevend wezen spreid, zyn vryheid bly bewust,
 De vlerkjes uit, daar 't nog op die omkleedsels rust.
 Maar welk een groot verschil doet ons Natuur bespeuren!
 Hoe onderscheiden zyn kapel en rups in kleuren!
 Zy schonk aan 't zelfde diertje, in ieder levensstaat,
 Uit haaren overvloed, een vreemd en nieuw sieraad.

Hier heeft een breede rand de vlerken grootsch omtogen,
Met vedren overstrooid, gesierd met glansryke oogen;
Zy schittren, opgetooid met zilver en met goud.
Op deeze vleugels zweeft de min door hof en woud.
Vind de een hier in de vlugt zyn dertelende gade,
Den andren komt beleid, of kracht, of moed te stade,
Daar ze op gebloemte en kruid hun leger zien gespreid.
't Vernieuwd geslacht, verwekt met wondre vruchtbaarheid,
Ziet zich, in welk een' staat, hoe schoon het ook moog' pronken,
Aan 't graag gevogelte, aan elkaër tot spys geschonken.
Hier strekt gy aan 't gewormte, ô rupsje! een' ryken buit;
Ginds valt een tor u aan, en zuigt u gretig uit;
En somtyds kweekt en voed gy zelf in de ingewanden
Een heir dat u verslind met scherpgewette tanden.
De vlieg, die om u zweeft, u opspoort in haar vlugt,
Valt u wreedaartig aan, uit liefde tot haar vrucht;
Zy waagt haar' angel in uw ringen door te booren,
Daar ze u voor 't kroost tot nest en voedsel heeft gekoren;
Zy stort in ieder wonde een ei; en 't jong gebroed
Dat in uw ingewand zich met de deelen voed
Waarvan zich 't popje vormt, schynt naauwlyks u te plaagen,
Totdat het woedende u, zyn voedster, durft doorknaagen;

Maar sterker roofgeslacht vind weêr in hen zyn' buit.
Eene andre moeder kiest, door de eigen zucht, u uit;
Doet slechts een enkel zaadje u op het ligchaam kleeven;
't Ontloken kroost, dat u zich vind tot spys gegeeven,
Doorboort u, leeft in u, opdat in 't einde een vlieg,
In plaats van uw kapel, 't opmerkend oog bedrieg'.
't Heeläl, vol leven, zien we alom het leven baaren.
In dichte nevels, die langs 't vlak des aardryks waaren,
Door 't slymerig moeras al rookende verspreid,
Word, schoon ze ons doodlyk zyn, het leven uitgebreid.
In holen, voor het licht der zon altoos gesloten,
Schuilt leven. De aarde brengt, doorwroet en opgestooten,
Somwyl een nieuw geslacht voor ons verbaasd gezicht.
Een talryk huisgezin poogt, daar 't een wooning sticht
Op 't blad van eene bloem, zyn kunstgebouw te sieren.
De zuure vochten zyn vervuld met duizend dieren;
De stroom, hoe klaar, de lucht, hoe zuiver ze ons ook schyn',
Is vol van schepslen, die alleen hen eigen zyn.
Ja, diertjes leeven staêg op diertjes; zyn by trappen
Zo naauw verbonden door de zeldzaamste eigenschappen,
Dat, zo de kleinste soort haar wonderbaar bestaan
Verloor, de grooter soort zou kwynen en vergaan.

't Vergrootglas toont hen ons. Het kan de leerzucht streelen
 Het kleine leven, op verbaazende tooneelen
 Zo schoon geplaatst te zien, door Hem, wiens wyze zorg
 Een talloos schepslenheir voor ons gezicht verborg.
 Wierd in het bol kristal van onze kunstryke oogen,
 En in hun glazig vocht de lichtstraal meer gebogen,
 Op korter afstand 't beeld, dat van elk voorwerp straalt,
 Op 't netvlies door het licht, door 't kruissend licht gemaald;
 Geen wreemlend stof zou dan aan 't kortziend oog ontwyken,
 Maar 't zou ook 't sterrenheir in 't luchtruim nooit zien pryken;
 Dan wierden onze schreên door ramp en vrees gestuit.
 Ontfing op grooter schulp ons oor het schel geluid;
 Deed dit het trommelvlies in vlakker strekking trillen;
 Of moest het min zyn kracht in 't hol des doolhofs spillen;
 Wierd min zyn toon bepaald in 't kronklend slakkenhuis,
 Het snaartuig van 't gehoor wierd door 't gestaêg gedruis
 Van 't schepslenheir ontsteld; niets zoude voor onze ooren
 Dan flaauw geluid van verr' verstaanbaar zyn te hooren.
 Vermeetlen, gy wier waan het werk der hoogste Magt,
 Als of gy rechter waart, of nut- of noodloos acht!
 Onkundigen! durft gy 't gewrocht der Wysheid doemen,
 Waar van zelfs 't kleinste deel, hoe schrander ge u moogt roemen,

Uw eng bepaald vernuft volstrekt te boven gaat?
Spreekt. Zou een vlieg met recht het kunstig bouwsieraad
Eens tempels laaken? neen. Hoe kunt gy dan vermoeden
Dat ge, aardworm! 't oogmerk van uw' Schepper kunt bevroeden?
Had gy de afhankelijkheid der dingen opgemerkt,
Hoe alles door den band van overéénkomst werkt,
Dan zoud ge ontwyfelbaar niets nutteloos ontdekken.
Had gy gezien hoe ver de schakelen zich strekken
Der wezensketen, die van 't edelst schepsel daalt,
Tot daar het louter niet het uiterst eind' bepaalt;
Indien ge uzelf kende, en in bespiegelingen
Wist tot de springveêr van dat kunstwerk door te dringen,
Dan boogt ge in dankbren lof u vol verwondring neêr.
De Schepper schonk u licht; gebruik het; geef hem eer.
 Laat ons den engen kreits van gaarde en hof ontwyken,
Daar wy het open veld met koelen daauw zien pryken;
Daar 't windje van het loof de heldre droppels strooit;
En laan en wandelpaên, met eglantier getooid,
Den geur van 't levenssap der kruiden, over weijen
En akkers, op den aêm der koeltjes wyd verspreijen.
Of daar men van den top eens heuvels, stad en land
In 't schoonst tafreel beschouwt, en 't veld, van allen kant,

Zich toont als met één vlaag van bloesem overregend,
 Waarin 't vooruitgezicht, vol hoops, den Herfst reeds zegent.

Het stormenbaarend noorde is in zyn magt gefnuikt,
 Nu 't krachtloos windenheir in zyn spelonken duikt.
 Het zachte zuiden doet zyn wolken herwaarts spoeijen,
 En door 't verdund gewest des zoelen dampkrings vloeijen.
 Eerst schynen ze aan de kim een' flaauwen kring te slaan,
 Dan met een traage vaart in 't luchtruim op te gaan,
 Maar straks door meerder damp vergroot, op één gedreven,
 Zien wy haar van rondom al hoog en hooger zweeven;
 Totdat zy, t' saamgevloeid, aan 't halve hemelrond
 Een' avond scheppen in een' lentemorgenstond;
 Geen' avond, die, geducht door felle wintervlaagen,
 Den stoutsten stervling zelfs een' doodschrik aan kan jaagen,
 Maar eenen avond, die, beminnelyk en zoet,
 De wenschen der natuur en onze hoop voldoet.
 't Verflaauwde windje zwygt: men hoort geen koeltjes speelen
 Door 't loofryk kreupelbosch of hooggetopte abeelen:
 't Is stil, 't is alles stil: geen blaadje word gestoord
 Daar 't zachtste luchtje zelfs zyn zachtste zuchtje smoort,
 En 't klaatrend loof verlaat der witte populieren.
 De beekjes, die door 't veld al kronklend heenen zwieren,

Zyn vlakgestreken; zy vergeeten hunnen loop.
 't Zwygt alles, alles wacht, en is vervuld met hoop.
 De nutte runders, die het drooge loof versmaaden,
 Reikhalzen naar 't genot van verschbesproeide bladen,
 En heffen een gezicht, dat zwygend smeekt, omhoog.
 Het pluimgediert', bewaakt door 's Hemels alziende oog,
 Poogt, door natuur genoopt, thans zyne vlugge vlerken
 Met olyächtig vocht te stryken en te sterken,
 Daar 't ieder veêrtje schikt, door 't redzaam bekje trekt,
 En dus de leus verbeid die aller zanglust wekt.
 Zie hoe gebergte en dal, van droogen dorst bevangen,
 Op 't sterkst begeerig zyn om laafenis te ontfangen.
 Het reedlyk schepsel juicht, aan God op 't hoogst' verplicht.
 Hoe straalt de dankbaarheid uit zyn verrukt gezicht!
 De zwangre wolken, die haar cynze aan 't veld betaalen,
 Doen eerst het heilzaam vocht in enkle droppels daalen,
 Die dertlen op den stroom; het veld, alom bespat,
 Ontfangt, in vlaag op vlaag, in 't eind' haar' vollen schat.
 't Milddaadig wolkgespan, door 't ruim der lucht gedreven,
 Volhard den gantschen dag zyn' voorraad uit te geeven.
 Wat vreugd! wie schuilt in 't woud, welks loof het oog bepaalt,
 Wanneer de Hemel zelf goedgunstig nederdaalt,

De dorstige akkers drenkt, de klaverweiden zegent,
 Alom gebloemde en blaën en kruid en vruchten regent?
 Het levenkweekend nat verrykt den schoot der aard',
 Totdat op 't onverwachtst' de lucht word opgeklaard,
 En de ondergaande zon, langs 't ruim der westerkimmen,
 't Van één gescheiden zwerk met gouden glans doet glimmen;
 Zy, die uit deezen drang op 't aardryk nederziet,
 Toont door haar schittering 't gebergte in 't rood verschiet;
 Speelt op den vloed, en scheidt, daar over klaverweijen
 En vruchtbaare akkers zich de geele dampen spreijen,
 In ieder zwellend drupje een heldertintlend licht,
 Dat alle kleuren vormt voor ons verrukt gezicht.
 Wat lagcht ons 't landschap aan! het woud, op nieuw ontsproten,
 Hoort hoe 't muzyk ontwaakt, welks aangenaame nooten
 Zich paaren aan 't geruisch van beek en waterval,
 Aan 't blaaten, aan 't geloei van heuvel en van dal;
 Terwyl het ruisschend windje, in mengling met die chooren,
 Den toon doet ryzen, of die klanken schynt te smooren.
 Nu toont de regenboog zyn' luisterryken glans,
 Zyn schoone waterverf aan 's aardryks oostertrans:
 Wat evenredigheid zien we in zyn zuivre kleuren,
 Van 't helderglinstrend rood, (welks gloed wy 't meest' bespeuren,)

Tot daar het violet versmelt aan 's Hemels boog!
 ô Newton, die natuur ontsloot voor 't sterfelyk oog!
 'k Zie thans in drup by drup een schoone prisma praalen;
 Die me, als uw prisma, 't licht, de saamgepaarde stralen,
 Hoe onderscheiden ook veréénigd, scheid, ontbind;
 Daar myn gezicht in 't wit-alleen de kleuren vind.
 De stille nacht verspreid zyn rustverwekkend duister;
 't Bevochtigt aardryk wacht den koesterenden luister
 Der zon, opdat natuurs geheime stofscheikunst
 Zyn telgen deelen doe in dees genoten gunst.
 Geduldig angelaar! als 't drabbig nat der beeken
 Langs mossige oevers is naar dieper kil geweken;
 De verschgesmolten sneeuw in zuivren overvloed
 Van water, langs een' grond van gladde keitjes spoed;
 Eer door het stroomkristal, verhelderd en bezonken,
 't Geschubt geslacht te klaar een doorzicht word geschonken;
 Maak dan ter visscherye uw' ligten voorraad klaar;
 Uw taaije angelroede, uw snoer van zyde of hair;
 Tracht oogbekoorend aas zorgvuldig op te gaëren.
 Wanneer de gouden zon het hoofd uit de oosterbaaren
 Verheft, en 't golvend vlak door haaren glans bestraalt,
 Wanneer haar koestrend licht op 't wemlend stroomheir daalt,

De windjes op het nat een reeks van kringen danssen,
En 't wolkfloers luchtig speelt met schaduwen en glanssen,
Slaa dan het kronklend spoor, den loop der beekjes gaê;
Volg dien langs kreupelbosch en veld en heuvels na,
Tot daar zy hunne kruik in ruimer boezem gieten,
Of in een kabblend meirtje al ruisschend nederschieten.
Werp, juist daar 't stroomkristal aan bochtige oevers rust,
Of, dwarrlende om een' steen, met zacht geluid dien kust,
't Verlokkend aas; dat fluks door 't stroomgezin besprongen,
Maar telkens door uw hand zyn' graagen lust ontwongen,
De plaats u toonen zal van uw' gewenschten buit:
Werp daar uw' scherpen hoek en vlotten dobber uit:
Sleep met uw angelroê hen traaglyk ginds en weder,
Of laat hen in de diepte een weinig dieper neder,
Tot dat uw fikse vuist, wanneer uw list gelukt,
't Verschalkte vischje in 't einde uit zyne schuilplaats rukt.
Indien zyn jeugd te ligt misleid wierd en bedrogen,
Uw angel door zyn zwaarte in 't minst niet wierd gebogen,
Dat dan uw hand uw' prooi uit mededoogen slaak;
Schenk hem het leven weêr, met al zyn stroomvermaak.
Gelukt het u de snoek, de dwingeland der stroomen,
Verborgen in het bosch der wortels van de boomen,

Dien wreeden waterwolf te lokken uit zyn wyk,
 Verdubbel dan uw vlyt, dat uw beleid dan blyk'.
 Hy, door het aas bekoord, poogt eerst van verr' te ontdekken
 Of eenig loos verraad zyn graagte tracht te wekken;
 Hy volgt en myd zyn' prooi; de roofzucht port hem aan,
 Gestadig door de vrees en d'argwaan wederstaan;
 Hy schuwet en wantrouwt zelfs 't geringste stroomgeklater,
 De minste trilling van het altooslevend water.
 Maar als een wolkje 't licht der zonnestraalen stuit,
 Grypt hy met eenen hap, in zyn' gewaanden buit
 Den wissen dood; en snelt, zo verr' hy 't snoer kan rekken,
 In ruigte en riet, om voor zyn' vyand zich te dekken;
 Maar, door zyn lust verleid en om zyn smart verwoed,
 Schiet hy geduurig op- en neêrwaarts in den vloed.
 Het voegt u zyne woede een wyl den toom te vieren,
 Hem af te matten, hem met stouter hand te stieren,
 Totdat hy ademloos op de oppervlakte dryft,
 En gy na 't stroomgevecht zyn overwinnaar blyft.
 Indien ge u, na deez' stryd, door stille rust voelt streelen,
 Vlei onder 't loof u neêr, waarlangs de golfjes speelen,
 En kabblend ruisschen met een liefelyk geschal.
 Wat leeft een talloos heir in 't rollend stroomkristal!

De zee mooge in haar' schoot ontelbre schepsels kweeken,
 Zy zend, langs 't klimmend spoor der vloed en der beeken,
 Een tal van soorten op, tot steun van al 't geslacht.
 Hoe groot en sterk is de een van ligchaam en van kracht!
 Hoe wonderbaarlyk klein, hoe teêr van leên is de ander!
 Hoe veel verschillen ze in gedaante van elkander!
 Dees zyn in schubbe en schaal geharnast, die getooid
 Met zacht en glinstrend vel, met zilver overstrooid,
 Van helder blaauw, of groen, of rood, of zwart doorschenen.
 Natuur verzorgde dees van vinnen, die van beenen.
 Wie maalt al 't vreemd sieraad waarmee zy zyn bedeed?
 ô Vischje! ô kunstgestel, dat in het water speelt,
 Daar 't roeren van den staart u yllings voort doet snellen,
 Uw vinnen u behoên voor 't zylings overhellen,
 Hun buiging u bestiert, het zy gy ryst of daalt
 Naardat de dunne lucht, of meer of min bepaald
 In 't zwellend ingewand, in zwaarte u doet verschillen!
 Hoe zien we u, zonder rust, uw krachten eindloos spillen!
 Hoe scherp is uw gehoor, dat zels het minst gerucht
 Uw roode kieuwen treft, door welken ge ook de lucht
 Moet ademen, die 't bloed gelyk een' stroom doet vloeijen,
 Terwyl we u door den stroom zien spartelen en roeijen.

Daar 't juistgebogen licht uw bolrond oog bestraalt,
 Ontdekt ge uw voedselstoff', hoe verr' of waar gy dwaalt,
 In duizend duizenden van diertjes; in een leven
 Dat ge in elk dropje ziet gestadig om u zweeven;
 Zelfs aast gy op elkaër, en stryd om 't stroomgebied.
 Wanneer de lenteszon door 't nat haar stralen schiet,
 Durft zelfs de heete min uw koel verblyf genaaken,
 En doet u door haar kracht in tedre neiging blaaken:
 't Is of ze uw gaê voor 't kroost, waarvan gy zwanger gaat,
 In liefde ontvonkt, daar hy uw zyde niet verlaat
 Voor dat zyn vruchtbre hom, tot kweeking van het leven,
 Aan de uitgeschoten kuit de groeikracht heeft gegeeuen.

De kille kikvorsch heft, door 't lenteweêr verkwikt,
 Het plumpe hoofd omhoog, en kwaakt en rikkekikt
 Uit poel en sloot, en houd zyn gade een reeks van weeken
 Omärmd en fel geprangd, om haar in min te ontsteeken.
 Hun jeugdig kroost, half visch en half viervoetig dier,
 Allengs vervormd, volgroeid, blaakt door het zelfde vier.

Thans spreid de groenende aarde ontelbre kruideryen
 In milden overvloed, in 't wilde aan alle zyên;
 Een' schat van planten en van heesters, door natuur
 Op 't minnelykst' gekweekt door vocht en zonnevuur.

In dees bepaalden ze aan de takken 't groeibre leven,
In andren doet zy 't zelfs door al de bladren zweeven.
Zy stuwt de voedselstof, die elke plant behoort,
In vloeibaar vocht verfynd, door duizend adren voort.
De wortel drinkt het sap, dat, gistende opgestegen,
Verdund word in den tak, en, langs verholen wegen,
De bladen kweekt en voed, ten nutt' van bloem en vrucht.
De planten ademen door duizend blaën de lucht,
En in den koelen nacht den daauw door slurpende adren;
Daar 't voedselschenkend sap, allengs gekleinsd, op 't nadren
Der zon, door bast en blad en knopje en bloemtje vloeit,
En aller oppervlak met geurig zweet besproeit.
Met welk een weidsche pracht siert ge, ô Natuur! uw looten!
Hier zien wy bloem en plant uit bollen voortgesproten,
Ginds blyde en mild gevoed door wortels; hier vertoont
De steng zich dun en teêr, daar ryzig en gekroond.
Hoe weelig zyn de blaën rondom den tak geslingerd!
Dees zyn geveêrd, getakt, gevleugeld of gevingerd;
Die zyn gesneên, gescheurd, gekarteld of getand,
Genaveld, of gesierd met franjes om den rand.
Hier zien we een helder groen door tintlend licht beschenen,
En van een flauwer kleur een' nieuwen glans ontleenen;

En ginds met geel of wit het donkergroen gevlaakt,
 Met bleekroode adertjes doorweeven, of getakt
 Met purpren doorens, of met wol of ys belaa-den.
 De schoonste luister straalt, ô bloemtjes! van uw bladen.
 Uw kleuren, ryk verguld door 't ryzend morgenlicht,
 Vertoonen al de pracht der Lente aan ons gezicht.
 Hier zien we u los en vry langs dertle rankjes spelen;
 Ginds praalt ge op steiler stam, of buigt uw tengre steelen
 Door trossen, welker zaad, in steen of peul bedekt,
 In vlies of dop beschut, de opmerkende aandacht trekt,
 Die, waar zy de oogen wende, een reeks van zeldzaamheden
 Ontmoet langs 't veldtapyt, ontrold voor haare schreden.
 Zy dwaalt, hoe diep ze ook peinze, in soorten en getal,
 Het zy ze opmerkend zwerve en sluip' door 't eenzaam dal;
 Of zich door 't aaklig bosch, daar de achtloosheid moog' waanen
 Dat niets dan onkruid schuilt, een' nieuwen weg durv' baan-en,
 Of rots en berg beklimm', gewenkt door 't weemlend groen.
 Dus toont natuur ons aan, in 't liefelykst saizoen,
 Hoe verr' zy de akkers kan voor haare zaaden vinden,
 Die zy in 't ronde blaast door d'adem haarer winden,
 Die zy met stroom of lucht of zoelen regen paart,
 En dus met tedre zorg in soort en kracht bewaart.

Maar wie kan al de kracht van plant en kruid bevatten?
 Geen scherp vernuft zag ooit het diep geheim der schatten
 Dier bron, die welstand, vreugd en leven heeft gevoed,
 Eer overdaad zich baadde in schuldloos dierenbloed,
 En roem en wellust vond in slempen, rooven, slagten;
 Toen de aard' den mensch als heer, niet als tyran moest achten.
 Toen reezen uit hunn' slaap, by 't ryzend morgenlicht
 De aartsöuders vrolyk op; het glansryk aangezicht
 Der zon behoefde op 't zien eens luiäarts niet te bloozen.
 Men sliep op 't klaverveld in fchaëuw van veil of roozen;
 Men rees by 't ryzend licht met nieuwherboren moed.
 Eene ongestoorde vreugd ontstak een' reinen gloed
 Van waare dankbaarheid in 't onbezoedeld harte.
 Men telde de uren nooit, verlengd door zorg noch smarte.
 De liefde loosde toen de zuchtjes haarer jeugd,
 Gelukkig, vry van leed, en schreide alleen van vreugd;
 Zweefde over 't vreedzaam veld, langs bloesemryke paden.
 Men kende geen geweld, geen schandlyke euveldaaden.
 De reden stelde alleen 't goedwillig hart de wet.
 Natuur zag bly rondom. De lucht deed, onbesmet,
 Het zorgloospeelend vee genoeglyk adem haalen.
 De pasgeboren zon blonk met de schoonste stralen,

En wind en water deelde in de algemeene vreugd.
 Zo heilryk, zo volmaakt blonk 's aardryks eerste jeugd.
 Maar wat geluk de Lent' der waereld waar' beschoren,
 Sints 't menschelyk gemoed zyne onschuld heeft verloren,
 Verdween des aardryks jeugd. Doch schoon geen duurzaam groen
 Aan 't jaar als eertyds schenkt een eeuwig meisaizoen,
 Dat door geen stormenheir zich immer zag bestooken,
 Toen bloesems, naast de vrucht, aan d'eigen tak ontloken,
 De Algoedheid heeft aan ons haar gunst niet gantsch ontzeid;
 De Lente draagt nog 't merk der eerste zaligheid.
 In 't heerlykst' vergezicht kan zy ons oog vermaaken.

 Zo ge ooit het streeleend zoet der reine min mogt smaaken,
 ô Schoone Maagden! komt; streeft daar de blyde mei
 De vlugge voeten zet in lusthof en valei;
 Komt by den morgendaauw de ontloken bloemtjes gaëren,
 ô Knaapen! siert daarmee der maagden blonde hairen,
 Haar' blanken boezem, die bevallig zwelt en zwoegt,
 En duizend lieflykheên by uw sieraaden voegt.

 Wat aangenaam verschiet, daar langs bebloemde zoomen,
 Bepaereld door den daauw, de Lente word vernomen,
 In al haar pronkgewaên bevallig opgetooid!
 Zie hoe haar milde hand alom 't gebloemte strooit,

De krokus, sleutelbloem, narcissen, tydeloozen,
 De tulpen, hiacinth, aurikels, lenteroozen,
 Jonkieljes, akoly, ranunkels, anemoon,
 Seringen, violier, jasmyn en keizerskroon;
 't Veelverwig kunstperk tooit met geurige angelieren,
 En blanke lelyen den breeden rand doet sieren.
 't Zachtbloozend roosje strooit zyn blaadjes voor haar' voet.
 Arabië! riekt ge ooit een' wierookgeur, zo zoet
 Als die zich thans verspreid van 't bloeisel deezer struiken?
 'k Zie met het ryzend licht al 't bloemenheir ontluiken;
 Het opent zyne blaên, uit zynen slaap ontwaakt.
 Met welk een nieuwe kracht, door tedre min geraakt,
 Vertoont het al den gloed, den luister zyner kleuren!
 't Verspreid meer lieflykheid en prikkelender geuren.
 De mannelyke bloem, die zelfs maar in 't verschiet
 Zyn gade word gewaar, bedwingt zyn liefde niet;
 Zend haar zyn kusjes toe op d'adem van de winden:
 Hier zien we op d'eigen stam de kunnen zich verbinden:
 Daar kweekt de zelfde bloem het wederzydsch geslacht,
 En schenkt de helmtjes stof, hun stuifmeel levenskracht,
 Om, daar zy in het ronde om 't maagdlyk styltje speelen,
 Den zachten schoot der bloem een leven meê te deelen,

Dat, in het zwellend zaad omzwachteld en bedekt,
Een talryk nageslacht op 't wonderbaarst' verwekt.

Hier zweeft een talloos heir van onvermoeide byen:
't Volbrengt zyn blyde taak. Het vliegt aan alle zyên,
Nu hier, dan ginds, alom op vlugge vlerkjes uit.
Elk leeft naar zynen aart. Dees bouwt van mos en kruid
Een nederig gesticht, in groente en gras verscholen;
En geenen weet in hout een wooning uit te holen;
Die vormt en sticht van zand een sterk, schoon hangend huis;
Een ander graaft in de aarde een diep en kunstig kluis,
En snyd uit loof en blad de bouwstof en sieraaden
Voor zyn geheim verblyf; of schikt papaverbladen
Rondom het prachtig nest, van zachte zy' gebouwd.
Wat lof verdient de mensch die 't eerst u uit het woud
Naar gaarde en akker voerde, ô nutte honigbyen!
En biezen korven schonk aan uwe maatschappyen,
Veréënd door liefde en zucht tot kweeking van 't geslacht.
Die liefde houd rondom de vruchtbre moeder wacht,
Daar zy alleen, gevierd als aller koninginne,
Al 't mannelyk geslacht ontvonkt in tedre minne.
Een schier ontelbre schaar, een arbeidzaame stoet,
Onzydig van geslacht, bedient, bezorgt en voed

Dit mannelyk serail, en al 't ontluikend leven,
Dat door die zorg-alléén word groei en bloei gegeven.
Hoe streeft dees dienstbre rei de korven in en uit,
Om bouw- en voedselstof naar bloem en blad en kruid!
Op tweepaar vleugels vlug de gaarden doorgevlogen,
Ontdekt elk bytje straks, door vyf opmerkende oogen,
In 't stuifmeel van 't gebloemte een' schat tot honigraat,
Daar 't met die nutte vracht zyn holle dytjes laad.
Een ander, in het hart van eene bloem gestreken,
Voert, door een buigzaam buisje in 't lieflykst' vocht te steeken,
Zich de eêlste lekkerny, den honig, in den mond.
Elk voert den voorraad aan, naar ieders eigen grond,
Opdat zyn trouw en vlyt het algemeen moog' baaten,
En stort die schatten uit in de opgebouwde raaten,
Gevormd van zuiver wasch, met wonder kunstbeleid,
Tot nutte vordring van hun milde vruchtbaarheid.
Elk kluisje, een juiste plaats met overleg gegeven,
Ontfangt een zaadje, een ei, tot kweeking van het leven,
Dat in een teder wormtje eerlang zichzelve' ontvouwt.
Dit wormtje, mild voorzien van 't noodig onderhoud,
Door 't arbeidzaam geslacht trouwhartig opgetogen,
Ziet in elk voedsterby een moeder aangevlogen,

Totdat zyn wisseling van stand en staat genaakt;
 Haar voorzorg, die voor 't heil haars voedsterlings staêg waakt,
 Sluit dan met wasch zyn kluisje; en dees, volgroeid in leven,
 Tot eene by vervormd, poogt uit zyn cel te streeven;
 Doorboort het wasch, en slaat zyn wiekjes brommende uit.
 Wanneer een jeugdig wyfje ontluikt, haar cel ontsluit,
 Zwermt alles om haar heen, door liefdedrift bewogen.
 Een hevig oproer ryst, totdat zy, uitgevlogen,
 Haar nieuwe maatschappy, aan stam of tak vergaêrd,
 Aan haaren dienst gewyd, rondom zich ziet geschaard;
 Die, door een stoute hand in eenen korf gestreken,
 Een nieuwe wooning sticht, om daar 't geslacht te kweeken,
 En spys te gaëren, tot behoud dier maatschappy,
 Als 't veld geen bloemtjes schenkt in 't stormend jaargety'.
 ô Arbeidzaam geslacht, op 't naauwst' aanéén verbonden!
 Waar wierd standvaste trouw dienstvaardiger gevonden
 Dan in uw bloeiend ryk, door liefde en moed geschraagd?
 Gy weerde een vreemde zwerm, en hebt die, onvertzaagd,
 Uw' angel in 't gevecht door hals en borst gedreven;
 Stortte in die wonde een gif, dat yllings hen deed sneeven.
 Het heir uws vyands ligt verslagen langs de paên.
 Thans bied een lustpriëel zyn lommrig loof ons aan;

Het licht stuit op de blaên, door 't windje traag bewogen.
 Hoe grootsch verguld de zon de gindsche wandelboogen,
 Terwyl het open veld den vollen glans geniet!
 't Is of de hemel in het blaauwende verschiet
 Zich naar het aardryk buigt. Hoe ruischt het nat der stroomen!
 Het bogtig meirtje dwaalt en speelt om bosch en boomen.
 Hoe schoon word gindsche berg met purpren gloed bestraald!
 Al 't landschap lagcht ons aan, daar niets ons oog bepaalt;
 Daar wy 't gepluimd geslacht in veld en hof en dreeven,
 In bosch en woud en hut en meir en stroom zien leeven.
 Een deel kiest zyn verblyf op berg en rots en strand;
 Dees zoeken 't kabblend nat, en die de lucht en 't land.
 Dees, door den dag bekoord, beminnen zynen luister;
 Die waaren in den nacht, of kiezen 't scheemrig duister.
 Dees aast op graan en vrucht, op beziën en kruid;
 Het bloedeloos geslacht strekt andren tot een' buit.
 Dees blikkert wreedheid, dien straalt vriendlykheid uit de oogen;
 Elks bek en beenen zyn, naar ieders aart, gebogen,
 Gewapend of gesierd. Wat schonk de hoogste Magt,
 Gewiekte schepslen! u een gadelooze pracht
 In vedren, pluimen, dons en pennen! dees gewaaden,
 Zo luisterryk gekleurd tot wondere sieraaden,

Zyn juist geplaatst, gekromd, veréénigd en geschikt.
 Aanschouw hoe ieder soort zyn krachten weegt en wikt;
 Dees wandlen voet voor voet, en die met vlugge stappen,
 Daar ze in hunn' rassen loop de korte vleugels klappen;
 Weêr andren spannen wyd de lange vlerken uit,
 En tuimlen, in hun vlucht door 't luchtruim niet gestuit,
 Van boven nederwaarts, op zyde of achteröver.
 Dees zien al vliegende om, en vlieden voor den roover;
 Die buigen 't hoofd omlaag, daar all' de werkzaamheên,
 De strekking, buiging, of de kromming van elks leên,
 Hen 't middenpunt der zwaarte in 't vliegen doet bewaaren,
 Daar in hun vlerken zich verscheiden krachten paaren;
 Een kracht die op de lucht hen draagt en weegen doet,
 En voorwaarts dryft en stuurt; terwyl zy in dien spoed
 Nu hoog, dan laag, zichzelve een ruime baan bereijen,
 Naardat zy hunnen staart of eng of breeder spreijen.
 Wanneer het daglicht daalt, geen wind de blaadjes kust,
 De nacht, ô vlug gedierte! in 't loof u nood ter rust,
 Kunt ge, op een teder takje in evenwigt gezeten,
 Een wyl 't gewoel des daags in zachten slaap vergeeten,
 Die zelfs niet word gestoord al giert de wind door 't hout.
 De milde vruchtbaarheid, die lagchende u beschouwt,

Heeft aan uw tamst' geslacht haar' zegen meest geschonken.
 Hoe fraai gekleurd doet zy de harde omkleedsels pronken
 Waarin zy 't grondbegin van uwe wezens sluit!
 Wat slaat ge, ô pluimgedierte! een mengling van geluid!
 Gy zingt, of fluit, of kraait, of roept, of schreeuwt, of schatert,
 Of piept, of tjilpt, of kirt, of krast, of kwaakt, of snatert,
 Of zucht, of bromt, of huilt. Wat zet ge uw melody
 Al toonverandering, ô orgelkeeltjes! by!
 Het lust my 't loofryk bosch om u thans in te streeven;
 Door uw geluid gelokt, uw woonplaats door te zweeven.
 Door welk een zangchoor word myn geest hier opgewekt!
 ô Nachtegaalen, die myn luistrende aandacht trekt!
 Leert my den wondren loop, den zwier, den val der nooten
 Die 't hartbetoovrend zoet van uw muzyk vergrooten;
 Stort die, tot roem der Lente, in myne vaerzen uit;
 Geen koekkoeks koekkoekzang, eentoonig van geluid,
 Wiens aanhef ons de komst der Lente doet beseffen,
 Belet me, ô vlugge rei! om met u aan te heffen.
 Ik zing een onderwerp dat schoon, doch onvermaard,
 Den zangberg onbekend, der dichtkunst dubbel waard',
 Nu myne zinnen streelt: ik zing de min der wouden.
 Niets kan de magt der min bepalen noch weêrhouden,

Die 't ruim der lucht vervult, natuur bezielt en blaakt;
 Door wie voor 't woudegezin de dag der vreugd genaakt.
 't Beproeft allengs zyn stem met meer en meerder krachten,
 Terwyl 't zyn veêrtjes plukt, en schikt zyn vlugge schachten,
 En zingt en kwinkleert den langvergeeten trant.
 In 't einde neemen liefde en blydschap de overhand.
 De schelle morgenboô, de leeuwrik, opgevlogen,
 Wekt al het sluimrend choor, snelt zingend' naar den hoogen.
 De lysters, fluks ontwaakt, betwisten, in den drang
 Van riet- en distelvink, de meerlen hunnen rang.
 'k Hoor van die gindsche braak het eenzaam muschje fluiten.
 De galm der ortolans schynt hier op 't loof te stuiten;
 Neen, 't goudvinkje antwoord: hoor hoe kuifmees, koddenaar,
 En wielewaal en sysje en paapje en tuimelaar,
 Hoe frytertje, appelvink en kwikstaart zich veréénen.
 Het tjilpend muschje waagt dit choor zyn hulp te leenen.
 Wat slaat de kwartel schel! 't Gekras van raaf en kraai
 En sperwer, mengt zich in 't geschreeuw van wouwe en gaai.
 Wat mengeling van stem ryst hier aan allen kanten,
 Van hoenders, duiven, van patryzen en faizanten!
 't Gezin der eenden kwaakt. De paauw roept uit zyn magt.
 Wie kievit, hoppe en tjirk en tortelduif veracht

Om warrend wangeluid, 'k hoor hen den toon versterken,
 En 's roerdomps schorre stem bevallig medewerken.
 De Amfions van het woud, wier tooverend geluid
 Het kunstmuzyk verdooft van harp en veël en fluit:
 De nachtegaalen, die, nieuwsgierig toegeschoten,
 Den zwier niet stooren van dees maateloze nooten,
 Beluistren hun muzyk; doch doen, by 't licht der maan,
 Hunn' klank dien klank, hoe schoon, nog verr' te boven gaan;
 En de echo poogt den val dier toovrende orgelkeelen,
 Tot roem der Lente, uit bosch en haagen na te speelen.

Dees blydschap is de kracht, dees zang de stem der min:
 't Behaagen zy een kunst, zy scherpt die kunst hen in.
 Het mannelyk geslacht beproeft, om te overwinnen,
 Al 't geen de liefde ooit peinsde in vindingryke zinnen.
 Het stort, klapwiekende, in zyn tedre vlejery
 Zyn wieltes minzaam uit; het streeft zyn schoone op zy',
 Of zweeft gestaâg, vol drifts, rondom in lichte kringen,
 Om slechts één lonkje zyn bekoorster af te dwingen,
 Eén lonkje van haar oog, ten halven afgewend.
 Blykt slechts van verr' dat zy die taal der liefde kent,
 Wat drift, wat vuur speelt dan haar minnaars niet door de adren!
 Zy onderneemen straks, vervuld door hoop, te nadren;

Maar, schielyk afgekeerd, staan zy bedeesd en stom:
 Met nieuwe poogingen voert hen de min weêrom.
 Hoe zweeft de zege in 't einde op de uitgespreide vlerken,
 Die, daar elk veêrtje beeft, in hun triömf hen sterken!

Veréénigd door de min, word ieder paar geleid
 Naar bosch of eenzaam oord, door zucht tot veiligheid,
 Tot voedsel of vermaak. Die pooging, al dees woeling
 Is niet vergeefs; natuur bereikt haar nutbedoeling,
 En kroont een neiging, al 't geschapene ingestort.
 Dees word naar kreupelbosch of hulstheg heen gepord.
 Die durft zyn jong gezin den doornen toevertrouwen.
 Een oude boom schenkt mosch aan 't eene, om 't nest te bouwen,
 En bied aan 't ander paar zyn' tronk ter schuilplaatse aan,
 Daar 't op de rupsjes aast, verspreid op stam en blaên.
 'k Zie 't grasryk veld bezaaid met kleine legersteden.
 Een loofryk eenzaam oord, met beekjes doorgesneden,
 Wier kabbelend geruisch het luistrend oor verheugt,
 Schenkt veelen 't schoonst' verblyf tot de aangenaamste vreugd.
 De wortels aan den voet des hazelaars, wiens bladen
 Den stroom beschaduwen, zyn hier en ginds beladen
 Met kunstgebouwen, die, al hangende over 't nat,
 Tot siersels strekken van het kronklend waterpad.

Nu word de lentelucht gekliefd door duizend vlerken.
 De vlugge zwaluw poogt haar hangend huis te sterken,
 En schikt en vlecht en vlyt haar bouwstof hecht in één.
 Nu vliegt al 't voogdenheir door 't veld roofgierig heen;
 En durft het weidend vee, met plonderzieke bekken,
 De wol, het hair van vacht en ruige ruggen trekken;
 Of 't steelt, eer 't iemand merkt, het stroo van berg of schuur.
 Elks nestje is toebereid, volbouwd ter juister uur.

De tedre moeder dekt, trouwhartig en geduldig,
 Haar rein verblyf, en kwyt zich van haar taak zorgvuldig,
 Daar honger, noch vermaak, dat haar de Lente ontdekt,
 Daar lief, noch leed in 't minst' van haaren pligt haar trekt.
 Haar trouwe lotgenoot, door de eigen zucht gedreven,
 Blyft door het ritslend loof, al zingende, om haar zweeven;
 Vermaakt haar door dien zang, verkort door vreugd den tyd,
 En ondersteunt, verpoost zyn gaaike in haare vlyt,
 Wanneer ze om 't sober kostje een wyle is uitgevlogen.
 In 't einde ontrolt natuur haar werking en vermogen.
 't Volgroeide leven, dat naar ruimer lucht verlangt,
 Verbreekt den broozen dop, waarin 't zich vind geprangd.
 Het pluimeloos gezin geniet pas 't licht des levens,
 Of 't reikhalst naar zyn spys, en 't smeekt om bystand tevens.

Wat vreugd, wat zucht, wat zorg vervult der oudren hart,
 Dat met geen vriendlykheid noch tederheden mart!
 Zy vliegen yvrig uit om voedsel op te spooren;
 Hoe sterk het eêlft' hunn' lust, hunn' honger moog' bekooren,
 Zy spaaren 't, voeren 't aan; 't word beurtlings uitgedeeld,
 En elk streeft yllings heên, door de eigen drift gestreeld.
 ô Hemel! toont ge u dus 't onnozel vee genegen,
 Laat nooit een deugdzaam paar noch hongrend kroost verlegen,
 Dat, arm en hulpeloos in zynen jammerstaat,
 Op u, op u-alléén zyn schreijende oogen slaat!
 Zie liefde niet alleen de rusteloze vlerken
 Van 't werkzaam pluimgedierte in nutten yver sterken,
 Zy blaast dat bloê geslacht, tot heil van 't jong gezin,
 Op 't minst gevaar, terstond een fiere stoutheid in.
 Wy zien beleid en list zyn' kloeken moed zelf styven:
 Zo ras de zachte rust der stille woudverblyven
 In 't minst' slechts word gestoord door eenig vreemd gerucht,
 Neemt. straks 't getrouw gedierte in 't heimelyk de vlucht
 Naar 't naaste kreupelboschje; en, uit dat loof gevlogen,
 Vind zich de dertle knaap in zyne hoop bedrogen,
 Die met een ruwe hand het nest te stooren dacht.
 Het witgevlerkt pluviertje, om 't kroost bekommerd, tracht

't Geweld des vogelaars door zynen lust te stooren;
 Het vliegt rondom hem heen, en klapwiekt hem om de ooren,
 Dan snelt het steil omhoog; het daalt en zwerft, beducht,
 Vervolgens over 't veld met een verhaaste vlucht.
 Het veldhoen zweeft in 't ronde, en vlied, als waar 't verlegen,
 Als waar 't gekwetst, en trekt naar ongebaande wegen
 Den jachthond, die, verdwaald, vergeefs het nestje zoekt.
 ô Vlugge zangertjes, die, door bedrog verkloekt,
 In een benaauwde kreits, met traliën besloten,
 De ruime lucht ontbeert, verr' van uw zanggenooten!
 Myn dichtkunst schaamt zich niet dat zy uw lot beklagt.
 Hoe angstig vliegt gy door uw kerker! hoe vertsaagd
 Laat gy, van zwerven moê, de zwakke vlerkjes hangen!
 't Verlies der vryheid dooft de blydschap uwer zangen.
 ô Gy, door wiens bedryf nooit de onschuld word verdrukt!
 Zo u 't muzyk der liefde en oor en hart verrukt,
 Denk altoos dat de dwang natuur en kunst ontluistert,
 Al is de kooi van goud waarïn ge uw zangers kluistert.
 Dat nooit de nachtegaal treure om uw roovery;
 Haar jongskens zyn te teêr voor uwe slaverny.
 Wat bitter droefheid is 't wanneer de trouwe moeder,
 Met haar belaadde bekje, om 't hongrend kroost zyn voeder

Te schenken, yvrig keert, en 't nestje door de hand
 Der onmeêdogendheid wreedaartig aangerand
 En uitgeplonderd vind, dan laat zy 't hoofdje hangen;
 Het voedsel valt in 't zand; en zy, door schrik bevangen,
 Word door haar vlerkjes naauw' in 't popelloof gevoerd;
 Hier zwymt zy schier van rouw; hier schreit zy, teêr ontroerd,
 Een naare jammerklagt; en, hoe haar stem moog' beeven,
 Dees klagt, in 't holst des nachts gestadig aangeheven,
 Verspreid met haaren ramp, op ieder doodschen val,
 Een meêly'wekkend wee door 't luistrend bosch en dal;
 Die de echo, zuchtende, in haar ongeval doet deelen.

Zie 't kleine pluimgediert', volgroeid, nu dertlend speelen;
 't Beproeft zyn wiekjes; 't eischt, ontvonkt tot stouter vlucht,
 Het vry en bly genot der frissche lentelucht.
 Natuur, ô ouderpaar! eischt voor uw liefdepanden
 De vryheid; zy ontknoopt de tederste aller banden;
 Uw zorg word noodeloos naar 's Hemels wyzen wil.
 Een lagchende avondstond, die, liefelyk en stil,
 Zyn' gouden glans verspreid door bosch en wandeldreven,
 Lokt al het jong gezin tot altooswoelend leeven.
 Het ziet omhoog, rondom, en meet met zyn gezicht
 Waarheenen en hoe verr' zyn vlucht moet zyn gericht.

Het streeft de takjes langs, die, hoe gering bewogen,
 Hun stoutheid siddren doen, bepaald door 't onvermogen;
 Fluks snelt hen 't ouderpaar als trouwe gidsen vóór,
 En 't stoot in 't eind hen af. Het golvend hemelspoor
 Ontfangt een nieuw geslacht, dat, zwak en onbedreven
 In 't vliegen, vruchtloos poogt zyn vlerken kracht te geeven.
 Gezegen op den grond, gepord door nieuwe zucht,
 Hervatten zy allengs hunne ondernomen vlucht;
 Totdat zy in het einde, in levenskracht volwassen,
 Ten hemel zweeven, en dus 't ouderpaar verrassen,
 Dat in dees vlugge vaart der jongen zich verheugt,
 En 't denkbeeld van hun kroost verliest by deeze vreugd.

Van 't steilit' der ruwe rots, die over 't schuim der baaren
 Een schaduw spreid, terwyl de golven nooit bedaaren
 In 't bruisschen aan haar' voet, heft thans, door de eigen zucht,
 De moedige adelaar zyn jongen naar de lucht.
 Door 's vaders sterke klaauw gevoerd door 's hemels boogen,
 Slaat straks het vorstlyk kroost naar de aard zyn blikkende oogen,
 En 't speurt zich ieder daar een' hoogen zetel uit.
 De fiere vader klapt, voldaan door hun besluit,
 Zyn vlerken; zend hen heen; en keert, met vlugge veêren,
 Naar zyn verblyfplaats, daar hy de eeuwen durft trotseeren.

In 't eikenbosch, welks kruin het aadlyk landhuis dekt,
En tevens tot een wyk aan kraai en rave strekt,
Zien wy, ô Lente! een heir van minderschuwe dieren
Hun lief gezin, vol zorg, elk naar zyn' aart bestieren.
Een drom van hoenders streelt, door 't kruipend loof verspreid,
Alom 't opmerkend oog door zyn verscheidenheid
Van soort en grootte en kleur en kam en kuif en veëren.
Hoe doet de wakkre haan zyn liefde en fierheid eeren!
De klokken roept gestaâg haar kiekens trouw by één,
Spreid over 't piepend kroost de breede vleugels heen;
En slaat een scherpziend oog, het hoofd op zy' gebogen,
Beducht voor roof en moord, geduurig naar den hoogen.
Een Afrikaansch geslacht munt sierlyk by hen uit
In weidsche vederpracht, maar zwicht in schel geluid;
't Heft, naast een fraaije reeks van staatige faizanten,
Het kleingehoorend hoofd omhoog aan allen kanten.
De schoongevederde eend roeit met haar' jongen stoet
Door 't vyvernat, en duikt al fladdrende in den vloed.
De grootsgeplumde zwaan spreid haar sneeuw witte veëren,
En vlerken uit voor 't koeltje; en onder 't moedig keeren
En wenden op den stroom, kromt zy in bogt by bogt
Den trotschen hals, en doet door 't helderspieglend vocht

Haar voeten, reis op reis, als gouden riemen schitteren.
Wie durft haar stooren, wie door terging haar verbittern?
Zy waakt om 't eiland, daar zy nest en leger bouwt,
En 't graauwgevederd kroost zich onder 't loof onthoud.
De driftige kalkoen word rood by zyne dreiging;
De rykgekleurde paauw volgt steeds zyn trotsche neiging;
Hy, die zich 't moedig hoofd met pluimen ziet gekroond;
Een' hals als blaauw safier met weidsche buiging toont;
Den staatelyken staart, gesierd met duizend oogen,
Die als een vuurgloed golft, door 't windje zacht bewogen,
Omhoog heft, en ten toon in 't blinkend zonlicht stelt,
Verspreid den weêrglans van zyn' luister langs het veld.
De tortel, die zyn duifje in liefde weet te ontvonken,
Haar toelagcht, kirrend jaagt, ontfangt de dertle lonken
Die haare wedermin uit rollende oogjes schiet,
Terwyl hy staâg haar' hals van verf verwisslen ziet.
Daar wy 't gepluimd geslacht het zoet der min zien smaaken,
En voor elkandren in een tedre neiging blaaken,
Vliegt al 't gedierte, thans door teeldrift overmand,
In veld en dal, op berg en heuveltop in brand.
ô Kunstgewrochten, die door 't leven, 't eêlst' vermogen
Dat u de Godheid schonk, door werktuigkracht bewogen,

Door al de aandoenlykheên der zinnen opgewekt,
 Naast ons een schakel aan de wezensketen strekt;
 Daar wy ons boven u zien door een ziel verheven,
 Aan wie bewustheid van haare oorzaak is gegeven!
 Wie kent uw saamenstel, zo ryk van zeldzaamheên?
 Uw siersels, kleeding, en de vorm van uwe leên
 Ontdekken elke soort aan onze opmerkende oogen.
 Wy zien door brein en merg, door 't uitgestrekt vermogen
 Der zenuwen, aan u een teêr gevoel verleend,
 't Beweegend leven met het groeibre in u veréënd.
 't Verheugt natuur, die nooit haar telgen poogt te krenken,
 U altoos meerder vreugd dan ongeneugt te schenken,
 Daar ze uwen staat volmaakt in 't schoonst' geschikt verband,
 Tot zelfsbehoudenis en nutten onderstand.
 Zy-zelf wees elk van u een luchtstreek aan ter wooning,
 Daar ge uw geslacht bemint met tedre trouwbetooning;
 Daar gy in veiligheid voldaan vind aan uw' wensch.
 Schoon ge elk een' vyand hebt, elks vyand is de mensch.
 Waar ge u in eenzaamheid ter rust poogt uit te strekken,
 Hy weet u, vlugge stoet! eer hy u ziet, te ontdekken,
 Verwint uw kracht door list, uw snelte door beleid,
 En wond en velt u zelfs in zyne afwezendheid.

Gy kiest daarom het veld, of zoekt de stille wouden,
 Of tracht in hol en grot, wantrouwig, u te onthouden,
 Of snelt de bergen op, of graast langs heide en veld.
 Al ziet men u tot spys op 's rykäärts disch gesteld,
 Al ziet men u ten prooije aan 't roof gediert' gegeeuen,
 Hoe bly, hoe wreed de weelde en honger u doen sneeuen,
 Uw welstand word nochtans door kwaalen schaars gestoord,
 En 't albewaakend oog bewaart uw' stam en soort.
 Hoe fel zien we u door schrik, of drift, of toorn bewogen!
 En schoon gy u door min uzelfen voelt ontoogen,
 Geen van u-allen heeft, van minnenyd bewust,
 Het voorwerp zyner min mishandeld of ontrust;
 Maar, moedig op uw kracht, het strydperk ingestoven,
 Doet gy hem siddren die u tracht uw gaê te ontrooven.

De stier, des landmans sterkste en onvermoeidste hulp,
 Zyn trouwe huisgenoot, de steun van stal en stulp;
 Door wien de welvaart zwiert langs akkers en valeijen;
 Door wien de blydschap danst in beemd en klaverweijen;
 Die door de aloudheid als haar' rykdom wierd beschouwd,
 De grond van 't heil eens staats, een myn van louter goud;
 De stier gevoelt een vuur door hart en adren gloeijen.
 Hy schuwt, wat lekkerny de Lente in 't rond doe groeijen,

De groene beemden, breekt de heg die hem bemuurt,
Zo dat en loof en tak hem rug en ribben schuurt;
Hy doolt door bosch en woud, versmaad de frissche bladen
Waarāan hy korts nog naauw' zyn honger kost verzaaden;
Terwyl hy, door zyn drift en minnenyd verblind,
In elken ouden tronk een' medeminnaar vind.
Bejegt hem een stier, straks doet hen de afgunst loeijen;
De gramschap en de wraak hun brandende oogen gloeijen;
Met klaauw en hoornen stampet en stoot men tegen de aard',
Vanwaar een dikke wolk van stof naar boven vaart.
Nooit was de ontombre woede in 't strydperk meer te vreezen.
De jonge koe, die 't loon van dit gevecht zal weezen,
En 't stil van verre aanschouwt, vermeert hun jaloezy.
Het paard, de fierste slaaf van 's menschen monarchy,
Die met zyn' meester stout ter heirspitse in durft dringen,
En, moedig, nevens hem naar glori schynt te dingen;
Hem in zyn' hoogmoed streelt; hem in zyn pracht verzelt;
De sterke klepper beeft, door 't hevige geweld
Der driften aangetast in zenuwen en spieren.
Hy laat door zweep noch toom noch teugel zich bestieren;
Hy voelt de slagen niet. Hy slingert, als ontzind,
Den dwang ontvlucht, zyn hoofd, zyn maanen in den wind.

Nu vliegt hy over 't veld, dan over heuvels heenen.
 Nu, briesschende, op den top van 't hoog gebergt' verschenen,
 Vangt hy 't verkwikkend koeltje in 't blaakend ingewand;
 Dan rent hy naar omlaag. Geen bosch, hoe dicht beplant;
 Geen beeken, die den voet der heuvelen besproeijen;
 Geen draaikolk, die den stroom dwars tegen ty doet vloeijen,
 Weêrhouden zyne vaart. Zodanig woed de kracht
 Der min, die 't hart beheerscht met onweêrstaandre magt.

Het traag, 't lastdraagend dier, dat, onder 't zwoegend zweeten
 Gebogen, jeugd en vreugd en hartstocht schynt vergeeten,
 In heete liefde ontvonkt, kent in die drift geen maat,
 Daar 't buiten zyn geslacht zich woest te buiten gaat;
 En duld natuur 't ontstaan van vreemde bastaardtelgen,
 Zy doet ze onvruchtbaar zyn, om dus haar uit te delgen.

Een reeks van dieren volgt, in ongestoorde rust,
 Gedoken onder de aard', hunn' onbetooombren lust.
 't Gedrogtelyk geslacht, door bergen ys bedolven,
 Gedompeld in het diepst' der rustelooze golven,
 Gevoelt de kracht der Lente, ontvonkt in nieuwe jeugd;
 't Beroert het toomloos nat door toomellooze vreugd.

Maar wie zou onderstaan in dichtbespiegelingen
 De woeste liefde van het roofgediert' te zingen;

Een sterke drift, waardoor de brullende leeuwin
 Haar zucht vergeet voor 't kroost van een voorgaande min?
 Hoe beer en wreede wolf, die schrik der bloode schaapen,
 De tyger, zo gevreesd van vee en herdersknaapen,
 Door deeze vlam tot woede op 't menschdom aangenoopt,
 In liefde morrende, de wildernis doorloopt,
 Die weêrgalmt op 't geluid van stryden en van zuchten.
 De dichtkunst poogt een' toon, zo ysselyk te ontvluchten;
 Zy voert me een' heuvel op, daar, aan een koele bron,
 De blyde herder zingt, by 't ondergaan der zon,
 Hoe Silvia hem 't hoofd met mirthen haast zal kroonen.
 Rondom hem blaas het vee op onderscheiden toonen.
 De lammers hupplen hier nu dien, dan deezen weg;
 Of springen, dertel, door een kreupelboschje of heg.
 Hun leidsman port hen voort; zy, die nog naauw' op 't bassen
 Des ruigen honds, en op des herders leuze passen,
 Beklouteren het puin van eenig aadlyk slot,
 Dat, toen het vaderland, in 't hagchlykst' oorlogslot,
 Voor haardstede en altaar met krygsêlend moest kampen,
 Vernield wierd, en ons nog 't bewys verstrekt dier rampen;
 Daar al de blyde kudde, onkundig van verdriet,
 Alom het zoet der liefde en vruchtbaarheid geniet.

ô Ingeschapen zucht van all' wat immer leven
 Ontfangen heeft, geniet, of immer word gegeven!
 ô Vruchtbre levensbron! ô onuitbluschbaar vuur!
 Elektriesch vonkje, alom verborgen door natuur!
 Gevoel, welks teêrheid ons in wreedheid kan bepaalen,
 Wanneer ge uw' invloed in het wrevlig hart doet daalen!
 ô Band der maatschappy! ô bron van weelde en vreugd!
 ô Liefde, die alzins uw zoetheid, uw geneugt,
 't Geslacht der dieren doet zo blyde als mild genieten!
 Strekt gy den menschen 't meest een bron van zielverdrieten?
 Gy, gy, ô dieren! door haare inspraak slechts geleid,
 Voldoet uw neiging niet naar wufte zinlykheid,
 Of stelt door grilligheid haar in 't genieten paalen;
 Gy streelt u met geen' waan van grootsche zegepraalen;
 Geen staatzucht of belang heeft ooit uw keur verwrikt.
 Daar ge uw begeerte aan uw vermogen onderschikt,
 Geen minder zoet geniet dan ge immer u verbeeldde,
 Schenkt liefde u 't vol genot van haare onnoozle weelde.
 Zegt ons, weetgierigen! wie leert het zangrig choor,
 Wie leert het dierenheir een taal, min door 't gehoor
 Dan door 't gevoel verstaan? Wat wekt in hen die werking?
 Gods wysheid: 't is Gods geest, wiens invloed, wiens versterking

't Heeläl doordringt, bestiert, in wissling onderhoud.
Gods voorzorg sluimert nooit. Elk reedlyk oog beschouwt
De werkende Oorzaak in 't volmaakt verband der dingen,
Daar nooit een schakel uit die keten is te wringen.
Word in het wonderbaare, in all' wat ooit gebeurt,
In all' wat ons omringt des Hoogsten hand bespeurd,
Wy zien die 't schoonst', ô Lente! in u; op uw tooneelen
De hemelliefde zich aan de aardsche mededeelen.
In water, aarde en lucht blykt haar weldaadigheid,
Die jaarlyks voor het vee een liefdefeest bereid,
Een feest, waaröp ze in vreugd zichzelven als verliezen.

Nog poogt myn poëzy een' hooger toon te kiezen;
Het voegt haar dat ze, ô Lente! in haar bespiegeling,
Uw' invloed op den mensch, uw werkende inspraak zing'.

De bleeke zieke heft, in deeze groene dagen,
Het hoofd omhoog, verligt van pynelyke plaagen;
't Versterkte leven heerscht alöm met nieuwe jeugd.
De redelyke mensch voelt innerlyke vreugd,
Als hy, al wandlend, zich by open loofgordynen
Door 't koestrend zonnevuur der Lente voelt beschynen;
Hy smaakt dan heil waarby noch kroon noch scepter haalt;
Hy voelt dat in zyn ziel het vergenoegen daalt;

Terwyl natuur hem leid tot de edelste vermaaken:
 Haar invloed doet hem thans de zielverrukking smaaken
 Die Gods nabyheid gunt aan 't welgesteld gemoed,
 Dat de Oorzaak in 't gewrocht aanschouwt als wys en goed.

De kracht, die 't all' veréént, die 't groot heeläl kan dwingen,
 Elk deeltje naar één wet, in duizend wisselingen,
 't Zy aangedreven of aandryvende, verbind
 Aan andren, aan 't geheel; die kracht, daar 't all' door mint,
 Is de overéenkoms, daar Gods gunst in word vernomen.
 De blyde hemel, de aard', de bosschen en de stroomen,
 Nu door die kracht beziel; de bloem, die 't veld versiert;
 De tedre neiging van het bloedeloos gediert',
 Daar wy de liefde alöm zien op hun vlerkjes zweeven,
 't Roert all' het menschlyk hart, thans vatbaar, opgeheven
 En vrolyk als natuur, met eene onzichtbre hand:
 't Verspreid een' vluggen geest, een' onweêrstaanbren brand;
 Die doet de ziel, ontroerd, in de eëlste teêrheid blaaken.

Dit schept de lenteblos, de roozen op de kaaken
 Der maagd; zy ademt niets dan aangename jeugd;
 't Koraal der lippen bloost van lieflykheid en vreugd.
 Hoe zwelt het blinkend vocht van haare flonkrende oogen
 In glinsterender vloed! haar boezem zwoegt, bewogen

Door vlugge kloppingen van 't hart, terwyl het bloed
 Een minlyk oproer sticht, en ras door de adren spoed:
 Haar geest, haar tedre ziel is niets dan loutre liefde.
 Haar trouwe minnaar peinst op 't schoon het geen hem grieve,
 En slaat, nu bly, dan droef, uit achting de oogen neêr.
 Bewaar, ô schoone! uw hart; een maagdenhart is teêr.
 Tart geen verrukking uit, noch 't pleitend oog, bedreven
 In stomme blyken van de teêrste min te geeven;
 Het heeft een tooverkracht, zelfs in neêrslagtigheid.
 Maar als een gladde tong met looze taal u vleit,
 Verdedig u, hoe min noodzaaklyk 't u moog' schynen.
 Vertrouw, als de avondstond zyn purperen gordynen
 Schuift om een lustpriëel, met geurig kruid bestrooid,
 Met kamperfoeliën en roozen opgetooid,
 Vertrouw uw hart, uzelve, in tedere oogenblikken,
 Daar aan geen' minnaar, wiens verraad u zou verstrikken.
 Schuw, frissche jongling! schuw een onbezonnen min;
 Zy stort het schuldloos hart een wrange zoetheid in,
 En doet de wysheid, de eer, en de achting yllings vluchten,
 Schoon ge u verbeeld dat u geen onheil staat te duchten;
 Zy maalt u niets dan vreugd. De onkuische, wier sieraad
 U aanlokt, rukt u weg door 't lagchende gelaat,

Door 't eerbaarschynend oog, dat u van 't spoor doet doolen,
 En in welks levend git de dood zich houd verscholen;
 Door een sireene stem, die 't luisterend gehoor
 Steeds vleit, en altoos klinkt in uw bedrogen oor:
 Zy rukt, helaas! u weg naar dartle tooverkusten,
 Daar uwe zielrust smooit in dierverboden lusten.

Maar hoe gelukkig zy, die, in hun liefdelot,
 Hunn' stam tot vreugd en roem, in 't zaligst' heilgenot,
 Hunn' staat, hun hart, hun ziel, hun wezen zelfs vermengen!
 Gy kunt, volmaakte min! noch smart noch vrees gehengen:
 Uw rust steunt op geen' grond der menschelyke wet:
 Uw kalme lentelucht word nooit beroerd, besmet:
 't Is de overëenkoms-zelf die uwe neiging regelt;
 Uw harten t'saamen smelt; uw kuische trouw bezegelt;
 De kracht der vriendschap toont; de zuiverste achting werkt,
 Die, door de reinste lust altoos ontvonkt, gesterkt,
 De zielgenegenheên van wederzy' doet trachten
 Elkaër te ontmoeten, vóór het uiten der gedachten;
 Den wil volvaardig buigt, van zyn geluk bewust.
 De liefde kroont de liefde, en schenkt onstoorbre rust.
 Hy, die, lafhartig durft uit baatzucht voordeel hoopen,
 Een maagd, die hem veracht, van vrekke magen koopen,

Breng' vol vergeefs berouw zyn levenslente dóór:
Dat woeste volken, vreemd van 't lieflyk redenspoor,
In wier verhitte borst ontombre driften woelen,
Een' feller gloed dan dien die hen beschynt gevoelen:
Het oosten boeij' de min, en dwing' de kiesche ziel
Der kuische schoonheid dat zy laf en schandlyk kniel';
Maar, daar oprechte trouw haar snoer vlecht om de handen,
Na dat een zelfde vuur het weêrzyds hart deed branden,
Daar boeit men zich uit keur, daar blyft de werking vry.
Zou eenig aardsch vermaak, of pracht, of vleijery,
Zou al de waereld zelfs het minste op hen vermogen
Die alles wat het hart gestaâg houd opgetogen,
De ziel als wenschlyk acht, omhelzen in elkaêr?
Wiens teder hart wierd ooit een hooger vreugd gewaar
Dan hy, die 't schoon der ziel in 't schoon der zachte trekken
Van een gerust gelaat mag, klaar als 't licht, ontdekken?
Dan hy, die 't heilzoet smaakt der hemelreine vreugd,
Het zoet van liefde en eer, van waarheid, trouw en deugd?
Een spruit, een lieve vrucht van beider tederheden,
Toont beider schoonheid aan in welgevormde leden.
Terwyl het teder telgje aanminnig groeit en bloeit,
Vertoont het elken dag, die vreedzaam heenen spoeit,

Een nieuwe aanloklykheid: de geest des braaven vaders
 Zweeft met het zuiver bloed der moeder 't kroost door de aders.
 De zwakke reden groeit, en door de tedre spraak
 Roept ze om de hand der zorg. Vermaakelyke taak!
 De opmerking gaê te slaan; de ontluikende gedachten
 Te sterken in haar vlugt, in 't weegen van haar krachten;
 Het denkbeeld te oefenen; door onderwys 't gemoed
 Steeds aan te blaazen; 't hart in heeten yvergloed
 Tot billykheid, tot deugd, tot zucht naar God te ontvonken!
 Gy, wien de Algoedheid heeft met zo veel troost beschonken!
 Gy, die, op aard' geplaatst, een hemelsch heil geniet,
 U, in uzelv' verrukt, volmaakt gelukkig ziet!
 Gy, die de Alwysheid pryst, wien, in de ziel bewogen,
 Verrast, verbaasd door vreugd, de traanen spat uit de oogen!
 Verhaal, verhaal uw vreugd!.. oprechte huwlyksmin!
 Stort ieder deugdzaam hart uw heil, dees blydschap in!..
 Dit zyn, volmaakte liefde! uw dierbre zegeningen.
 Zo rolt het leven voort der zalige echtelingen.
 Wat jaargety' verschyn', het vind, schoon 't in zyn vaart
 Gestadig wentelt om een rustöntbeerende aard',
 't Vind hen gerust: geen heil kan 't hunne ooit evenaaren:
 De Lente zet haar' krans hen jaarlyks op de hairen.

Rees, rees hun levensdag met roozen om den mond,
Hoe zacht, hoe streeleend kalm verschynt hun avondstond,
Wanneer zy 't vriendlyk licht beneên de kim zien duiken,
Elkander kussen, en gezellig de oogen luiken!

De jaargetyden.***De zomer.***

Het luisterrykst saizoen, de Zomer, doet Natuur
De kracht gevoelen van zyn aldoordringend vuur,
En uit het wyde ruim der heldre hemelperken
Aan 't aardryk zyne komst, zyn grootsche komst, bemerken;
Door blaakende uren, door den altoosdertlen stoet
Van koeltjes blyde omringd en aangenaam begroet.
De Lente staat verbaasd; zy ziet hem zegepraalen,
Zy wend haar aanzicht as, beschenen door zyn stralen,
En 't aardryk onderwerpt zich aan zyn strenge magt.

Hoe sterk is de arm door wien met onweêrstaandre kracht,
Om onze lichtbron heen, een dubbele trits van klooten,
Van logge dwaalers wierd in 't luchtruim voortgeschoten,

Die nog volharden in hun rusteloze vaart,
 Ondanks 't geweld des tyds, die niets in 't woeden spaart,
 En 't prachtigst' kunstgewrocht der menschen durft bestormen,
 Ja al de stichters zelf in nietige asch misvormen!
 Het is alleen Gods arm, die alles heeft gewrocht,
 Bestiert, beweegt, en aan elkandren houd verknocht.
 Dus is de kloot der aarde, in snelheid onverminderd,
 In aantrekkkracht bewaard, geen oogenblik verhinderd
 In zyne wenteling; en, alle de eeuwen dóór,
 Niet afgeweken van zyn afgeteekend spoor.
 In welk een evenwigt is alles afgewogen!

Wanneer de tweeling wykt uit sterrekundige oogen,
 De kreeft beschenen word door 't gloeiend zonnevuur,
 Is 't schaduwryk gebied des nachts van korten duur,
 Die naauwelyks den dag ter westkimme in ziet zinken
 Of weder in het oost' een' nieuwen morgen blinken.
 De dageraad genaakt. Het licht, nog zacht en flauw,
 Belonkt ter naauwernood den verschgestolden daauw,
 En doet den horizon van liverlede glimmen.
 Het spreid en breid zich uit om steiler op te klimmen.
 Hoe spoedig vlucht de nacht naar 's aardryks westertrans!
 De vaale schaduw wykt voor 't nadren van den glans.

De morgenstond breekt dóór; waaröp de wolkgordynen
 In 't glorend oost van goud en purper wederschynen.
 't Besproeid gebergte ontdekt allengs zich aan 't gezicht;
 Men ziet door 't neevlig floers de toppen schoon verlicht.
 De stroomen rooken, en hun vlak, allengs beschenen,
 Blinkt door de schemering met blaauwen luister heenen.
 De haas, die in den nacht, by 't vriendlyk licht der maan,
 Op ruige voeten sprong in slingerboschje en laan,
 En zich in 't groen vergaste, is reeds uit veld en hoven,
 Verrast door 't speelend licht, zyn leger ingestoven.
 Het gulzig boschwyn sleept zyn waggelende leên,
 By 't ryzen van den dag, weêr naar zyn wykplaats heen,
 Om daar, den morgen dóór, in poel en plas te ronken,
 Aan d'overvloed verbrast, hem door natuur geschonken.
 Het vorstlyk hert, dat gaarde en lommrig bosch bewoont,
 Dat jaarlyks zich op nieuw met hoornen ziet gekroond,
 Graast, onbevreesd, in 't rond; terwyl 't met staarende oogen
 Den reiziger beschouwt, nog pas op weg getogen.
 De zuivre stem der vreugd, het lieflyk woudmuzyk,
 Heft lofgezangen aan in ieder stille wyk.
 De nuchtre herder wryft den slaap van 't rustig wezen:
 Van 't stroo, voor dag voor daauw, op 't haangekraai gerezen,

Verlaat hy, vergenoegd, de dikbemoste stulp.
 Fluks doet hy door zyn' hond, door zyn getrouwe hulp,
 De digtgepakte kooi uit haare rust ontwaaken,
 Om in den morgenstond het frissche groen te smaaken.
 Ontwaak, ô stedeling! verlaat het logge dons
 Waaröp de weelde u boeit; kom, deel thans nevens ons
 In 't heil des dageraads; geniet zyn zegeningen.
 Dit is de rechte tyd om God ter eer' te zingen.
 De slaap, hoe nut hy zy, heeft geen bekoorlykheên
 Dan tot versterking van uwe afgematte leên.
 Zou 't hart, dat wysheid mint, de werkloosheid verkiesen?
 De helft des levens in een sluimering verliezen,
 Wanneer de stem der vreugd door woud en weiden klinkt;
 Wanneer de versche daauw op malsche blaadjes blinkt?
 ô Neen. Natuur ontwaakt; beschouw haar veldtafreelen,
 Die in den dageraad den nyvren landman streelen.
 Daar ryst de gouden zon, de glori van den dag:
 Wat baart haar nading vreugd, haar heerlykheid ontzag!
 't Verkleinde wolkje blinkt, beschenen door haar stralen.
 Wy zien met hemelsch goud de kruin der bergen praalen.
 Zy ryst in volle pracht, in volle majesteit,
 En doet, daar kleur by kleur zich door 't azuur verspreid,

Schuins over 't aardryk ziende, alom de velden rooken.
 'k Zie alles, door haar' gloed als in een' gloed ontstoken,
 Thans wederstraalen van haar alverkwikkend licht.
 ô Glansryk wezen, waar in werking 't all' voor zwicht!
 ô Godlyk kunstgewrocht! het derven van uw' luister
 Omzwagtelde terstond natuur met aaklig duister.
 Geduchte zee van vuur! gewenschte levensbron!
 Onmeetelyke kloot! ô wonderbaare zon!
 Die de oorsprong zyt, naast God, van 's aardryks zegeningen!
 Wat reedlyk wezen zou uw' lof en magt niet zingen?
 't Is door den invloed van uw zwaarte en aantrekkkracht,
 Die 't all' te saamensnoert met onweêrstaanbre magt,
 Dat gy een sterrenrei rondom u heen ziet zweeven,
 Om haar bepaalde perk gestadig door te streeven;
 Van daar Saturnus met zyn' ring en maanen dryft,
 En in zyn' vasten loop een' wyden kring beschryft,
 Tot daar Mercurius, bepaald in enger banden,
 Zyn' sterkbeschenen kloot schynt aan uw' gloed te branden.
 ô Hemelstoet! gy zoud, langs de onâfmeetbre baan,
 Zag uw geleidster u met zo veel glans niet aan,
 Veranderd in een' rei van onbeschenen bollen,
 In d'eeuwigdonkren nacht omzwagteld, vruchtloos rollen.

Aanvoerdster van dien stoet! 't wacht alles op uw licht.
 Geen wezen of 't is u zyn heugchlyk heil verpligt;
 Het menschelyk geslacht zo wel als 't kleinste leven
 Dat wy, door u verlicht, zien in uw stralen zweeven.

Doorluchte moeder van elk heerschend jaargety!
 De groeibre waereld eert uw nutte heerschappy;
 Wanneer gy, dag op dag, van 's hemels heldre boogen,
 Uw luisterryke magt ons schittren doet in de oogen;
 Een magt die tevens strekt tot glori der natuur.
 Elk wezen, dier verpligt aan uw verkwikkend vuur,
 Schynt door uw wonderkracht zich aan den dood te ontwringen.
 De Jaargetyden, die dienstvaardig u omringen,
 En 't luchtspoor volgen van uw' luisterryken gloed,
 Doen 't heir der windjes en den dertelenden stoet
 Van zomervlaagjes u een geurig offer wyên
 Van schitterend gebloemte en de eêlste speceryen.
 Gy trekt het voedselsap naar veldgewas en ooft;
 't Ontfangt van u zyn' geur; het bloost, door u gestoofd;
 Het strekt, wanneer 't door u zyn rypheid heeft verkregen,
 Den arbeid tot een loon, en 't leven tot een' zegen.
 De roerelooze stof schynt door uw wondre magt,
 Zelfs in het hart der aard', beziel met levenskracht.

De barre woesteny, herschaper door uw stralen,
Doet ge als een' lusthof met gebloemde en kruiden praalen.
De woedende oceaen betoomt zyn brullend nat,
En strykt voor u terstond zyn holle golven glad.

Almagtig Schepper, die de zon, dees bron van 't leven,
Dien nutten invloed op de schepslen hebt gegeven!
Met welk een' luister praalt voor 't scherpziend zielgezicht
Uw wysheid, magt en gunst in dat verbaazend licht!
Hoe vrolyk zweeft uw lof op alle dankbre tongen,
Daar zelfs door 't stom gewrocht uw glori word voldongen!

Het hevig vuur der zon doervloeit de heldre lucht.
De damp, allens verdund, alom verdreven, vlucht.
De wolken, die, versierd met rykgekleurde strecken,
Rondom der heuvlen top nog waarden, zyn geweken;
De zon, ontsluijerd, gloeit; het schynt of 's hemels boog
Zich naar de kimmern neigt, en de aarde naar omhoog.

Hoe blaakrend doet alom de dagtoorts nu haar stralen,
Daar zy ten middag spoed, op 't zwoegend aardryk daalen!
Geen enkel dropje daauw, dat aan de hitte ontvlood,
Word door een roosje meer geborgen in zyn' schoot.

Deed u de morgenstond, ô frissche bloemtjes! pryken,
Nu doet de gloed der zon uw' geur en luister wyken;

Wien deert niet dat gy kwynt gelyk een tedre maagd
Wanneer een heete koorts haar 't bloed door de adren jaagt?
Gy treurt tot dat de koelte u weder doet herleeven,
En u met kracht bezielt om nieuwen geur te geeven.

De jonge herdersknaap, die 't zoogend vee verzelt,
Geleid met zachten tred zyn schaapskudde uit het veld.
Zy volgt gereedelyk de stappen van haar' hoeder.
Hoe blaas rondom de kooi de liefderyke moeder!
Haar zorg ziet veel te traag de stulpdeur opengaan.
Hoe greetig valt het lam op 's moeders uiërs aan,
En smaakt een' zegen aan de onnoozelheid geschonken!

De ryzige eiken, die, hoe hoog bejaard, nog pronken
Met een verjongd gewaad, met lommerschenkend groen,
Verstrekken 't stille dorp een luchtig paviljoen,
En kraai en exte op den middag tot priëelen,
Tot de avondkoeltjes weêr langs beemd en velden speelen:
Het tamme pluimgedierte, aëmechtig door den gloed,
Schuilt by elkandren aan hunn' schaduwryken voet:
De huishond slaapt en ronkt, in gindschen hoek gedoken,
De jagthond, uitgestrekt, heeft by hem 't oog geloken;
Die waant dat hem een dief in zyne sluimring wekt,
Dees dat hy 't schuwe wild langs berg en dal ontdekt;

Tot dat zy beiden van der wespen hevig steeken
Vergeefs zich poogen door een' snellen hap te wreeken.
Het zwerwend geitje knaauwt aan 't hard en doornig groen;
't Snelt hoogte en heuvel op, of duikt in 't jong plantsoen.
Het loopt of staat of springt of vlied, en al de leden,
Hoe vlug, voldoen nog naauw' zyn wufte eenzinnigheden.

De dikgewolde kudde, alom langs veld en hei
En heuvel uitgebreid, word uit haar ruime wei,
Door 't bassen van den hond gepord, byéén gedreven,
Ter plaats daar 't beekje 't nat in breeder wed doet streeven,
En langzaam vloeijen langs een' klaverryken kant.
't Onnoozele geslacht slaat van den schuinen rand
't Verlegen oog omlaag op 't helderspieglend water.
Gedreven door 't gebas der honden, en 't geschater
Der herderlyke jeugd, ontwykt het vee, uit schroom
Om zyn te ruige vacht, het baaden in den stroom.
De herder werpt een schaapje in 't water; straks gereeder
En stouter, werpen zich al de andren plotsling neder;
Waaröp de landjeugd, aan de geenzy' van den vloed,
Met open armen hen al juichend welkom groet.
Men dryft hen anderwerf al domplende in de plassen,
Tot dat de dichte wol doorweekt is en gewasschen;

Terwyl het vischje, uit angst, naar stiller schuilplaats vlucht.
Het weerloos geslacht stapt met een klaaggerucht,
Al druipend, traaglyk voort, belemmerd en verlegen,
Tot daar 't in 't lange gras, al hygend neêrgezegen,
Zich blootstelt voor de zon met zyn gezwollen vacht.
Thans zucht het om zyn leed op nieuw met klagt op klagt,
Die langs de heuvels rolt met jammerende nooten;
Terwyl de legersteê met horden word besloten.
De herders, ry by ry op 't groene veldtapyt
Gezeten, scheeren 't vee. De landvrouw ziet, verblyd,
Haar' nyvren maagdenstoet de zuivre wol ontfangen.
Elks arbeid word verligt door vrolyke gezangen.
Elks taak word ras volvoerd. De gulle herderin
Laght haaren herder aan, ontvonkt in blyde min,
Zo zuiver, zo oprecht als die van haare schaapen.
Een ongedwongen vreugd verrukt de kloeke knaapen;
Men grypt den stuggen ram, en houd hem, stout verrast,
Ten blyk' van moed en kracht, by zyne hoornen vast.
Zie hier, behoefdig mensch! ahangklyk heer! de dieren
Ontkleed om u te kleên, ontsierd om u te sieren;
Zie hoe u 't stomme schaapje om medelyden smeekt;
Om u geduldig lyd; zich noch verweert noch wreekt.

Wat schroom, wat droefheid is op 't zacht gelaat te leezen!
 Verlegen kudde! u staat geen slachtmes hier te vreezen;
 Onnoozlen! neen; de hand, de welbestierde schaar
 Des trouwen herders scheert, in 't schoonst' saizoen van 't jaar,
 Tot loon der nyverheid, uw ruiggewolde vachten.
 Gy word ontheven van uw moeijelyke vrachten.
 Men blyft u gadeslaan, en zend u, vry en vlug,
 Van trouwe wacht verzeld, naar heide en veld te rug.

Het ruime veld, waaröp de blaakerende stralen
 Der hooggerezen zon schier uit hun toppunt daalen,
 Ruischt nu aan allen kant van 't gonzen en gebrom
 Der kleine diertjes, daar 't den wandlaar van rondom
 Vermaakt, en 't lommrig bosch zyn' geest houd opgetogen;
 Het streelt den herder, die, met halfgelokene oogen,
 In 't vaale wilgenloof, 't geen 't kruipend beekje dekt,
 Of onder 't eikengroen, ter rust ligt uitgestrekt.

Met welk een vreemd gewas zyn eike- en wilgebladen,
 Aan hunne tegenzide, op 't wonderbaarst' belaadén,
 't Zy hier en ginds verspreid, of tros aan tros byéén,
 Of zeldzaam uitgezet om steel en takjes heen?
 In deeze schynbre vrucht, die 't oog slechts kan bekooren,
 Door toedoen van den stam veröorzaakt noch geboren,

Bereikt natuur op 't schoonst' haar nutbedoelend wit.
 Zy schonk dees gallen zaad noch levenkweekend pit,
 Maar vormde hen alleen ter schuilplaats van een leven
 Dat in zyn eerst begin zyn' groei hier word gegeeven.
 Een bloedeloos geslacht kwetst de uitgesproten blaên,
 't Neemt voor 't aanstaande kroost die wond ter wooning aan;
 Dees wond zwelt tot een blaêr, waarin 't, voor lucht en winden
 Beveiligd, eenzaam leeft, en voedselstof kan vinden;
 Tot dat de kleine worm, tot wisseling van staat,
 Zyn stil verblyf doorboort en eindelyk verlaat.
 Een ander teêr geslacht, vyandig aangevallen,
 Bedient zich naderhand, ter wykplaats, van dees gallen.

Wat ligt een talryk heir langs al de blaên gestrekt
 Van 't roozenboomtje, en houd zyn knopjes overdekt!
 Zo ziet ook Mexico zyn planten voedsel geeven
 Aan de eedle couchenielje, een diertje dat naauw' leven
 Vertoont voor ons gezicht. 't Vergaêrt in hen een' schat
 Van luisterryker verf dan Tyrus ooit bezat.

Hier sleept het slymrig slakje alom zyn wooning mede;
 't Ziet met zyn hoorens uit, of zoekt een legerstede
 Daar hy met zyne gaê, weêrzyds hermafrodiet,
 Den eisch der min voldoet en tevens dien geniet.

De krekel zingt zyn liefde, in 't jeugdig gras gedoken,
Zyn stomme gade toe. In dertle min ontstoken,
Berst straks by hem een klank, een schel cimbaalgeluid,
Daar hy zyn spieren rekt, twee holle boezems uit.

Wat slaaft ge, ô mierenheir! in gaarden en landouwen
Om voor uw maatschappy een nut verblyf te bouwen;
Een voorraadschuur, die gy met balken onderschoort,
Met stroo en biezen dekt. Gy vaart, vol yvers, voort
Opdat geen regenvlaag uw' overvloed moog' schaaden,
Dees zolders met het graan, dat gy vergaêrt, te laaden.
Gy byt uit ieder graantje, opdat geen vocht uw vlyt
Verydel, 't groeizaam pit: al deeze zorgen wyd
Ge, ô werkmiertje! aan't geslacht, dat, vruchtbaarheid gegeeven,
Uw soort in wezen houd terwyl gy 't houd in 't leven.
Dus met het werkzaam heir der byen lotgemeen,
Verplicht gy al 't geslacht, dat in uw trouw-alléén
Zyn' steun en toevlucht vind; al 't kroost word door uw zorgen
Gestadig uit het nat der gronden trouw geborgen,
En by het vuur der zon gekweekt en opgevoed.
Maar als het bar saizoen met guure vlaagen woed,
ô Vlug, maar teêr gediert! zien we u, in uw verblyven
Bestorven door de koude, in diepen slaap verstyven,

Tot dat de Lente u wekt, en weêr naar de akkers voert.
 Schuw, schuw de leeuwmier, die op u, ô miertje! loert,
 Die, in een hinderlaag van glyend zand verscholen,
 U tracht te vangen in zyne uitgedolven holen;
 U door zyn hoorens met een zandvlaag overstort
 Waardoor ge een wisse prooi van zyne wreedheid word.

ô Vlugge vliegjes, die, uit wormtjes voortgesproten,
 Op gaazen vlerkjes zweeft, hier in de schaaûw der looten,
 Daar in het licht der zon! ô teêr geslacht! wat spreid
 Natuur in u alom een wondre zeldzaamheid!

Zou uw ontelbaar heir onze oogen niet verbaazen?
 Dees zien we in eenzaamheid op plant en vruchten aazen,
 Die op het groot gedierte in stoute maatschappy;
 Weêr andren, aangenoopt door honger, al te vry
 In schaapskooi, stalling of in zuivelhuis vertoeven,
 Aan de emmers zuigen of gestremde kaazen proeven,
 Tot dat de snoeplust, die naar mout en bak hen port,
 Hen in 't gezocht genot in 't einde doodlyk word.

De dood houd, zorgloos vliegje! in 't venster zich verholen;
 Daar heeft de looze spin zich in een' hoek verscholen.
 Zy ziet, daar zy geweld en list moordgierig paart,
 Met vierpaar oogen uit; en onvertzaagd van aart,

Beschouwt ze, in 't midden van een' drom verworgde lyken,
 Hoe haare strikken haar met prooi by prooi verryken.
 Zy velst op u haar spits, zo dikwyls ge om haar zweeft;
 Maar als ze u, loos verschalkt, in haare strikken heeft,
 Dan, langs het dunne snoer al woedende afgegleden,
 Dryft ze u verschrikkelyk haar pooken in de leden,
 Omwind ze en bind ze, en keert dan yllings tot haar wacht.
 Gy, die, terwyl ze u moord, uw leên en vlerkjes tracht
 Te ontwarren, geeft vergeefs in 't bang geluid een teeken
 Waardoor ge ons in uw' nood om bystand schynt te smeeken.
 ô Mensch, die door belang of staatzucht snood misleid,
 Uw strikken listig voor uw medemenschen spreid!
 Gy zyt de spin gelyk, daar ge in uw heilloos woeden
 U met het zweet en bloed uws naasten tracht te voeden.
 Gelukkig hy, die uw bedrog in tyds ontvlied;
 Gelukkiger, die zich voor u beveiligd ziet;
 Maar allerzaligst, die, door eedler geest gedreven,
 Zyn naasten trouw beschermt, en door zyn zorg doet leeven.
 Maar welk een vreemd gewrocht hangt aan den groenen rand
 Van deezen vliet? wie kent deeze ongemeene plant?
 Neen! 't roert zich; 't is een dier. Ik ken het; 't heeft myne oogen
 Door de overëenkomst met een aardgewas bedrogen.

ô Tengre polypus, die myn verbaasdheid wekt,
 En tusschen plant en dier de naaste schakel strekt!
 Is 't waarheid? wist natuur de kracht u meê te deelen
 Om tevens als een plant en als een dier te teelen?
 Is 't waar, dat door geweer, 't geen anders 't leven kort,
 Uw leven werkzaam in verscheiden wezens word?
 ô Ja; zo kan natuur door wondren ons bekooren:
 Uw ligchaam word geheel in ieder stuk herboren,
 In ieder stuk het geen uw leden word ontroofd.
 Aan d'afgekorven romp verschynt eerlang een hoofd,
 Aan 't afgekorven hoofd verschynen nieuwe leden.
 Nog toont natuur in u ons grooter zeldzaamheden.
 Bragt ze immer monsters voort, gy word 'er waarlyk een.
 Aan 't opgesneden lyf verschynen nieuwe leên;
 'k Zie uit het hoofd, gekwetst, verscheiden hoofden spruiten.
 Hoe wis kunt ge uwen prooi in vierpaar armen sluiten!
 Gy slokt dien greetig in. De vruchtbaare oceaan
 Kweekt van uw vreemd geslacht een soort van reuzen aan.
 ô Onâfmeetbaar vlak der rustelooze golven!
 Gy houd een goudmyn voor ons Vaderland bedolven.
 Een vloot van buizen snelt, op aller afscheidgroet,
 Door aller wensch geleid, den haring te gemoet,

Die Hitland jaarlyks op zyn kusten ziet verschynen.
 De dag, sint Jan gewyd, is naauwlyks aan 't verdwynen,
 Of zeevaarts moedig kroost, elk op de neering reê,
 Strykt vrolyk 't zeil, en schiet terstond de vleet in zee;
 Men poogt, beneên den wind, allengs haar uit te dryven,
 Draait voor de reep fluks op, die over rol en schyven
 En spil het hangend net houd aan de kiel gemeerd.
 Als na een' korten nacht het licht pas wederkeert,
 Poogt elk, gewekt, om stryd het wand aan boord te haalen.
 Wat spreid de versche buit al flikkerende straaen
 Van rug en schubben af; hoe kaatst hy 't glinstrend licht
 Door net en golven heen in 's buismans bly gezicht!
 Met welk een' yver valt men yllings aan het kaaken
 En zouten! welk een drift om 't vaatwerk toe te maaken!
 De jager voert de vangst den Maasstroom juichende in,
 Daar alles danst van vreugd by 't eerste zeegewin.
 Het schubbig heir, verdeeld in duizend duizend schoolen,
 Streeft voort, houd zich een wyl op Doggersbank verholen;
 't Spoed naar de Zuiderzee, stort yllings binnen gaats,
 En kiest dees kil voor 't kroost tot zyn geboorteplaats.
 Hoe yvrig zien wy thans het landvolk veldwaarts streeven!
 Wat rustigheid zien we op het bruine wezen zweeven!

Het afgemaaide gras heeft al den grond bedekt;
Het woelende gezin, aan ryen uitgestrekt,
Keert nu den geelen oogst, die in het rond zyn geuren,
Door 't windje alom verspreid, ons lieflyk doet bespeuren.
De vlugge kievit, die in 't naastgelegen veld
Op 't naderend gewoel by tyds zyn nestje ontsneld,
Misleid door valsch alarm het oog der plonderaaren,
En hoed zyn jong gezin voor dreigende gevaaren.
Hoe golft langs 't groene veld de schaduw in het licht
Door 't harken langs den grond, terwyl we in 't vergezicht
Ontelbre rooken hooi, in ry by ry, beschouwen!
Hoe klinkt de stem der vlyt langs akkers en landouwen!
Hoe zweet de jonglingschap! hoe zwoegt de maagdenstoet
Half naakt en onbeschut; terwyl de middaggloed,
Gezondheid in haar kracht doet blinken op haar kaaken,
Zo als ge, ô Zomer! doet de bolle roozen blaaken!
De bukkende ouderdom deelt in de gulle vreugd;
De lange hark verstrekt een speeltuig aan de jeugd,
Die, met een' ligten last van geurig kruid beladen,
Al danssende onder 't pak, zich wentelt langs de paden.
Men trekt in 't eind' naar huis, terwyl langs veld en dal
Zich de echo noch veréént met aller vreugdgeschal.

De hooggerezen zon doet haare middagstraalen
Door de uitgespannen lucht op 't hygend aardryk daalen.
Van de een tot de andre kim heerscht nu één hitte, één vlam,
Die uit de bron van vuur allengs zyn' oorsprong nam.
Ons scheemrend oog, verblind door zulk een felle werking,
Ziet nederwaarts, doch word, in stede van versterking,
Door d'afgestuiten gloed een nieuwe pyn gewaar.
Zelfs 't groene veldtapyt vertoont zich dor en naar:
't Kan 't afgemat gezicht verkwikken noch behaagen.
Men hoort het veld niet meer van 's arbeids vreugd gewaagen.
De moede maaijer rust, in schaduw uitgestrekt,
Daar hem 't welriekend hooi, doormengd met bloemtjes, dekt.
De krekkel zwygt; het veld en al de beemden zwygen.
Hoe angstig zwoegt natuur! de wildernissen hygen.
Het beekje, in zynen loop vertraagd en treurig, kruipt
Langs 't veld, tot daar 't in schaaûw van 't matte boschje sluipt.
Ach! welk een gloed!.. helaas! geen blaakerende stralen
Gevoelde ik ooit zo fel my op den schedel daalen.
Wat zet de lucht zich uit, daar zy, te veel verdund,
Ter naauwernood de borst gepasten aêmtocht gunt!
Waar ik my wende of keer', natuur schynt zelfs verlegen,
En, krachteloos, in 't einde in flauwte neêrgezegen.

Ik sla het oog in 't ronde; ik zucht; 'k hyg naar den nacht:
 De nacht is noch verre af. Wie kan, ô hitte! uw kracht,
 Uw felle foltering verdraagen of verduuren?
 Hoe traaglyk spoed de gang der hevigblaakrende uren!
 Driewerf gelukkig hy, die van den gloed der zon,
 In schaduw van 't geboomte, of by een frissche bron,
 Of door een koele grot beveiligd, is ontheven!
 Wees welkom, loofryk bosch! bekoorelyke dreeven!
 ô Essen! eiken, die met dichte takken suist!
 Uw lommer streelt myn ziel, terwyl gy lieflyk ruischt.
 Zo word een hert gestreeld, zich baadende in de plassen.
 Hoe aangenaam voelt zich myn matte borst verrassen!
 Dees koelte, waar het oog weêr onbelet door werkt,
 Dees koelte, die het oor met nieuwe veêrkracht sterkt,
 Doet met gepaste vaart het levensvocht weêr spoeijen.
 Hoe klopt my 't hart van vreugd! 'k voel 't bloed door de adren vloeijen.
 't Herstelde leven streeft door all' de ontlaste leên.
 Wat aangenaam tafreel vertoont zich om my heen!
 Hier blinken plas by plas, terwyl het groen der boomen
 Al weemlend wederschynt in 't klaar kristal dier stroomen.
 'k Zie 't licht, dat op het vlak van deeze spiegels daalt,
 En van dat zuiver vlak bevallig wederstraalt,

Het diepst zelfs van het bosch zyn' luister mededeelen,
 En, heldertintlende, in die donkre lommer speelen.
 Streelde ooit verscheidenheid zo vrolyk ons gezicht?
 Hier ligt het wollig vee in schaduw, daar in licht.
 Ginds heeft de koe zich tot herkaauwen neêrgelegen;
 'k Zie andren langs een' dyk in 't spichtig gras gezegen;
 Of bukkend slurpen van het zachtberoerde nat,
 Dat onder 't waaden hen tot aan den kossem spat.
 Hier maalt de klare stroom met duidelyke trekken,
 In heldren wederschyn, een' stier met bruine vlekken
 Ons tegenvoetig af; hy schud het hoofd, en weert
 Al geesslend met den staart den vliegzwerm die hem deert.
 De hoeder ligt op 't groen, met halfgelookene oogen
 En beide de armen om 't vermoeide hoofd geboogen,
 Terwyl zyn trouwe hond aan zyne voeten waakt.
 Toont ge ons, ô loofryk bosch, dat hart en oog vermaakt!
 Toont ge ons nog koeler wyk in ondoorzichtbre lommer?
 'k Streef derwaarts. Welk een stilte! een heimelyke kommer
 Vervult me op ieder trede. ô Somber oord! gewis,
 Gy wekt in my ontzag. Gy kunt, ô duisternis!
 Verbaazende eenzaamheid! eerwaardige tooneelen!
 Gewyde grond! gy kunt myn peinzend harte streelen.

Ja, dit is 't heiligdom waarïn godvreezendheid
Het deugdgezind gemoed ter zelfbespiegling leid.
ô Dichtbewassen woud! waar zyn al de aardsche zorgen?
Gy houd my voor elks oog, maar niet voor God verborgen.
Ik ben, ik leef; maar 'k weet, myn levensdageraad
Is heen; myn middag naakt; eer 't zonlicht ondergaat
Heeft mogelyk het licht myns levens uitgeschenen,
Is de aarde en al het aardsche uit myn gezicht verdwenen.
Wat is voor my geweest, wat zal 'er na my zyn?
ô Zee der eeuwigheid! uw glans, de wederschyn
Van de Opperoorzaak, blinkt te sterk voor sterflyke oogen.
Verbaazende eeuwigheid! gy houd ons opgetoogen.
ô Bron van aarde en tyd! ô graf van tyd en aard!
Waar is 't voorledene, waarvan gy 't stof bewaart?
Het tegenwoordige doet gy bevallig bloeijen;
En in uw' schoot het zaad van al 't toekomend groeijen.
Onëindigheid! te wyd voor ons bepaald begrip!
Myn duuring, die der aarde is slechts, by u, een stip.
Wat zonnen zyn voor de onze in uwen kreits verschenen,
Of staan te volgen als dees vuurbron is verdwenen?
't Gesternt' verwelkt voor u als bloemen voor de kracht
Der heete zomerzon; niets voed, niets krenkt uw magt.

Sints de aarde in 's afgronds schoot zyn rypheid wierd gegeeuen,
Door snelte en aantrekkraft elk ligchaam wierd gedreven,
Sints 't eerste schemerlicht door 't aaklig duister drong,
Veröud de tyd, maar gy, ô eeuwigheid! blyft jong.
Wanneer de kloot der aarde in 's afgronds diepte zinken,
Een nieuwe hemel met een nieuw gesternt' zal blinken;
Schoon weêr die hemel, dat gesternte mogt vergaan,
Mist gy, ô eeuwigheid! geen stip van uw bestaan.
Almagtig Schepper en Volmaaker aller dingen!
Gy woont in de eeuwigheid. Al de aardsche wisselingen,
Elk jaargety', 't heeläl, de tyd en de eeuwigheid
Vertoonen slechts een schets van uwe majesteit.
Wat is de sterveling dat hy tot u zyne oogen
En hart opheffen mag; dat gy, met hem bewogen,
Hem weest de onsterflykheid en 't eeuwig leven aan?
Zal ik, een zandje, een wormtje, een dropje in de oceaen
Van 't uitgestrekt heeläl, ik, die u durf beminnen...
Maar hoe! waar ben ik? wat verrukking streelt myn zinnen?
Waar zwerf ik peinzend heen? wat klaterend gedruis!
Dees steile waterval stoort, door zyn sterk geruisch
Myn zielbespiegeling in deeze stille streeken.
Hoe zalig is 't tot God in eenzaamheid te spreken!

Een liefelyke beek rolt hier zyn levend nat,
En schiet en dertelt langs zyn nederhellend pad.
Natuur! wat hebt ge al schoons deez' heuveltop geschonken!
Gy, die dees rustplaats met gebloemte en loof doet pronken,
Hebt voor 't insektenheir in die verscheidenheid
Een' dierbren overvloed van voedsel toebereid.

Het broeijend wolkgespan beneemt allengs den luister
Aan 't licht der middagzon. 't Verspreid een aaklig duister
Alom op bosch en veld. Het dekt de gantsche lucht.
De hemel is door damp, door mynstofdamp bevrucht.
De gindsche wolk, waarin thans de elementen twisten,
En al de stoffen door hunn' fellen stryd doen gisten,
Toont door haar' rooden schyn hoe zy inwendig blaakt,
Eer nog Gods hoog bevel den band dier tweedragt slaakt.
Een doodsche stilte heerscht alom langs veld en vloeden;
Een stilte vol gevaar. Wat onweër zal hier woeden!
Al 't aardryk is in angst. Hoe vreeslyk zwoegt natuur!
Waar berg ik my in tyds voor 't hevig bliksemvuur?
Dit overöud gewelf zal my een schuilplaats strekken,
Om, zo 't de Godheid wil, my voor 't gevaar te dekken.

Wat is uw wondermagt, Almagtig Schepper! groot!
Nu toont in 't zuiden zich de lucht als louter lood.

De donder doet alreeds van verr' zich momplend hooren.
De bliksemvlam word op de bliksemvlam geboren,
En schiet met feller gloed al blikkend ginds en weêr.
Het donderend gekraak verheft zich meer en meer.
Behoed ons, goede God! 't vernielend vuur schiet neder.
De hemel sluit zich. Neen. Hy opent reeds zich weder,
En zet den gantschen kreits des dampkrings als in brand.
De schorre donder breid zich uit aan allen kant;
Rolt voort van wolk in wolk; mengt slagen en geruchten.
Ai my! wat nieuwe slag doet aarde en hemel zuchten!
Het scheurend wolkgevaart' stort nu een felle vlaag
Van hagel en van ys op 't schriklykst naar omlaag.
Wee bloeiend veldgewas! wee onbeschutte dieren!
Hoe woed het onweêr nog! ik hoor de winden gieren.
Daar berst een wolk, en stort een zee van water uit.
Ik hoor den donder nog, met ratelend geluid.
Nog snort het bliksemvuur met snelle schitteringen.
Spelonken, die nooit licht van 't zonnevuur ontvingen,
Zien nu gewis hunn' nacht op 't schrikkelykst gestoord.
ô Mildgezegend veld, dat hart en oog bekoort,
Dat door uw vruchtbaarheid en bloei ons kost vermaaken!
Wie, ongelukkig veld! wie schrikt niet u te naaken!

Een vastgewortelde eik, die honderd jaaren telt,
Word in één oogenblik van zynen stam geveld;
De wydgespleten tronk zal 't nageslacht verbaazen.
My dunkt, ik zie het vee gesneuveld onder 't graazen;
't Onnoozel schaapje, met de klaver in den mond,
Ter neêr geslagen op den felgeblaakten grond,
En ginder os en stier getroffen eer zy reezen.
My dunkt, 'k zie in 't verschiet een trotsch paleis, geprezen
Om kunst en bouwsieraên, ten gronde toe verplet,
En meer dan eene hut in lichte vlam gezet.

Zou uw geduchte stem, ô Heer van dood en leven!
Die 't aardryk siddren doet, de boosheid niet doen beeven?
ô Ja, zy hoort ze en beeft. Maar 't ongekreukt gemoed,
Dat u, Almagtig God! bemint als wys en goed,
Voelt zich door 't bliksemvuur tot u in liefde ontsteeken,
En hoort een serafyn in uwen donder spreken.

Het blaazen van den wind dryft thans met snelle vaart
't Gepakte wolkgespan vanéén; en openbaart
Ons vriendlyk hier en ginds de blaauwe hemelboogen.
Wat zien wy! 't aardryk schynt bedeed met nieuw vermogen;
Het schynt geheel verjongd. Wat frischherboren glans,
Wat zuivre kalmte daalt van d'opgeklaarden trans!

De beemden, die door 't licht der blyde zonnestraalen
Beschenen als voorheen, met grooter luister praalen,
Verwekken in ons hart erkentenis en vreugd.

Wat schoonheid! alles juicht. De veldeling, verheugd,
Heft lofgezangen aan. 'k Hoor, op die dankbre wyzen,
't Genoeglyk blaaten van ontelbre schaapjes ryzen;
Hoe vrolyk huwt zich hier 't geloei der rundren aan!

Nu noodigt ons natuur weêr 't oog in 't rond' te slaan.
Wat aangenaam plantsoen bedekt dees ruime streeken?
Amerika, beroemd in ryk gewas te kweeken!
Zie hier in Nederland uw geurig bilzenkruid.

Voor driemaal vyftig jaar bragt noeste vlyt dees spruit
In onzen vruchtbren grond; 'k zie haar bevallig bloeijen,
En, voor tabaksplantsoen bekend, op de akkers groeijen.

Hier bied de hennepsteng ons sterkgegroeide draên,
De tedre meekrap ginds haar ryke verfstof aan,
Gewoekerd uit een' grond, aan 't zeegebied ontnomen.
Welk een verscheidenheid van uitzicht! frissche stroomen,
Valei en heuvel, bosch en akker, beemd en woud,
Word door ons weidend oog van allen kant beschouwd.

Zo vruchtryk is uw grond, ô Nederland! uw meiren,
Rivieren, beeken, doen u nimmer vocht ontbeeren.

Uw velden zyn alom bedekt met goudgeel graan.
Uw vee mag overal in weelig klaver gaan.
Men ziet uw' milden grond de schoonste vruchten schenken.
Uw streeken, nu geweld noch twist de rust durft krenken,
Het heilig recht met vlyt elks wettig eigendom
Verzekert en beschermt; uw streeken, die alom
Gelukkig zwanger gaan van 's Hoogsten gunstbewyzen,
Doen uit gehucht en veld de stem der blydschap ryzen.
Uw steden, zo gering in hunnen eersten groei,
Zien wy gezegend tot hunn' luisterryksten bloei;
De vreugd, de welvaart zweeft langs de arbeidzaame straaften.
Wie ploegt de ruime zee meer dan uwe onderzaaten?
In uwe havens heft een mastbosch zich omhoog.
Uw zeeman, die nog korts naar 't noorder aspunt toog,
Is nu gereed naar 't zuid', of 't oost' of 't west' te streeven.
De wind, die 't bly vaarwel, luidruchtig opgeheven,
Naar 't maagschap landwaarts voert, de zeilen zwellen doet,
Jaagt yllings 't zeekasteel door d'ongemeeten vloed.
Gelukkig Nederland, dat, schoon ge op laage stranden
De rustelooze zee ziet bulderen en branden,
U echter tegen 't nat met kracht van dyken dekt,
En dus in 't bar saizoen 't heelal ten wonder strekt!

Gy smaakt, in rust, in vreugd, in overvloed gezeten,
 Het wenschlykst heil op aard', de vryheid van geweeten.

Maar, dierbaar Vaderland! heb ik het heil gemaald
 Waarmeê de zon u zelfs des Zomers bly bestraalt;
 Zong ik uw malsche lucht, de milde zegeningen
 Van uwen vruchtbrén grond, het lust ons thans te zingen
 Wat hevigblaakrend vuur op andre volken vloeit,
 Recht op hen nederschiet en hunne gronden schroeit.

Waar word ik heen gevoerd? 't verbeeldend zielvermogen
 Maalt al die volken, die gewesten my voor de oogen.
 De heldre noordster zinkt, by 't weiflen van 't kompas.
 Ik zie het kruisgesternte in 't zuid', aan 's aardkloots as.
 Een ander sterrenheir, dan ooit aan 's hemels transsen
 Beschouwd wierd door Euroop', bestraalt my met zyn glanssen.
 Verzengde streeken, aan den gloed der zon ten doel!
 Wat zyn uw dagen heet, wat zyn uw nachten koel!

Hoe! 'k zie op 't onverwachtst de zon aan de oosterkimmen
 In volle majesteit op haaren zetel klimmen.
 Zie, zie hoe steil zy ryst. Hoe trekt haar morgenpracht
 Als in een oogenblik al 't aardryk uit den nacht;
 Daar ze, op haar grootsche komst uit haar verlichte zaalen,
 De waereld overziet, en groet met haare stralen.

Het koeltje, dat haar komst, als haare voorboê, meld,
Het glooerend voorpoortaal van haar paleis ontsneld,
Vliegt minlyk haar vooruit; 't wekt, onder 't luchtig zweeven,
De sluimrende aard' fluks op, en geeft aan alles leven.

Wat rykdom heerscht 'er in dit groote landgebied,
Dat tweewerf in het jaar de zon gerezen ziet
Tot haaren steilsten top; in dubbele jaarsaizoenen
Zyn planten ziet verwelkt en vruchtbaar weder groenen!
Hoe hoog verheffen zich, langs 's aardkloots middelyn,
De ryen van 't gebergt! Wat houden myn by myn
Al dierbaar eêlgesteente en ryk metaal besloten!
Hoe voert het levend nat, uit grot en kluis gevloten,
Het fyn, het maagdlyk goud, in menig waterval,
Gestadig naar beneên by 't ruisschen door het dal,
Dat in het donker groen der wouden ligt bedolven,
Der wouden, die hier langs den voet der bergen golven
Met dichtbeschaduwde loof, tot daar zy, in 't verschiet,
Zich heffen naar den top, die 't licht der zon geniet!
Ginds buigt het hoog geboomt', met vreemde slingeringen,
Terwyl 't zyn wortels doet door 't hart des aardryks dringen,
Zyn doorenige kruin als uit de wolken neêr,
En kweekt een nieuw plantsoen rondom zich, dat zich weêr

Eerlang ten hemel heft, en door de middagstraalen
Verguld, zyn schaduw slechts rondom zich neêr doet daalen.
Hier dringt in vrucht by vrucht, van levendige kleur,
Geblaakt door zon en zand, een liefelyke geur;
Terwyl die hitte zelf 't verkoelend sap doet zwellen
In 't ooft, op 't schoonst bekleed met ruige en heete schellen.
Wat wonderbaar gezicht! Daar krygt het krachtig groen
Een' schooner luister door het goudgeel der citroen;
De oranje blinkt door 't loof by 't speelen van de winden.
Ik mag hier zitten in de schaêuw van tamarinden,
Wier frissche vrucht het vuur der heete koortsen bluscht;
Of myn vermoeide leên, in aangenaame rust,
Verkwikken onder 't loof der breede vygebladen,
Die lommer schenken aan ontelbre kronkelpaden;
Of op den breeden top eens heuvels uitgestrekt,
Door palm en ceders my beschut zien en gedekt;
En daar ik 't licht slechts flaauw van verr' door 't loof zie blinken,
Het koel en melkig sap der cocosboomen drinken;
Den palmwijn proeven, die het druivennat braveert,
De zinnen meer verkwikt, 't verstand min overheert.
Laat my, ô ananas! uw hard bekleedsel slaaken,
En door uw lekkerny veel lekkernyen smaaken!

Wat vlakten strekken zich en oost- en westwaart heen?
Ons oog ziet op een zee van groente naar beneên.
Hier speelde een andre Lente onlangs met stouter kleuren,
Met vreemder lieflykheên en prikkelender geuren
Dan in Europe, en strooide, al triplende over 't land,
Haar' ryken voorraad uit met onbekrompen hand.
Zy schonk, wanneer het groen verzengd was door de stralen
Der blaakerende zon, aan heuvelen en dalen
Een prachtig nieuw gewaad; zy schonk ze kleur en gloed,
Door zachter zon verwarmd, verfrist door beek en vloed.
Hier vind natuur vermaak op grootsche landtooneelen,
Verr' van der menschen oog in de eenzaamheid te spelen:
Hier munt zelfs de ezel by 't gediert' der bosschen uit,
Door haar beleid gesierd, met een' gestreepten huid.
Hier rollen wyd en zyd verbaazende rivieren
Hun zwaare golven voort, waarin geduchte dieren
Te wed gaan en te weide; in 't groen dat de oevers dekt
Houd hier de krokodil zyn schubbig lyf gestrekt;
En schynt een cederstam, die, door de kracht der golven
In 't vloeispor neêrgestort, ten halven ligt bedolven.
Wat zien wy? 't Stroomnat breekt. Een berg ryst uit den vloed.
Wat monster schud hier 't hoofd, en waad met vasten voet

Den schuinen oever op? Zyn huid doet speer en schichten,
Hoe juist op hem geveld, hoe fel geschoten, zwichten.
't Is 't log rivierpaard; 't wend, met onverhaaste schreên,
Belust op voedzaam groen, zich naar de heuvels heen,
Alwaar de dieren op zyne aankomst zich verbaazen,
En met verwondring hem op plant en kruid zien aazen,
Tot dat zyn vreedzaamheid van niemand word mistrouwd.

In 't zwaarbelommerd bosch, in 't eeuwenheugend woud,
Dat in zyn schaduw ziet den breeden Niger vloeijen,
Of daar de Ganges doet zyn vlotte golven spoeijen,
Een grootsch tooneel vertoont, gesierd aan allen kant
Met hooge ceders, leunt de ontzagchlyke elefant.
Hoe mildlyk heeft natuur, by grofgespiede leden,
Zyn brein op 't wonderbaarst begaafd met kundigheden.
Hy gaat 's rhinocers woên met yslyk tandgeweer
En slingerende snuit in 't heetst gevecht te keer;
Het aardryk dreunt alom en davert op zyn stampen,
Wanneer de nood hem dwingt tot zelfsbehoud te kampen.
Gelukkig, stond hy nooit, verstrikt tot slaverny,
Geweld en trotsheid in 't heerschzuchtig woeden by!

Ginds schynt een struizenheir, al rennend voortgevlogen,
Als of 't den vyand zocht, in slagorde opgetoogen.

't Katoendiefje, ongerust voor roovers, hangt aan tak
En telg een kunstig nestje, als een geweeven zak.
Het prachtig China ziet een zwaluwtje uit de baaren
De bouwstof voor zyn nestje aan rotsige oevers gaëren,
Waarín de weelde, die 't als smeltbaar zeeschuim mint,
Een kiesche lekkerny voor haare tafel vind.

De rykste vederpracht blinkt hier door 't groen der boomen,
En spiegelt zich alom in 't kristalyn der stroomen;
Onze oogen, door den glans der kleuren aangedaan,
Zien 't schoongepluimd geslacht van verr' voor bloemen aan.
Maar nam natuur vermaak hen sierlyk op te pronken,
Zy heeft aan hunne stem geen melody geschonken.
Dees weidsche tooi vliege ook door 't Mexikaansche woud;
De nachtegaal, die in ons loof zich stil onthoud,
In nedrig pluimgewaad, doet, daar zyn toonen ryzen,
Den nacht zelfs luistren naar het rollen zyner wyzen,
Naar 't zielbetoovrend zoet van zyne melody.

Hoe groot de luister van dit pluimgedierte zy,
Natuur laat uit den schoot der Indiaansche baaren
Een' uitgestrekter schat van zeldzaamheên vergaëren.
Een heir van visschen spreid een heldertintlend licht,
Een' glans van zilver en van goud ons in 't gezicht.

Elk vischje, van gedaante een monster in onze oogen,
Streelt, leevende uit de kil des oceaans getoogen,
De opmerkende aandacht meer dan 't zeldzaamst eêlgesteent',
Daar 't al de kleuren in zyn schubbig vel veréént
Met zulk een kracht en gloed gelyk de zonnestraalen
De gloorende oostkim doen met de eêlste verwen praalen.
Wie telt de wondren hier verspreid voor onzen voet!
Wat schepsels bragt de zee hier aan, by haaren vloed!
De zeester wacht de komst der weggevloten baaren.
De rollende appel tracht vergeefs zyn spys te gaëren.
De kreeft, wien 't nat ontzong, streeft achterwaarts naar zee.
Daar sleept de traage krab zyn ligchaam zy'lings meê.
Wat schoonheid doet zich op in schelpen, in doubletten,
In pimpels, tooten, in kinkhoorens en kasketten,
In rollen, naalden, door natuur op 't vreemdste geteeld,
Daar zy in vorm en kleur met duizend wondren speelt!
Dees hoorens zyn gedraaid, die als een tol verheven.
Uw paerlemoeren boot ligt hier op 't strand gedreven,
ô Wondre nautilus! waarmeê gy vaardig zeilt,
Van koers noch streek bewust, terwyl gy nimmer peilt.
Wat doet ge, ô ryke zee! uit uwe heldre baaren
Door stoute duikers ons een' schat van paerlen gaëren!

Wat zet, ô maagdenstoet! hun schoon u schoonheid by!

Myn geest schuwt de aakligheên van Zennars woesteny,
 En is de Karavaan, daar niets zich aan myne oogen
 Ontdekt dan zand en lucht, reeds verr' vooruit getoogen.
 Het Nubische gewest weêrhoud myn schreden niet.
 't Wantrouwig Abissyne ontsluit my zyn gebied.
 Hier, op het steil gebergte ons dampgewest ontstegen,
 Verspreid zich 't wolkgespan beneên my allerwegen.

Wat wissling van tooneel! Wat dikke duisternis
 Dekt d'aardkloot voor myn oog, waar 't all' straks aaklig is!
 Wat nacht bstryd den dag! Een damp, die, opgeheven,
 Naar 's aardkloots middelyn allengs is voortgedreven,
 Alwaar de lucht door 't vuur der dagtoorts blaakt en gloeit;
 Dees dikke drang van damp, die sterker herwaarts vloeit,
 Is door de ontspannen lucht te stuiten noch te weeren.
 De waterwolken gaan thans zwaar van gantsche meiren.
 Zy breiden, log en traag, allengs zich dryvende uit,
 Of worden door den wind op 't koud gebergt' gestuit,
 En dwarrlende opgehoopt. In haar verschuilt, ô wonder!
 Zich 't aldoordringend vuur: hier stygt de schorre donder
 Op zyn' gevreesden troon, met aaklig zwart bekleed:
 De bliksemschicht berst los, verspreid zich wyd en breed;

En wolk by wolk, gestaêg nog meer opéén geschoten,
 Mengt rollend slag in slag; tot dat, door 't hevig stooten,
 Het luchtgevaarte scheurt, al klatrend nederstort,
 En 't aardryk door een zee als ingezwolgen word.

Natuur! hoe krachtig gy de aloudheid kost bekooren,
 Nooit wist haar scherp vernuft deez' oorsprong op te spooren,
 Des ryken waterschats, die jaar op jaar den vloed
 Van d'uitgebreiden Nyl verbaazend zwellen doet.
 Hy heeft, in 't zonnig oord van Gojam uit twee bronnen
 Geboren, naauw' zyn' loop, zyn' vluggen loop begonnen,
 Of 't meir van Dambea ontsluit hem in zyn jeugd
 Een breede gloribaan; waarna hy zich, verheugd,
 Door menig eiland ziet een wierooköffer wyên,
 Een' liefelyken geur van de eêlste speceryen.
 De thans volgroeide stroom streeft, langs zyn' breeden boord,
 Door vloed by vloed gesterkt, met moedige eierzucht voort,
 Ontziet de grenzen niet van uitgestrekte staaten.
 Dan zoekt hy de eenzaamheid, als aan zichzêlv' gelaaten.
 Tot dat hy, onverwacht, in 't Nubische gebied,
 Eensklaps van rots op rots al dondrend nederschiet,
 Waaröp Egipte juicht, zich baadende in zyn golven.
 Het Senegaalsche veld ligt nu geheel bedolven

Door 't nat des Nigerstreams; in wiens verbaazend wed
 De Moorsche maagdenrei de zwarte leden net.
 Het Indische gebergt' doet al zyn vloedden rollen,
 Van daar de golven van den Menan zeewaarts hollen,
 (De Menan, die des nachts op 't wonderbaarst verlicht
 Door duizend diertjes, vonkt en blikkert in 't gezicht.)
 Tot daar aan d'Indusstroom de nuchtre kimmen bloezen,
 Vóór de aankomst van den dag bestrooid met goud en roozen.
 Dat heir van stroomen voert, op berg en in valei,
 De milde vruchtbaarheid en d'overvloed ten rei.
 'k Zie met geen mindre vaart de stroomen overvloeijen
 Die in dit jaargetyde Amerika besproeijen.
 De takkige Oronoke, aan 't zwellen, rolt en spoed
 Elk eiland over; en daar niets den bruinen vloed
 In zyn' gezwinden loop kan stuiten of betoomen,
 Neemt al de landzaat straks zyn wykplaats in de boomen,
 En vind 'er tevens spys en woning. 't Woest geweld
 Des Orellanaas, die van d'Andes bruisschend snelt,
 Ontroert myn' dichtgeest door het vreeselyk geschater,
 En 't yslyk brullen van zyn rustloos woedend water.
 De Plata, die geen zee in breedte en diepte wykt,
 By wien uw grootste stroom, Europe! een beek gelykt,

Bepaalt de snelle vlugt van myne dichtgedachten.
 Dees ry van stroomen spoed, met onbetoomde krachten,
 Door wyde streeken voort, aan ons nog onbekend;
 Dan streeven ze in hun vaart, naar dat hun spoor zich wend,
 Door dichte bosschen en onnaakbre woestenyen,
 Vergeefs gezegend door de zon en jaargetyên
 Met vruchten, van geen' mensch waarschylyk nog beschouwd.
 Dan schenken ze in hunn' loop aan volken onderhoud,
 Die, 's Castiljaans geweld ontvloôn, in hun verblyven
 De woede vloeken die zyn' troon en outer styven.
 De zee, die eindlyk al den waterschat ontfangt,
 Voelt door dien overvloed zich in haar wed geprangd;
 Dees overvloed schynt haar gewoone vaart te keeren:
 Maar zy, in haaren loop te stuiten noch te weeren,
 Dringt op de perssing in; waarna haar magt zich sterkt,
 En zy langs kaap en baai een ziedend oproer werkt.
 ô Lustwaranden, door den watervloed geboren!
 ô Telgen der natuur, wier vrucht ons kan bekooren!
 Voor wien toch kweekt ge uw ooft, gebloemte en heilzaam kruid?
 Voor wien stort tak en stam hun sap en balzem uit?
 Voor wien spint uw gedierte, uw teêr gewormt' zyn draaden?
 Aan wien schenkt uw geboomt' zyn wol tot pronksieraaden?

Door wien, Potozië! word uw beroemde schat;
 Golconde! 't eêlgesteent' dat ge in uw' schoot bevat;
 Uw stofgoud, uw yvoor, ô Afrika! verkregen?
 Door volken, niet verrykt door d'allerhoogsten zegen:
 Met geen beschaafdheid, kunst of weetenschap bedeed,
 Door 't hartverbeetrend nut der wysheid niet gestreeld;
 Door waarheid niet bestraald, door godsvrucht niet geheiligd;
 Door geen gerechtigheid, door geen gezag beveiligd,
 Derft ge, ongelukkigen! in uwen overvloed,
 't Onschatbaar vry genot van 's levens dierbaarst goed.
 De vriendelyke zon, die elders haare stralen
 Met hartverkwikkend licht doet op de volken daalen,
 Verzengt u door haar' gloed, die op uw' schedel vloeit,
 De liefelyke roos der schoonheid deerlyk schroeit,
 Een donkre kleur verspreid op 't ruwbesneden wezen,
 Ontembre tochten baart, die, ziedende opgerezen,
 Tot woede, minnenyd en wraakzucht overslaan.
 ô Liefde! een zachte lonk, een minnelyke traan,
 Een teder zuchtje, al 't zoet dat ge in het hart kunt kweeken,
 Zyn zegeningen van de zachtre hemelstreeken.
 Hier woont ge, ô liefde! niet. Vermomd in uw gewaad,
 Heerscht hier de woeste weelde, ontvlamd door eigenbaat.

'k Zie 't redenloos geslacht, het talryk heir der dieren,
Zich in de zelfde drift den teugel ruimer vieren.

De slang, die uit haar hol op 't heetst' des middags ryst,
Een hol zo akelig dat zelfs verbeelding yst
Zyn kluizen in te treên, ontrolt haar buigbre leden,
En heft zich raatlend op; langs 't hobblig spoor gegleden,
Vlyt zy naby een bron zich neder op den grond.
Haar komst verspreid terstond den naasten schrik in 't rond.
't Vliegt all' verbaasd te rug voor de opgesperde kaaken;
Niets durft omtrent haar tong en dreigend oog genaaken;
't Houd alles zich van verre, ofschoon 't van dorst versmacht.
Een kleiner slang neemt ginds, bedaard, zyn' prooi in acht,
Daar zy, inééngerold, dien onbedacht ziet nadren,
Hem aanvalt, en 't venyn doet stroomen door zyne adren;
Een gif, waardoor de loop van 't leven word gestuit.

Wanneer de zon in 't west' haar' schynbren loopkring sluit,
En 't oost' een' sombren nacht, op 't wyken van haar stralen,
Op beemd en bergtop, in valei en woud doet daalen,
Ontwaakt in hol en grot 't bloeddorstig roofgediert':
De wreede tyger, die knarstandend grynt en tiert;
De luipaart, die wy 't bosch ten ryk sieraad zien strekken,
Gelyk het panterdier bedekt met schoone vlekken,

Loert, uitgestrekt langs de aard', door honger aangespoord,
 Maar meer door 't wreed vermaak van onbepaalden moord;
 Hy ziet, verraadelings opstuivende uit zyn laagen,
 Zyn' prooi met eenen sprong bemagtigd en verslagen.
 Hyëna! snood gedrocht, dat listig u verschuilt,
 Door niemand word getemd, en deerlyk zucht en huilt
 Om 't mededoogend hart elendig te overromplen!
 Hoe yslyk weet ge uw' prooi in wis bederf te domplen!
 Dees drom van monsters, die in 't Mauritaansche woud,
 In 't woeste Libië zich diep verscholen houd,
 Ontziet der dieren vorst, wiens welpen, onder 't brullen,
 Zyn grot weêrgalmen doen, en 't woud met schrik vervullen.
 De hongerige leeuw, die door zyn wreed gebroed
 Van verre word gevolgd, ontsteekt hun aller moed,
 Daar ze over 't gloeiend zand hem zien met vaste schrede
 Of met gestrekten staart door sombre bosschen treden.
 Terwyl op zyn gebrul de onnoozle kudde beeft,
 Die om bescherming straks rondom den herder streeft,
 Spoeit zich 't gehoordend vee om zich inéén te sluiten,
 En, door der stieren hulp gesterkt, 't geweld te stuiten.
 Het dorp staat overeind', de ontstelde moeder drukt
 Haar telgje, een' zachten slaap door 't moordgeschrei ontrukkt,

Op 't zwoegend harte, en klemt het teder wichtje in de armen,
 Als of in deezen nood haar kracht het kon beschermen.
 De wreedverkochte slaaf, pas zyn' tirannig heer
 Ontvlucht, wenscht op deez' kreet zyn yzren ketens weêr.
 Al 't yslyk roofgediert', dat we in dit oord zien leeven,
 Doet door zyn brullingen, eenstemmig opgeheven,
 En heviger herhaald, de woesteny somwyl
 Op 't aakligst' galmen van den Atlas tot den Nyl.
 Rampzalig is de slaaf, die, zyn gehaate banden
 Ontvloden, eenzaam zwerft langs dees verlaaten stranden.
 Hy ziet, terwyl de vloed der zee op de oevers stuit,
 By 't ryzend morgenlicht van 't steilst' der strandrots uit,
 En waant, daar 't hemelrond zich neêrbuigt aan de kimmen,
 Daar in het vergezicht de dunne wolkjes klimmen,
 Een schip te ontdekken; maar by 't ondergaande licht
 Keert hy weêr naar zyn grot, met traanen in 't gezicht,
 Verlegen, raadeloos, door wanhoop schier bezweken:
 God ziet alleen zyn nood, God hoort alleen hem smeeken,
 Terwyl 't gewoon gebrul, in 't aakligst' van den nacht,
 Den naaren galm verdooft van zyne jammerklagt.
 Ongastvry strand, besproeid met zo veel zweet en traanen!
 Nog groeit uw aakligheid by 't loeijen der orkaanen.

Een felle stroom van lucht, die in zichzelf gloeit,
En over 't brandend zand der woestenyen spoeit,
Den pelgrim aanvalt, doet, in weinige oogenblikken,
't Aêmechtig leven in zyn heete golven stikken.
De kemel, wiens geduld en dorst en arbeid tart,
Sneeft, door den storm geschroeid in zyn bezwykend hart.
Wanneer de wervelwind, zyn kluizen uitgebroken,
Den rooden dampkring roert, dan stuift, door dit bestooken,
Van allen kant het zand in kringen dwarrlende op;
't Groeit telkens aan door zand van hoogte en heuveltop,
Tot dat de woesteny, in 't eind' geheel bewogen,
Met holle baaren ryst, zich opheft naar den hoogen;
En eindlyk neêrgestort, al 't leven in haar oord
Met golf by golf bedekt, en in haar diepte smoort.
De matte Karavaan, die, om haar' dorst te laaven,
Zich neêrsloeg by een bron, word onverhoeds begraven;
Of, yllings in den nacht uit haaren slaap gewekt,
Door 't vlotte zandgebergte' te deerlyk overdekt.
Het winziek Cairo moog' zich met haare aankomst vleijen,
Maar moet in zyn verlies haar ongeval beschreijen.
Het buigzaam vlak der zee, de rustlooze oceaan,
Word overrompeld door den gierenden orkaan,

Die, in een oogenblik al 't luchtruim doorgevlogen,
 Of als om eenen as gedwarreld naar den hoogen,
 Van daar het pekel scheurt, en steil te berge schokt.
 De zeeman, die straks wierd door 't blaauw der lucht verlokt,
 Vermoedde geen gevaar, schoon reeds de orkaan, aan 't broeijen,
 Hem stil beloerde, allengs een kleine wolk deed groeijen,
 Tot achter 't voorgebergt' zyn bende was geschaard.
 Hy zend een koeltje, eer hy zichzelve openbaart,
 Bedriegelyk voorüit; dan, schielyk losgebroken,
 Komt hy met wind en vloed en vuur de kiel bestooken.
 De zeeman staat verzet, zyn kunst schiet hier te kort.
 Het vaartuig, onverhoeds geslingerd, overstort
 Door 't hemelhoog gevaart' van opgerezen golven,
 Word straks met zeil en treil in 's afgronds diep bedolven.
 Indien de ranke kiel het stormgeweld verduurt,
 Word dikwerf dit geluk te jammerlyk bezuurd:
 Een doodelyke stilte, en 't blaakren van de stralen
 Der zon, verwekken 't woên van ysselyke kwaalen.
 De afgrysselyke haai, wiens felgetande muil
 Een afgrond schynt, houd hier in 't waterruim zich schuil:
 Hy, door den rotten stank van stervenden en lyken
 Gelokt, zwerft om de kiel, daar allen, aan 't bezwyken,

In hem een' roover zien, die van hun dvinglandy,
Waardoor Guinée zyn kroost in wreede slaverny
Ziet voeren, stout zyn deel durft eisschen; onverschrokken
Tiran en slaaven dreigt roofgierig in te slokken;
Die, in den dood gelyk, door 't zeegedrocht verwoed
Vanéén gescheurd, de zee misverwen door hun bloed.

De zon doet droef en doodsch haar heete zomerstraalen
Allengs door 't wolkgespan op 't aardryk nederdaalen,
Alom met plassen van het nat seizoen bedekt;
Uit welken zy een' drang van dikke dampen trekt,
En kweekt in poel by poel een schaadlyk heir van dieren,
Die door de wildernis in duizend zwermen zwieren.
Thans word dees naare damp langs 't gantsche land verspreid;
Het dierenheir verslind den oogst met greetigheid;
't Sterft yllings na dien roof; waaröp eerlang hun lyken
Een waassem geeven, die het menschdom doet bezwyken.
Terwyl de doodvrees heerscht in dit beklaglyk oord,
Dringt, zonder tegenstand, besmetting verder voort;
Die met haar' wreedten stoet van kwellingen en plaagen
De werking der natuur doet kwynen en vertraagen;
Zy werpt de ontwerpen neêr van 't onverzaadlyk hart,
Verkeert en hoop en vrees in troostloosheid en smart.

Maar durf ik stout bestaan dees dampen door te dringen?
 De pest, die strenge telg van 's Hemels wraak te zingen?
 Wanneer een doodsche nacht de veege stad bedekt,
 Geen wind door zynen aëm een heilzaam koeltje wekt,
 En zelfs het licht der zon, bezwalkt door vaale dampen,
 Een schriklyk voorspel strekt der doodlykste aller rampen.
 Wat kwynt dan 't waakzaam oog van 't vorstelyk verstand!
 Hoe glyên schaal en zwaard dan uit de matte hand
 Van 't moedloos recht! 't Gewoel is met de vreugd verdwenen.
 't Verhongerd roofgedierte, in 't hart der stad verschenen,
 Zwerft op den middag langs de groenbegroeide straat.
 Gezelligheid vertoont een droef en straf gelaat.
 In 't woën van 't aakligst wee word vriendschap zelfs vergeeten:
 Haar band, die zielen bind, te fel vanéén gereten,
 Heeft op 't vermaagschapt, op het teërste hart geen' klem.
 Geen stervling, daar 't all' sterft, word door haar zoete stem
 Beklaagd, verkwikt, getroost in 't bang en bitter lyden.
 ô Aaklig treurtooneel! maar 't word aan allen zyden
 Door wacht by wacht omringd. Rampzaalgen! welk een nood!
 Vlucht, vlucht. Maar ach! waar heen? Gy vlucht in uwen dood.
 Zal ik, na 't schetsen van dees doodlykste aller kwaalen,
 Hoe 't zwoegend aardryk beeft, en schokt en scheurtnog maalen;

Als hoeve en vlek en stad, al waggelnde ingestort,
Verzinken, en 't gebergte een poel en afgrond word?
En hoe de onbluschbre stof, in 's aardryks ingewanden
Aan 't woeden, top by top van 't steil gebergte doet branden;
Uit scheur en kloven barst, tot vuurrievieren groeit,
De daalen overstroomt, rondom de bergen vloeit,
Die uit dees zee van vuur als barre rotsen ryzen?
Of hoe de woeste zee het stoutste hart doet yzen,
Wanneer het rustloos nat, uit 's afgronds schoot bestoort,
Al worstlend ruischt en bruischt, al golvend rookt en kookt;
Daar vast by ieder schok een rots word opgestooten;
In 't hart des oceaans een kolk van vuur ontsloten;
Terwyl de breede vlam naar 't stergewelf zich strekt,
Als met een gloënde tong den hoogen hemel lekt,
Op 't aakelig geloei der onderzeesche kolken;
Daar berg by berg, in brand gedreven naar de wolken,
En weder uit die hoogte ontzagchlyk neêrgestort,
Op 't nieuwgevormd gebergte tot gruis verpletterd word?
ô Neen. Men kniele in 't stof voor 't eindloos Alvermogen;
Beveel' de siddrende aard' zyn godlyk mededoogen;
Terwyl wy slechts van verr' zyn wondren gadeslaan.
ô Dierbaar Nederland! Gods goedheid lagcht u aan.

Myn geest, die onbeschroomd den aardkloot om dorst zweeven,
Ziet in uw lucht de zon naar 't eind' haars looperks streeven.
Haar felle hitte week; zy spreid een' zachter gloed,
Door wien het leven word met levenskracht gevoed.
Al 't aardryk is gesierd, bedekt met schoone vruchten,
De milde vruchtbaarheid wekt aller zielgenuchten.
De zachte hemel bloost. De zon schiet meer en meer
Van de eindpaal haarer baan haar' gouden luister neêr.
Hoe groot schynt thans haar bol! hoe verr' schiet zy haar stralen!
De wolken dryven, by haar spoedig nederdaalen,
Met een verwisseling van kleuren langs den trans;
Die waterspiegels, thans verlicht door flauwer glans,
Vertoonen al haar schoon bevalligst aan onze oogen.
De zon duikt achter de aard', die, om haar' as bewogen,
Ons van die lichtbron wend. Nog toont de zon haar licht
Ons in een kromme lyn, al zonk ze uit ons gezicht.
Thans schynt zich 't grasryk veld als in een zee te baaden;
De alvoedende natuur zweeft langs de groene paden,
En ieder kruidje, door den zonnegloed geschroeid,
Word door haar zachte hand met avondvocht besproeid.
De wolken dryven traag, traag word ook 't aardsch gewemel,
Een sombre schemering verspreid zich aan den hemel,

En de avond heeft zich reeds op de oude plaats gesteld,
Van duizend schaduwen en schimmen vergezeld.
Hy zend een' ligten stoet vooruit op 't aardryk neder;
Een bruiner sluipt vast aan; een zwarter volgt dien weder,
Tot dat hy ze allen in een leger t'samentrekt,
En 't halve waereldrond bemagtigt en bedekt.
Nu schenkt een lieflyk koeltje aan woud en stroomen leven;
Ik zie het over 't veld, door 't kooren luchtig zweeven,
Waariit de kwakkel schreeuwt om zyn vervolgen gaê.

De trouwe kudde treed den herder vrolyk na;
De jonge melkmeid torst den emmer langs de wegen;
De knaap toont zich terstond tot haare hulp genegen,
En haar eenvoudig hart, door deezen dienst verplicht,
Vermoed terstond zyn liefde, en leest ze uit zyn gezicht.
Zy treên onachtzaam voort langs heuvels en door dalen,
Daar toovernimfen, naar de aloude dorpverhaalen,
Den zomernacht besteên in spel en dans en zang;
Maar 't oud vervallen slot, dat, naar hunn' waan voorlang
Weêrgalmde op 't woest gehuil van spooken, word ontweken,
Terwyl de angstvalligheid allengs hen stuit in 't spreken.
De nachtüil gluurt hen aan uit d'ingestorten boog
By 't scheemrend avondlicht met een helvonkend oog;

Hy schynt door zyn gehuil hen in hun vrees te styven,
En tevens dansend, met hunn' schrik den' spot te dryven.

Thans ryst uit beek en stroom het vliegend haft, een drom
Van diertjes, die zich, als een regenvlaag alom
Langs de oevers, over beemd en bosch en akker strekken.
Geen Lente kan het veld zo dicht met bloemtjes dekken;
Geen Winter spreid de sneeuw, by 't hevigst' stormgeluid,
In grooter overvloed, zo wyd, zo spoedig uit.
Het heeft, gelyk een wormtje, in 't kabblend nat geboren,
Aan de oevers zich een hol tot zyn verblyf verkoren;
Maar nu, na 't ondergaan der zon vervormd van staat,
Vertoont het zich, en 't sterft eer wy den dageraad
In 't oost' verryzen zien. Dit engbeperkte leven
Zou andren, wien een uur tot leeftyd is gegeven,
Zelfs eeuwen schynen in hunn' kortbepaalden stand.
't Snelt zyn bekleedsels uit, en langs der stroomen rand
Door liefde rond gevoerd op uitgespreide vlerken,
Doet het zyn sterke zucht tot nakroost ons bemerken;
't Zakt, spelende, den stroom op dunne golfjes af,
Maar vind in 't aazend vischje op 't onverwachtst zyn graf.
Dus zaagt gy als een wormtje uw teder leven rekken,
ô Diertje! om, pas volgroeid, den dood ten prooi te strekken.

De glimworm steekt haar lamp op ieder heining aan,
 En wyst dus 't liefdespoor haar gade in bosch en laan.
 Ik zie, hoe ras de nacht den avond na moog' streeven,
 Hem niet in 't aaklig zwart, zyn winterkleeding, zweeven,
 Maar als omhangen met een luchtig sluierkleed.
 De flaauwe scheemering veroorzaakt wyd en breed
 Een twyfelachtig licht, welks afgestuite stralen
 Wy 't beeld der dingen ons ten halven slechts zien maalen.
 Hoe vreedzaam neigt natuur ter rust voor ons gezicht!
 Gebergte en bosch en stroom en dorpen, die het licht,
 't Alomvermindrend licht het langst nog heeft beschenen,
 Zyn ook, allengs verflaauwd, nu uit ons oog verdwenen.

Zo snelt een zomerdag, hoe lang hy zy, ten end';
 Een andre volgt dien op; de gouden vuurbol rent
 De zelfde loopbaan dóór langs de eigen hemelstreeken,
 Tot dat ons elke dag is als een droom ontweken.
 De rustelooze ziel vormt daaglyks zucht op zucht
 En wensch op wensch, schoon al 't begeerde aan haar ontvlucht;
 Een droeve ervar'nis, die haar toont hoe 't menschlyk leven
 Als door een ydel ruim ten afgrond word gedreven;
 En hoe, terwyl vermaak en drift het wanklend hart
 Gestaâg vervreemden van des naasten leed en smart,

Berouw, begeerte en haat om stryd hun kracht doen blyken,
En steeds de mensch den mensch schynt in dien stryd te ontwyken.
Wat word de ziel, wat word het ligchaam niet gewaar
Wanneer 'er tweespalt heerscht by dit verbonden paar!
Hoe gaan ze elkaër te keer nu de eendragt is geweken,
En zy in afkeer tot elkandren zyn ontsteeken!
Nu vliegt de woede toe, en 't spoorloos onverstand
Grypt in het eind' den pook der wanhoop in de hand.
Maar gy, doorluchte ziel, die met verhelderde oogen
Elk' dag, elk uur 't bestier van 't eeuwig Alvermogen
Aandachtig gadeslaat, uw' waaren staat beseft!
Niets is 'er dat uw rust met wreevle stoomis treft.
Gy, meester van uzelv', die, in uzelv' verheven,
Geen ander lot wensch dan het lot aan u gegeven!
Gy, die uw neigingen en driften wys bestiert,
Naar billykheid alleen aan hen den teugel viert!
Gy word door vrees noch dwang verslaafd aan strenge wetten,
Maar 't godlyk schoon der deugd doet op haar' wenk u letten!
Gy, met uzelv' voldaan, begeert slechts kleinen dienst,
Maar schenkt ze uw' medemensch op 't mildst en onvoorzienst.
Gy, schoon ge uw' geest verrykt, schuwt laffe zelfsbehaaging;
Smaakt zonder wederzin, geniet, bevryd van knaaging,

Reeds hier het hoogst geluk; gy huwt het tydlyk zoet
Aan al de aandoenlykheên van uw gerust gemoed,
En spreid alom een' daauw van milde zegeningen.
Geniet, gewyde ziel! als ge in bespiegelingen
Uw levensdaên herdenkt, altoos de grootste vreugd
Die ooit een' mensch op aard' verrukt heeft en verheugd!

De jaargetyden.***De herfst.***

Ik zing den Herfst, bekranst met frissche wyngaardblaënen,
Die, daar een graanzeë ruischt en rolt met gouden baaren,
Ons met een bly gelaat naar veld en boomgaard wenkt,
Belaën met d'overvloed die de aarde ons mildlyk schenkt;
De Herfst, die alles wat de Lente aan ons beloofde,
Al wat de Zomerzon door haare koestring stoofde,
In volle ryphed toont aan ons verrukt gezicht.
Het rykste jaarsaizoen is 't voorwerp van myn dicht.

Wanneer het Maagdgersternte ons van de azuuren zaalen
De schoonste dagen schenkt, en 't jaar in effen schaaen
Gewogen word, dan wykt de felle zomergloed.
Het aardryk, thans allengs door zachter zon begroet,

Die, laater klimmende aan bewaasemde oostertrassen,
 Het blaauw der lucht bemaalt met vriendelyke glanssen,
 Door 't yle wolkfloers blinkt, en kalmte in 't rond' verspreid;
 't Gezegend aardryk, thans op 't liefelykst gevleid,
 Ziet van alom zyn vrucht het hoofd bevallig krommen.
 't Is of de windjes van verwondering verstommen.
 't Is alles stil. De lucht hangt thans in evenwigt.
 Als 't nu en dan eens door den groei der dampen zwicht,
 Ontrolt natuur terstond haar breede wolkgordynen.
 De wind doet menigwerf die dekkleên weêr verdwynen,
 Dan spreit de zon haar' glans op 't rykgezegend veld,
 Terwyl 'er hier en ginds een schaduw oversnelt,
 Die we, als het dryvend zwerk, of nadren zien of wyken.
 Wie zag ooit landstreek met gewenschter luister pryken?
 Hoe schoon schakeert zich hier al wat ons oog ontmoet,
 Daar bosch en dorp zich heft als uit een' koorenvloed!
 Wanneer het heugchlyk licht, met pasherboren stralen,
 Op de aarde nederschiet van 's hemels gouden zaalen,
 Ontwaakt de dorping, en streeft, met kloeken moed,
 Naar 't veld, dat, ryk en ryp, zyn' arbeid ruim vergoed;
 Hem last by last vertoont voor zyne voorraadschuuren.
 De landman, vergezeld van nyvere gebuuren,

Vertoont zich vaardig, met den sikkel in de hand,
Om d'eersten arm vol graan te maaijen van het land.
Straks valt het dienstvolk aan, en legt het kooren neder.
De landbouw vond geen schaar' tot arbeid ooit gereeder,
Zy winnen stap op stap van d'uitgebreiden grond.
De maagdenrei knielt neêr, vergaêrt het graan terstond,
En bind het handig t' saam tot voegelyke schooven.
De galm van haar gezang rolt voort door laan en hoven,
En troont des landheers schreên naar 't woelend akkerveld.
Hy ziet meer dan de hoop hem lagchend had voerspeld,
En voelt zyn hart gestreeld door zo veel zegeningen.
Hy roemt de nyverheid der kloeke veldelingen:
De schooven ryzen op, geschikt in juisten stand,
Hy telt ze met zyn oog langs 't uitgestrekte land;
Zie, landheer! achter u de schaamele armoê waaren:
Zie van den kaalen grond haar enkle halmen gaêren.
Wees op haar smeeken straf, noch voor haar zuchten doof.
Geen winlust maake u wreed. Neen; werp een volle schoof,
Een gift van 't weldoend hart, haar toe met blyde handen.
Denk dat de God van d'oogst, in 't zegnen uwer landen,
Op 't liefelykst u noopt tot mededeelzaamheid.
Zie in dees droeve schaar', als vooglen uitgespreid,

Uw medescheepsels, uws gelyken om u zwerven,
 Die, door 't gebrek gedrukt, het noodigst voedsel derven;
 Denk dat uw nageslacht, by 't keeren van 't geluk,
 Naar minder dan gy schenkt kan snakken in zyn' druk.

ô Onvermoeide vlyt! wat fchat van zegeningen
 Is, door de milde gunst des Oorsprongs aller dingen,
 Uw billyk arbeidsloon! Geen strenge Winter baart
 U vrees; gy noodigt ons gezellig aan uw' haard,
 En hoort in stille rust de felle stormen gieren;
 De Lente zou zich niet met zo veel luister sieren;
 De vruchtbre Zomer baarde alom een wildernis;
 De Herfst voorzag zo mild geen stal noch schuur noch disch,
 En nooit zou de oogst als thans de gulle vreugd doen ryzen,
 Zag 't aardryk op zyn' tyd door u geen hulp bewyzen.

Nu pakt de veldeling, op de akkers moê gezwoegd,
 Zyn berg en schuuren vol, verheugd en vergenoegd;
 En telkens voelt hy 't hart op nieuw in vreugde blaaken,
 Als hy van verre hoort de volle wagens kraaken,
 Door de ossen aangevoerd; die deezen overvloed
 Met hun gehoordend hoofd voortsleepen voet voor voet.
 Ginds doet een zwaare vracht de sterke rossen zweeten,
 Terwyl de veulens 't veld met lugte sprongen meeten,

En zwerven om 't gareel, waarin de moeder slooft.
 Zie verder, hoe een stoet van jonge paarden 't hoofd,
 Aan toom noch bit gewoon, houd fier omhoog geheven.
 Hoe blinkt, daar zy in vreugd en vrede t' samen leeven,
 Hun aart, hun moed en kracht in hun beweeging uit!
 Hoe yvrig streeven zy, door sloot noch gracht gestuit,
 Elkanderen voorby in 't ginds en weder rennen!
 't Vermaakt hen zelfs om stout zich aan 't gevaar te wennen;
 Zy vliegen, over hek en hoog beschutsel heen,
 Nu eenen heuvel op, straks weêr naar 't veld beneên.
 Maar gunt natuur uw jeugd, ô fiere stoet! dees blyheid,
 Uw vreugde is kort van duur, gy mist eerlang uw vryheid.
 De pracht mooge u een wyl in zachte banden slaan,
 Uw ongelukkig lot spoeit met uw jaaren aan;
 Gy zult, allengs misvormd, door 't prangend haam benepen,
 De zwaare ketenen der slavernye sleepen.

Ginds dryft de boere knaap, zo onbezuïsd als wreed,
 Den sterken ezel voort. Het nuttig lastbeest zweet
 Door d'overvloed van 't veld hem op den hals gelaaden,
 En vordert, zwoegend, langs de hobbelige paden.
 Het lydzaam dier verduurt zyn leed met taai geduld,
 Terwyl 't met vracht by vracht de schuur met voorraad vult;

Laat af, ô ruwe knaap! het reedloos beest te plaagen,
 Eer 't van uw reedloosheid zich grynzend moet' beklaagen!
 Zie, zie hoe wyd en verr' de jagtstoet snelt en rent.
 Al 't veld is vol gewoel, waar ik myne oogen wend'.
 Wat klinkt de zege luid op 't schuwste dier verkregen!
 De haas, op 't ruim der hei door 't veldrumoer verlegen,
 Zoek' vry de beddingen van overhangend zand;
 Hy schuile in vaaren, door den zonnegloed gebrand,
 Of poog' met stoppels, die zich langs het braakland strekken,
 In kleur aan hem gelyk, zich in den nood te dekken,
 Hy sluite nimmer 't oog, geschikt om 't ruime veld
 In 't ronde te overzien; hoe ligt door vrees ontsteld,
 Schyn' hy thans stout te zyn; hy roer' noch hoofd noch voeten,
 En waan' dat in dien staat geen leed hem zal ontmoeten;
 Helaas! zyn legerplaats word door hemzelv' verraên;
 Zyn zweet verspreid zich met den daauw door ruigte en blaên;
 De jagthond vat dien reuk en weet hem op te spooren.
 De haas springt op, en snelt met vlakgestreken ooren,
 Langs hoogte en kreupelbosch, op veld en akker voort.
 Een drom van honden, door geschreeuw staâg aangespoord,
 Streeft op den looper aan, die, onder 't ommekyken,
 Dan voor- dan zywaarts, zyn vervolgers poogt te ontwyken.

Zy raamen, loopende, in hunn' sprong hem neêr te slaan,
 Maar hy ontsnelt hun vaart, en kruist op nieuw de paên;
 Of poogt, hoe afgemat, al kermend zich te weeren,
 Maar ziet door 't hondenrot welhaast zich overheeren:
 Een sterker basser hoed hem wel voor hun geweld,
 Doch om door 's jaagers vuist eensklaps te zyn geveld.

't Bedaard, het moedig hert, dat met zyn' stoet van hinden
 In 't lommrig eikenbosch een stil verblyf mogt vinden,
 Bespied en opgespoord in zyn geruste wyk,
 Vlied thans, gelyk een vorst, die uit zyn koningkryk
 Door 't naderend geweld eens vyands word gedrongen.
 't Rent, op zyn rapheid stout, door 't bosch met vlugge sprongen;
 Het groeijen zyner vrees verhaast zyn snelle vlucht.
 Het streeft staâg tegen wind; 't ontsnelt het moordgerucht.
 Maar, korte vreugd! het vliege en hoogte en heuvel over
 Zo vlug gelyk de wind; het breek' door digter lover,
 En zoeke een schuilplaats in het diepst der woesteny,
 't Ziet yllings zich vervolgd; zyn vyand is naby,
 Die, door zyn' reuk bestierd, al snuivende op komt daagen,
 Om zyn' verholen prooi ten schuilhoeke uit te jaagen.
 't Verlegen hert vliegt op, zwerft zuchtend heen en weêr,
 Langs de open plekken van de wouden, daar 't weleer

In 't nuchtre morgenuur, by schoongevlekte hinden,
 Na hevig mingeschil de vreugd der min mogt vinden.
 Hoe druipt van 't zwoegend lyf zyn rookend zweet langs 't veld,
 Terwyl het naar den stroom met woeste sprongen snelt,
 Om aan zyn' yyand dus zyn voetspoor in de plassen
 Te onttrekken, en zich 't zweet van 't hygend lyf te wasschen!
 't Is vruchteloos; helaas! de vyand vliegt, verwoed,
 Den matten vluchtling na tot midden in den vloed.
 Waar staat nu 't veege dier nog eenige uitkomst open?
 Het poogt zyn leden, hoe vermoeid, nog aan te noopen;
 Het wint den oever nog; maar ach! in welk een' staat!
 Op 't hevigst aangebast, gewond, ten einde raad,
 Bezwykt het in zyn vlucht. Het slaat door angst aan 't steenen;
 De wanhoop groeit en doet het groote traanen weenen;
 't Bied nochtans tegenweer; maar 't hondenrot, verwoed,
 Valt eensklaps op zyn' prooi, misverwt dien in zyn bloed:
 Helaas! het moedig hert moet eindlyk deerlyk sneeven.

Gy, die meer vuur dan bloed voelt door uwe adren zweeven!
 Waan niet als 't schuw gediert' voor uw vervolging zwicht,
 Dat gy kloekmoedig dan een heldendaad verricht
 Die 't vaderland tot eer of u tot roem kan strekken.
 De aloutheid wist haar kroost tot stoutheid op te wekken

Als 't in een vreemd gewest zich moest ter neder slaan;
 Hem, die, voor 't algemeen, groothartig dorst bestaan
 Verslindend roofgediert' met eigen vuist te dooden,
 Verhief haar dankbaarheid zelfs in den rang der goden.
 Wierd ook ons erf door zulk een' wreedten drom gestoord,
 Wat wierd uw jagtlust dan door my niet aangespoord!
 Dan voegde 't aan uw' moed geen' fieren leeuw te ontwyken;
 Dan deed ge uw dapperheid dien vorst der wouden blyken;
 Dan hitste ge op den wolf, tot rooven uitgegaan,
 Den hond, uw' trouwen vriend, zyn' stouten vyand aan.
 Gy deed den norschen beer, door uwen arm getroffen,
 Of 't grynzend boschzwyn voor uw voeten nederploffen.

Doch Neêrlands veilig oord baart deeze monsters niet:
 Waar' dan de wreedheid ook vervreemd van zyn gebied!
 Ach! waar' ze u onbekend, ô jeugd! als we u zien jaagen!
 Maar blyft de wreede jagt de jonglingschap behaagen,
 Ach! dat die woeste vreugd, dees onbezonnen trek,
 De zachte boezems van uw maagden nooit bevlekk'!
 Wanneer ge, ô schoone kunne! een briesschend ros durft dwingen,
 En in een' vollen ren de haagen overspringen,
 Den mannelyken hoed doet pronken op uw hoofd,
 Is al de aanminnigheid van uw gelaat verdoofd.

De teêrheid voegt uw hart; zy doet de schoone roozen
Van mededoogen op uw frissche kaaken bloozen.
Wanneer op 't pleegen van een strenge onbillykheid
Uw tedre boezem zucht, uw oog betoovrend schreit,
Dan kunt gy 't ruwste hart betoomen en doen zwichten,
En al wat u omringd tot minzaamheid verpligten.
Mogt gy nooit droefheid zien dan als uit tedre zucht
Een minnaar om u schreit, wien gy uit schroom ontvlucht!
Mogt slechts eenvoudigheid uw vlugge leden tooijen,
En liefdebloemen voor uw schoone voeten strooijen!
Wanneer natuur door u haar zoet voor ons vermeêrt,
Door u haar schoonheid aan ons nageslacht verëert,
Als zedigheid, verstand en deugd u luister geeven,
Als we in uw huisbestier gezelligheid zien zweeven,
Dan word ons heil volmaakt en al ons leed verzacht.
Dit zy uw hoogste roem, ô minnelykst geslacht!
'k Verlaat al 't jagtgewoel in velden en landouwen,
Om schooner schouwtooneel met blyder oog te aanschouwen.
Hoe vrolyk toont de Herfst ons 't veelverscheiden groen,
Zo fraai gemengeld in het luisterryk plantsoen,
Dat wy, tot in 't verschiet, op 't aangenaamst zien praalen,
Beschenen en verguld door 't licht der zonnestraalen!

Hier streelt het veldgewas, daar 't weidend vee ons oog.
 Hier heft een landhuis, ginds een bosch zich naar omhoog.
 Natuur schept nog vermaak om planten aan te kweeken;
 Zie laate bloemtjes nog de hoofdjes opwaarts steeken.
 Het windje dertelt langs den koesterenden muur,
 Gesierd met vrucht by vrucht gerypt door 't zonnevuur.
 De schoone perzik zien we, in dons gedost, hier bloozen.
 Daar gloeit van onder 't groen het goud der abricoozen.
 De donkerblauwe pruim is met een' waas bedekt
 Dat duizend diertjes tot een' kieschen nektar strekt.
 Hier houdt de zoete vyg zich onder 't loof verholen.
 De druif, in 't weelig groen des wyngaards ginds verscholen,
 Zwelt mild van dag tot dag, en deeze schoone vrucht
 Mist hier noch hoogen grond noch liefelyke lucht.
 De boomgaard lagcht ons aan, waar we ook onze oogen keeren.
 Wat al verscheidenheid van applen en van peeren,
 Die in de onvruchtbaarheid van 't guurste jaarsaizoen
 't Gebrek vervullen en 't behoefteig menschedom voên!
 Hoe mild bedeeft natuur het ooft met geur en sappen;
 Een wondre mengeling der heimlykste eigenschappen
 Van water, aarde en lucht, door de aldoordingbre magt
 Van 't vuur der zon bewerkt tot onderscheiden kracht!

Wat schat van ooft blinkt in het licht der middagstraalen!
Door 't windje zacht geschud, spreid zy, in 't nederdaalen,
Een' gouden regen langs den groenbewassen grond.

Toont ge ons, ô milde Herfst! uw' rykdom hier in 't rond',
Doe me ook, tot uwen roem, uw vrolykst feest beschouwen.
Myn dichtgeest volgt u naar verhevener landouwen,
Daar nog het vuur der zon van steiler transsen daalt,
En 't vruchtryk schouwtooneel des wynbouws bly bestraalt.
De tengre wyngaard schiet zyn weeliggroeiend lover,
Door staak by staak geschoord, de wyde dalen over;
Of ry aan ry geplant, bekoort hy ginds ons oog,
Daar hy by trappen langs 't gebergte klimt omhoog.
Dus word elk lootje van het koestrend licht beschenen.
De trossen blinken door het loof der ranken heenen,
En toonen, mild bedaauid, en halfbedekt in 't groen,
Door 't gaas der schel het sap, dat in dit ryk saizoen
Elks blydschapkweekend hart door de oogen weet te streelen.
Zo dra men door het sap de kernen heen ziet spelen,
Juicht al 't verlangend volk. De jonglingschap begroet
In 't wedergalmend veld den vluggen maagdenstoet,
Die danssend zich vermaakt met 's wynstoks eerstelingen.
Men snyd de rype druif, om 't sap 'er uit te wringen.

De persser staat gereed. Een frissche wynstroom vloeit
 Al schuimende in de kuip; terwyl de blydschap groeit,
 Word met dit lieflyk vocht de drinkschaal vol geschonken,
 En op het oogstgeluk al juichende uitgedronken.

Dus vordert vast het jaar, terwyl in 't ruim der lucht,
 By 't wyken van de zon, de hitte zuidwaarts vlucht.
 Ik zie de dampen, by de schuiner zonnestraalen,
 Van tyd tot tyd verdikt, in nevels door de dalen
 Zich wyd verspreiden, daar dees waassem, t'saamgestold,
 In eenen zwaaren mist rondom de bosschen rolt.
 't Gebergte, dat thans ruischt van kronkelende beeken,
 Daar 't tot een scheidspaal strekt van uitgebreide streeken,
 Van wyd en zyd gezien met luisterryke pracht,
 Word als omzwagteld in een' aakeligen nacht:
 Van al dat groot gevaart' word byna niets vernomen.
 Hoe flauw vertoont zich 't vlak der opgezwollen stroomen!
 Wat gloeit de vuurbol naar, die korts zo lieflyk scheen!
 Zyn licht dringt naauwlyks door dien drom van dampen heen,
 En doet, daar zy den kloot verdubben in onze oogen,
 De volken siddren, door het byzonlicht bedrogen:
 Al 't zichtbre word in 't einde als onderëen verward,
 En maakt een' bajert die den eersten bajert tart;

Toen 't licht, het heugchlyk licht, by d'aanvang aller dingen,
 Pogde uit den mengelklomp door 't duister heen te dringen;
 Eer nog de wonderkracht der hoogste Majesteit
 De sierlykste orde in all' haar werken had verspreid.

Dees dampen, die zo wyd langs 't vlak des aardryks vaaren,
 En tot aan 't wolkgespan rondom de bergen waaren,
 Verëenigd met het vocht dat uit de wolken druipt,
 En 't sneeuwnat, dat gestaâg door scheur en klooven sluipt,
 Vervullen, onbemerkt, de kluizen en de holen
 Waarïn de voorraadschat van water ligt verscholen;
 De schat waardoor rivier en stroom gestadig zwelt,
 Waardoor fontein en bron al ruisschend opwaarts welt.

Aloude bronnen, zo onschatbaar groot van waarde
 Voor all' wat leven heeft! waar schuilt gy onder de aarde?
 Op welk een plaats verbergt ge in kluis by kluis uw nat?
 ô Wysbegeerte! kom, baan voor myn' geest een pad,
 Om in den afgrond zelfs de wondren op te spooren
 Door werking der natuur in 't diepst geheim geboren!
 Voer my dien doolhof in, hoe schynbaar ook verward!
 Ontdek aan my een' weg tot in der bergen hart!
 Geen Hemus, geen Olimp, waaruit ontelbre stroomen
 Hunne afkomst reekenen, kan thans myn' yver toomen.

Ontsluit het berggevaart', dat in het kille noord',
Door 't woest Siberiën en Rusland tot den boord
Der Yssee uitgestrekt, zyn halfbevrozen vloed
In 't duister brullen hoort, wanneer de stormen woeden.
Gebie den Atlas, die den hemel rustig schoort
Terwyl de zee beneên hem tot gewelven boort,
Dat hy zyn' schat vertoon'. Ontsluit door uw vermogen
't Gevaart' dat uit de zee zich opdoet aan onze oogen,
Den Piek van Teneriffe, op wien de wolkdrang scheurt;
Dien we, als de zon zich pas uit de oostergolven beurt,
De lengte van de zee zien met zyn schaduw dekken,
Ja zelfs die tot op 't zwerk der westkim uit zien strekken.
Dat my het Maangebergt', dat de Andes my terstond
Vertoon' wat hy bevat beneden zynen grond.
Hoe! word myn wensch verhoord, het aardryk opgereten?
Zie ik het steil gebergt' tot in zyn' grond gespleten,
Terwyl het hart der aarde al siddrend klopt en zucht?
Verbaazend schouwtooneel!.. Wat ysselyk gerucht!..
Hoe! zie ik d'oesprong van de bronnen en de vloed
Wat allervreemdste gezicht!.. 'k zie 't water woelen, woeden,
Daar 't zich een' doortogt baant, en rolt van kluis in kluis.
Van hoe vervaarlyk diep verspreid zich dit gedruis!

Ik zie ter wederzy' de vlakke en schuine laagen
Van delfstof, wyd gestrekt, elkaër eendragtig schraagen.
Hier gaapen kloof en scheur, waardoor het wolknat vliet,
Waardoor de zuivre sneeuw al smeltend heenen schiet,
En mist en damp, vervormd, in klaare droppen druipen.
Ik zie dat nat allengs door duizend adren sluipen;
Het dringt de kronkelpaën van deezen doolhof door.
Het baant door aarde en zand en gruis en steen zich 't spoor.
Hier stuit de digte klei het in zyn vaart en scheiding;
Daar helpt het zachte kryt het in zyn' loop en leiding;
Door nieuwen voorraad word het rustloos aangeport,
Tot dat het zich in 't einde in grot en kelder stort;
Die, wonderbaar gevormd, met zeldzaamheên behangen,
Het onverhinderd op den vreemdsten galm ontfangen.
Uit deeze kluizen, uit dees kommen klimt en dringt
Het water weder op: 't zoekt meerder ruimte, en springt,
Door nieuwen toevoer en door perssing aan het kooken,
Ter halver hoogte van de bergen doorgebroken,
De klooven uit; dan valt dit altooslevend nat
Van steilte op steilte, en rolt en stroomt langs 't hobblig pad,
Al ruisschend naar beneên; of, langs verholen wegen,
Tot aan der bergen voet door 't zuivrend zand gezegen,

Verspreid het, wyd en zyd, met murmelend geschal,
 Zichzelv' in beekjes door het digtbelommerd dal.
 De zon voert door haar kracht, onzichtbaar voor onze oogen,
 Dit zuiver nat, verdund, op nieuw naar 's hemels boogen;
 Alwaar 't in 't ruim der lucht door koelte word gestold,
 En weêr in dampen langs de koude bergen rolt;
 Die eindlyk, meer verdikt, zich vormen tot een' regen.
 't Gebergte ontfangt op nieuw deez' schat, en deelt zyn' zegen
 In bron en in rivier straks aan het aardryk meê,
 En die hunn' overvloed in 't eind' weêr aan de zee.
 Dus werkt, naar's Hoogsten wil, in't schoon verband der dingen,
 Der elementen rei met duizend wisselingen.

De groote Schepper, die all' wat bestaan ontfing
 Aanbiddlyk wys bestiert, vergunt den sterveling
 Van 's aardryks groeibre kracht een mild genot te smaaken
 Als hy door arbeid tracht zich dien ten nutt' te maaken;
 Een' arbeid naar zyn' aart, die zaad en vruchten teelt,
 Hem tevens welvaart en gezondheid mededeelt.
 Maar, onberaaden mensch! wat moet gy zwoegen, slaaven,
 Als ge uit des aardryks schoot den mynschat op wilt graaven,
 Die uw begeerlykheid veel sterker tot zich wekt
 Dan ooit magneet het staal door wondre werking trekt.

Met wat vermoeijing, met wat zorgen en gevaaren
 En bang gebrek moet gy door wildernissen waaren;
 Het steilst gebergte zelfs bekloutren, rots by rots
 Doorgraaven, om, natuur en haar geheim ten trots,
 (Die haaren schat ten duurste uw winzucht wil verkoopen,)
 Haar' ongenaakbren wal en sterkten stout te sloopen.
 Daal, roekelooze! met de wapens in de hand,
 Al graavend neder tot in 's aardryks ingewand,
 Gy loopt het grootst gevaar, door 't storten van gewelven
 En myngang, om uzelv' elendig te overdelven;
 Of om door 't water, dat met fellen drang terstond
 Uit wel en kluizen berst, te smooren in den grond;
 Of dat uw levenslicht, door opgeborsten dampen,
 Zo ras worde uitgebluscht als uwe ontstoken lampen;
 En zo ge als uit uw graf het daglicht weêr aanschouwt,
 Dan zyt ge in kleur gelyk aan 't meêgebragte goud.

Hoe strekken lucht en vuur en aarde en water tevens,
 All' voedselstoffen des natuurelyken levens,
 Tot grondbeginsels van den onwaardeerbren schat,
 Van all' de wondren die des aardryks schoot bevat;
 Van delfstof, steen en zout, van zwavel, mineraalen,
 ('t Zy heel of half volgroeid,) juweelen en metaalen!

Als 't wolknat inwaarts dringt, langs smeltbre zouten spoeit,
 Langs eene bedding van metaal- en mynstof vloeit,
 En in de marmer groef allengs is neêrgezegen,
 Versteent het op dien grond met vlakken allerwegen:
 Maar als 't by droppels daalt, gedeeltelyk versteend,
 Die grot met heuvels vult; het ovrig nat, veréénd,
 Vloeit dan in aderen van deeze hoogten neder;
 't Verspreid zich hier en ginds; 't versteent in 't einde weder,
 En vormt met laag op laag, van tyd tot tyd verhard,
 't Geäderd marmer, dat het prachtigst kunstwerk tart.
 Hoe schoon maalt elders 't vocht, verfynd, van de eêlste deelen
 Der stoffen, in 't agaat de uitvoerigste tafreelen!
 Hoe word het eêlgesteente, (als louter by geval,
 Daardoor geboren op een bedding van kristal!
 Want als het hemelnat in de onderaardsche spooren
 Langs zilverädren vloeit, zyn kleur niet heeft verloren,
 Dan groeit in 't hart der rots daarvan de diamant;
 Die, uitgegraaven, en geslepen door de hand
 Der kunst, de schoone maagd bestraalt met d'eêlsten luister,
 Zyn' aangeboren glans zelfs schittren doet in 't duister.
 De gloeiende robyn, gekleurd door de eêlste kracht
 Van goud en yzer, toont ons 't rood der morgenpracht.

Des saffers invloed en de kracht van 't koper sieren
 Met helder hemelsblauw de zuivere safieren.
 Uw kleur, ô amathist, als de avondkim bemaald
 Met purper! is van tin en yzer afgedaald.
 Topaas! u doet het lood met glanzig goudgeel pronken.
 Door staal en koper is u 't lieflyk groen geschonken,
 Bevallige esmaroud! maar, by hun zeldzaamheên,
 Zien we aller kleuren, schoone opaal! in u-alléén;
 Die of vermeerdren, of verwisslen, of verdwynen,
 Naar dat we u schuin of vlak zien door het licht beschynen.

Terwyl de Herfst allengs ten aftogt zich bereid,
 Het zonlicht minder warmte en flauwer glans verspreid,
 Zien wy het vooglenheir tot zyn vertrek veréénigd.
 Ze ontwyken ons tot dat de Lent' de lucht weêr leenigt:
 Hoe golft zy wyd en zyd van al het pluimgediert'
 Dat als een ligte wolk thans zuidwaarts heenen zwiert!

De zwaalwen, die van verr' het bar seizoen bemerken,
 Nog dartlend zweeven op hunne altoosvlugge vlerken,
 Verzamelen zich mede; en schaatrende in hun vlucht,
 Verlaaten ze ons gewest voor aangenaamer lucht.
 Maar dwingt hen onverhoeds de koude om hier te blyven,
 Als dees hun vlugge leên en vlerken doet verstyven,

Dan gaan ze, eer 't levensvuur geheel word uitgebluscht,
In poel en in moeras, in hol en kloof ter rust.

Daar zich de Ryn verdeelt, zyn snelle vaart voelt toomen,
Der Batavieren grond besproeit met breede stroomen,
(Een' grond door nyverheid gewonnen uit het nat,
En door de vryheid op een' hoogen prys geschat;)
In 't laag Batavisch veld vergadren zich de schaaren,
Het trouwveréende heir der kleppende ojevaaren.
Zy houden dag op dag een' onderlingen raad
Tot reegling van de streek die hen te houden staat.
Wat drukte word bespeurd by all' de reisgenooten!
De benden schikken zich, nu de aftogt is besloten;
Elk zuivert thans met vlyt zyn wieken; toetst zyn kracht.
De gidsen streeven vóór, waaröp de legermagt
Al dryvend heenen snelt, en ons met sterk verlangen
Vervult, om hen eerlang weêr in ons oord te ontfangen.

Maar wat verhuizing ziet het noorden jaar op jaar!
De lucht, door dampen guur of door het vriezen klaar,
Dwingt daar 't gevogelte om zyn vaderland te ontwyken.
Het snelt naar zachter streek en minderwoeste ryken.
Spoeit, vogels! spoeit vry aan. Ei zie hoe vlugt by vlugt
Het zonnelicht schier dekt. Ik hoor, door 't ruim der lucht,

Uit zee hun wild geschreeuw: zy naderen: zy landen.
Hoe schaatren op hunn' galm de duinen en de stranden!
De looze vogelaar begluurt hen, bly te moê.
Hy stelde in 't stille duin alreeds zyn kooijen toe,
Of in het eenzaam veld, doorsneên van frissche stroomen.
Een ruime waterkom, belommerd door de boomen,
Schiët tweepaar spranken uit: dees spranken, overdekt
Met netten, zyn ter zyde een weinig uitgestrekt.
Een fuik sluit elke sprank, als ryzende uit het water.
Zyn tam gevogelt' groet, met ratelend geschater
De makkers wellekom, die, toen de Lent' verscheen,
Hen achterlieten, om, zwerfzuchtig, noordwaarts heen,
In digte bosschen of in ongenaakbre strecken,
Op de inspraak van de min, een nieuw geslacht te kweeken.
Het vlug gevogelt' streeft, gelokt door dit geschal,
Straks herwaarts aan; 't kent nog zyn legerplaats en stal;
Terwyl hun jong geslacht en wilde reisgezellen
In dit bekoorlyk oord zich rust en vreugd voorspellen.
Maar, kort vermaak! helaas! hier schuilt een slinks verraad.
Hun reuk, hoe fyn, komt zelfs in 't minst hen niet te baat.
De voogelaar, achter scherm en schutting stil gedoken,
Doet in zyn hand een kluit van veengrond smeulend rooken;

Hy fluit en fluistert zacht, en werpt hen van den kant
 Gestadig voedsel toe uit zyn verborgen hand.
 Een hondje, fiks geleerd, gehoorzaam op zyn wenken,
 Vertoont zich om hen min op onraad te doen denken;
 Het streeft, met zachten tred, de schermen dóór en om:
 Dit streelt het jong geslacht, dat yllings, uit de kom
 Het tam geslacht voorby en 't vlugge voorgevlogen,
 Nieuwsgierig 't hondje volgt, en, door die drift bedrogen,
 Voert die verrader 't langs het ryzend spoor ter dood:
 Voor welk een loon? helaas! een enkel stukje brood.
 De vooglaar, die 't verraad naar wensch thans ziet gelukken,
 En nu vrymoedig durft uit zynen schuilhoek rukken,
 Verschynt op 't onverwachtst. 't Ontstelde pluimgediert'
 Verdringt elkaër; 't vliegt op; het vlucht, het schreeuwt, het giert;
 Het poogt met woest gewoel door net en fuik te dringen,
 Maar 't voelt straks doodlyk zich den schoonen hals verwringen.
 Ginds zwerft de jagthond: maar wat stuit hem in zyn vaart?
 Daar 't flaauwste luchtje aan hem geheimen openbaart,
 Staat hy straks stil en riekt; en in het loof verscholen,
 Wyst hy den jaager waar 't gevogelt' ligt verholen:
 De vlugt patryzen schikt haar ryke vederpracht
 Hier in het jeugdig hout, op geen gevaar bedacht;

Maar ziet op 't onverwachtst haar' loozen vyand daagen,
 Om uit haar stil verblyf haar yllings op te jaagen;
 Zy vlucht, maar word terstond in 't warrend net verstrikt,
 Het geen de list bereids heeft over 't loof geschikt.
 Een deel, die dit gevaar ter naauwernood ontkomen,
 Staan zelfs in 't ruim der lucht de wreede dood te schroomen;
 Een gonzend lood, door 't oog des jaagers juist bepaald,
 Dat in haar hooge vlugt haar yllings achterhaalt,
 In lyf of vleugels wond, doet haar, op 't felst getroffen,
 Na 't warren op den wind, in 't eind' ter aarde ploffen.

Daar toont het ryzend duin, schoon flaauw door 't zonnelicht
 Bestraald, zich in 't verschiet; het blinkt ons in 't gezicht,
 En vormt een' witten kring rondom dees groene strecken,
 Tot tuin by tuin beplant, doorsneên van heldre beeken.
 Het voorduin noodigt ons; het lagcht ons minzaam aan,
 Begroeid met kreupelbosch en helm en ruigte en blaên;
 Het laat ons van zyn hoogte een ruim tooneel beschouwen.
 Hoe zinken thans voor 't oog de beemden en landouwen!
 Wat schimmen zwerven hier? Een heir van dieren zweeft
 Gestadig om ons heen. 't Is of hier alles leeft.
 Maar hoe! wat deed dit heir op 't oogenblik verdwynen?
 Neen, alles huppelt weêr. 't Zyn jeugdige konynen,

By veele duizenden verspreid door 't zandig duin.
 Zy snellen van de hoogte, en vallen t' saam op tuyn
 En koolhof greetig aan om voedsel op te spooren.
 Vlucht, kleine dieren! vlucht, de landman komt u stooren.
 Wat 's dit! verbergt gy slechts, onnoozelen! uw hoofd
 In loof en struiken, daar ge u veiligheid belooft;
 En waant ge op deeze wyze u aan 't gevaar te onttrekken?
 De landman snelt u na; hy weet u ras te ontdekken;
 Zyn stok verplet uw leên; hy zoekt in u zyn' buit.
 Het hobblig binnenduyn lokt thans myn' dichtgeest uit,
 Om 't vangen van 't konyn, den Herfst ten roem, te zingen.
 Maar welk een stilte heerscht langs heuvelen en klingen?
 Waar schuilt ge, ô schuw geslacht! dat, teêr en blô van aart,
 Op 't ritslen van een blad ontroerd word en vervaard,
 U nooit verweeren durft? Waar zyt gy hier verscholen?
 Onthoud ge, als't Noordsche volk, u onder de aarde in holen?
 ô Ja; gy woont en leeft verborgen onder 't zand.
 De nyvre duynman groef voor u met eigen hand
 Dees donkre kamers uit, waar'in ge uw leger spreidde,
 En in een kleine vlakke uw jongskens 't nest bereidde:
 Gy bragt daar zachte ruijge uit tedre voorzorg in;
 En 't hair, uzelv' ontrukkt, getuigde van uw min,

Daar 't uw geworpen kroost voor leed en koude dekte,
 Wanneer 't, nog kaal en blind, uw zorg en liefde wekte.
 Gy, die 't verborgen nest uit honger slechts verlaat,
 Gy vreesde 't roofgedierte, en naamt beleid te baat;
 Gy stopte en sloot met zand den toegang, en, verlegen
 Voor onraad, liet uw voet naauw' teekens in de wegen;
 Gy keerde straks te rug en zoogde uw jong geslacht.
 Nu hield des duinmans zorg door al de duinen wacht,
 Opdat geen wilde kat, tot roof en moord geboren,
 Geen wezel, bonzing of hermyn uw nest zou stooren.
 Het schenziek dier wierd door zyn sprenkel loos verrast,
 Hy hield den roover daar met yzren tanden vast.
 Maar, trouwe moeder! ach! het is niet uit ontferming
 Dat hy uw jongskens dus verzorgt met zyn bescherming;
 Hy stelt zelfs holen toe, gedekt met zoode en gras,
 En dryft hen derwaarts heen, opdat hy hen verrass';
 Of stopt den ingang toe van uwe duinverblyven,
 En delft hen uit den grond, om zyn gewin te styven.
 Maar 'k volg dit zandig spoor. 'k Zie ginds de breede kruin
 Van 's jaagers laage hut, aan 't hangen van dat duin.
 Ik spoed my derwaart. Hoe! hy is zyn hut ontweken.
 Men styg' den heuvel op. Wees welkom, koele beeken!

ô Heldre plas, die ons met zuiver water drenkt,
Ons in dees dorre streek vermaak en laafnis schenkt!
Maar 'k hoor van verr' gerucht. De moede jaagers komen
Toevallig herwaarts aan, en drinken uit dees stroomen.
Wat aangenaam tafree! Men zet zich aan den rand;
Hier ligt het doode wild, daar 't weituig langs den kant.
Ik zie een graauwe py des jaagers leden dekken,
En eenen ledren riem hem tot een' gordel strekken.
De moede hondentroep, die in het water woelt,
Al baadende in het nat zyn' heeten dorst verkoelt,
Vleit zich ter neêr in 't zand om verder uit te hygen.
Geen jaager kan den lof van hun verdienste zwynen;
Men spyst hunn' graagen mond, en troetelt hen metéén.
De jagtstoet, uitgerust, streeft vrolyk weder heen,
Op hoop van nieuwe vangst, langs hobbelige paden,
Met wild en looi en net en frettemand beladen.
De vyand, die 't konyn het allermeest ontrust,
Is 't witte fret, geteeld aan de Afrikaansche kust,
Dat buigzaam is van leên en bloedigrood van oogen:
Gemuilband, uit de korf de hollen ingevlogen,
Valt deeze vyand fluks met scherpe klauwen aan
Op 't blô gedierte, dat zyn' ramp wel tracht te ontgaan,

En uit zyn wooning vlucht, maar ach! in looi en netten,
 Daar 't jagtvolk vaardig staat om hen den nek te pletten.
 Maar zacht! waar zwerf ik heen? Wat ruimte aan allen kant!
 Waar ik myne oogen slaai, 'k zie niets dan lucht en zand.
 Wat onverwacht gedruis klinkt my van verre in de ooren?
 Het bruijschen van de zee doet zich hier duidlyk hooren.
 Der visschren klein gehucht vertoont zyn laage kruin
 En oude toorens spits ginds tegen 't hooge duin.
 Van land- en stadgewoel zo verr' hier afgezonderd,
 Staat oud en jong op 't zien eens vreemdelings verwonderd.
 Men volg' dit wagenspoor; het leid gewis naar 't strand.
 Men klimm' dien heuvel op, ondanks het glyend zand.
 Wat gadeloos gezicht! hier, by dees baak gezeten,
 Ontdekt zich 't ruime vlak der zee, die, ongemeeten,
 Met rustelooze vaart om onzen aardbol spoelt.
 Geduchte waterplas! myn schroomend hart gevoelt
 Een' heimelyken schrik. Kan iemand u aanschouwen
 En zonder siddren u zyn' schat, zichzelf' betrouwen?
 Myn schroom verdwynt allengs. Nu rolt uw vloeistof zacht;
 Nu strekt ge een streeleend blyk van 's Hoogsten wondermagt.
 Verrukkend vergezicht! gy mengelt voor myne oogen
 De blaauwe baaren met de blaauwe hemelboogen.

De stoute zeeman zie, ô uitgestrekte plas!
U elders overdekt met digte groente of gras;
Hy zie u vuurig rood, of op uw witte baaren
Een licht al vonkende en al vlammente om hem waaren;
Hier zien we u zacht van verwe. Aan noord- noch zuiderkant,
Noch voor my uit in 't west' bespeur ik eenig land:
En schoon de stormen van naby den Herfst beloeren,
Thans zien we een labberkoeltje alleen den plas beroeren.
ô Zee, die uw gebied rondom den aardkloot strekt,
Twee derdedeelen van zyn oppervlak bedekt;
Die, hoe verdeeld, door kolk, door holen en gewelven,
Door straat en stroomen steeds veréënd zyt met uzelfen!
Wat al verandering heeft uw geduchte kracht
Aan de aard', wat ramp en heil aan 't menschdom toegebragt!
Schoon ge op des Scheppers wenk uw golven moest bepaalen,
Deed ge in uw' vloed 't gebergt' de kruinen onderhaalen,
Toen gy het aardryk in zyn frissche jeugd verslond;
Toen in een dobbrende ark de vroomheid redding vond.
Toen hebt ge aan berg en grond uw zeldzaamheên geschonken,
Die op hun oppervlak met andre stoffen zonken.
Van toen af vormde gy van vruchtbaar land een zee,
En deelde uw' landroof weêr aan andre kusten meê.

Hier zien we aan 't laage strand u op de banken branden,
Maar elders geesselt gy de hooggelegen landen
Uit dieper kolk en kil met feller stormgeweld.
Gy kweekt in uwen schoot, op berg en rots en veld,
Gewassen, planten; siert uw gronden zelfs met bloemen;
En moogt uzelve als de aarde een vruchtbre moeder noemen:
Gy schenkt aan duizenden van schepslen onderhoud,
In wien 't opmerkend oog Gods wonderen beschouwt.
 ô Schoone waterkom! wie u te groot mooge achten,
Zo gy verkleint wierd welk een' ramp stond de aard' te wachten!
Al wat zich rept of roert, al 't groeibre zou vergaan:
Bood gy den dampkring niet gestadig voorraad aan,
Die, door de zon elk uur onzichtbaar opgeheven,
Aan all' wat leven heeft moet levensvoedsel geeven,
Dan had rivier en bron gebrek aan bruissschend nat;
Dan zou geen stroomenheir zyn' ryken waterschat,
Wiens grootheid en wiens nut het schranderst brein vermoeijen,
U ieder oogenblik in uwen schoot doen vloeijen.
 Wie gaf aan 't zwalpend nat der zee een' zouten aart?
Wie is 't die met dat zout een nuttig bitter paart?
Wie lag de bittre stof als lym op uwe gronden?
Wie heeft uw zoutheid aan een juiste maat verbonden,

Schoon berg en rots van zout, gelyk een voorraadschat,
In ongesmolten stand bewaard blyft in uw nat?
De Schepper der natuur was 't, die, al de aard' ten goede,
Op zulk een wyze, ô zee! u voor bederf behoedde.
Gy viert, door d'oostenwind gestadig aangeprest,
Uw' rusteloozen stroom altoos van 't oost' naar 't west';
Of mooglyk schynt uw nat met zo veel drift te vloeijen,
Omdat het, daar wy de aard' van 't west' naar 't oost' zien spoeijen,
In die gezwinde vaart als vloeistof achterblyft.
Wie weet waardoor uw stroom hier dus, ginds anders dryft;
Of dit veröorzaakt word door 't sluiten op de stranden,
Of door zyn' langen loop langs uitgestrekte landen?
Wie weet wat hem gestaêg aan tyd en wet verbind;
Hem noord- of zuidwaarts dryft, veréénigd met den wind?
Doch wat u vlug of traag uw rollend spoor moog' wyzen,
In zespaar uren zien we u daalen en weêr ryzen.
Ge ontvlied, op juisten stond, al ebbend', kust en strand;
En spoeit, by uwen vloed, u weder naar het land.
De wisselende maan, die we om onze aard' zien zweeven,
En tevens met onze aard' rondom den lichtbol streeven,
De maan verheft uw vlakke omhoog door haare kracht,
Voert uw getyên aan met onweêrstaambre magt;

En doet, naardat haar stand en invloed zulks bepaalen,
Een' springvloed ryzen, of uw water schielyk daalen.

Maar welk een vreugd brengt al het zeedorp op de been?
De pinken nadren 't land. Men spoed, met vlugge schreên,
Om over 't hooge duin op 't vlakke strand te daalen.
De scheepjes schittren by het licht der morgenstraalen,
En spreiden, thans door eb noch tegenwind gestuit,
Zo stout hun zeilen als een meeuw zyn vlerken uit.
Zy danssen op den vloed; ik zie ze ryzen, hellen,
Naardat de frissche wind bezaan en fok doet zwellen.
Hoe spoedig voert de vloed hen met de golven aan!
Hoe siert die kleine vloot den kant der waterbaan!
Men werpt het anker uit. Wy zien de schuit, by 't zwaaijen,
De zandbank over, in de tusschenruimte draaijen.
Hoe juicht het woelend strand! De stoute visscher treed,
Met eenen ledren hoos ten middel toe bekleed,
Van 't laage boord in zee; en met den vangst belaauden,
Zien wy hem, plassend', door het water strandwaarts waaden.
Wat word elks oog gestreeld door 't nieuwe zeegewin!
Men vormt een' wyden kring; men stelt den koopprys in;
't Belang weet elks begeerte op ieder koop te wekken.
Straks zien wy oud en jong op 't yvrigst heenen trekken;

Zy kloutren, zwaar belaën, met vasten tred, door 't zand,
 De steile duinen op; en spoën, langs allen kant,
 Zich met een deel der vangst naar de omgelegen steden;
 Een ander deel daarvan word aan het duin gesneden,
 En in het dorp alom op rek by rek gedroogd,
 Waarmeê de nyvre schaare op laater voordeel oogt.
 Hier poogt de visschers knaap, in kracht noch moed bezweken,
 Een pinkje tegen 't strand met rollen op te steeken,
 Ginds rolt men andren af. Daar stelt men 't hoekwand toe,
 Ginds boet men kor en net. Hier voert men; bly te moê,
 En spys en voorraad aan om weder zee te kiezen:
 Men wil geen gunstig ty', geen' goeden wind verliezen;
 De visscher kiest weêr zee; en door het licht der maan
 Begunstigd, snelt hy heen, en houd het noordwaarts aan,
 Om op gewoone wyz', 't zy in de naaste lekken,
 Of in een dieper zwin een mild geluk te ontdekken.
 Vaarwel, eenvoudig volk! leef in uw stille wyk
 Van pracht en staatzucht vry! Wees in uwe armoê ryk!
 Smaak onder 't laage dak de vergenoegzaamheden!
 Vergeefs met vlyt gezocht in 't woest gewoel der steden!
 't Veelkleurig bosch verheft zyn halfverwelkte kruin,
 Van stormen nog bevryd, aan ginds zy', boven duin

En heuvel treurig op: ik zie den gloed verduisterd
 Van 't lagchend landschap; en zyn verwe, alom ontluisterd,
 Is meer of minder vaal, naardat de kracht van 't groen
 De werking wederstaat van 't sloopend Herfstsizoen.

't Verwelkte geele loof zygt neder op de paden,
 En streelt van verr' het oog door schynbre veldsieraaden.

't Ontheisterd veld hoort nu geen blyde zangen meer:
 Het bosch weêrgalmt thans niet van klanken als welëer;
 Daar naauwlyks nog een toontje, om nood of leed te klaagen,
 Een weduwlyke klagt, gehoord word uit de haagen:
 Het taanig kreupelboschje ontfangt het pluimgediert',
 Dat nu niet dertlend door de dunne takjes zwiert,
 Maar lustloos hier en ginds een' scherpen klank doet hooren.
 Wilt gy dat u op' nieuw de Lente zal bekooren,
 ô Vogelschutters! staakt, ei staakt uw tyranny;
 Berooft haar dan niet meer van haare melody.

Nu schud het treurig bosch een gantsche bui van bladen
 Beneên, en dekt daarmee de velden en de paden.
 Al 't kruid verslenscht allengs, door 't guur seizoen beknelde,
 't Krimpt in zyn bedding op, 't verlaat het drassig veld.
 Het laatste bloemtje heeft zyn schoone kleur verloren.
 De wind doet buldrend zich door 't naakt geboomte hooren:

Nu werpen hof en woud, by zulk een naar gerucht,
De laatste bladers af en de allerhardste vrucht.
Maar hoe! ik zie de lucht in 't zuid' zich 't saamenpakken.
't Word stil. Geen hoog geboomt' roert nu zyn dorre takken;
Geen wind ruischt langs het vlak van weide of akkerveld.
Het spoor der stroomen, dat door 't wassend water zwelt,
Verbreed zich meer en meer. 't Vloeit over krebbling, slyken
En uiterwaarden, en 't beklimt allengs de dyken.
Daar berst de stormwind los en giert door 't ruim der lucht.
De bosschen kermen en de ontheisterde akker zucht.
Hoe siddren op hunn' steun de ranke rieten daken!
'k Hoor 't prachtig landpaleis, hoe sterk verbonden, kraaken.
Het saamgepakte zwerk vertoont zich zwart en naar,
En dreigt van allen kant de landstreek met gevaar.
De regenvloed breekt los; stort met een sterk geklater
Van boven, en verdrinkt het veld in 't golvend water;
Het schynt als of een zee door hof en boomgaard stroomt.
De storm steekt feller op, en holt nu, ongetoomd,
Al gierend voort langs heide en laage heuveltoppen.
Geen stroomspoor, hoe verbreed, kan langer 't nat verkroppen.
De dyken schudden, schoon de landzaat, 't saamgeklept,
Tot zyn bescherming zwoegt, en braaf de handen rept.

Men hoogt der dyken kruin, en werpt van aarde en zoden
 Ter vlugt een' kistdam op; of verder heen ontboden
 Waar 't water klooven in de ontbloote glooijing slaat,
 Daar neemt men zeil by zeil in 't groot gevaar te baat,
 Om op hun hangend vlak het woedend nat te breeken:
 Ginds poogt men praam en schuit ten dykkruine op te steeken,
 En die met water, steen, of huisraad zwaar te laên,
 Opdat de dyk te meer de perssing moog' weêrstaan.
 Maar ach! hier schynt de kruin voor 't stroomgeweld te wyken,
 En daar de breede voet door 't ryzen aan 't bezwyken.
 Helaas! de stroom breekt dóór, sleept alles met zich meê,
 Stuift, door de dykbres heen, gelyk een baare zee
 De laage velden in. Vlucht, jammrende ingelanden!
 Uw arbeid is vergeefsch; hier is geen hulp voorhanden.
 De noodklok prest u voort; voert schielyk al uw vee,
 All' wat u dierbaar is naar dyk of hoogte meê!
 Maar ach! het water wast te spoedig; 't stroomt uw wooning
 En schuur en stalling in. ô Naare schrikvertooning!
 Gy vlucht uw zoldring op, beklimt in 't eind' het dak:
 Uw ranke wooning beeft en schud door krak op krak.
 't Geloei der beesten sterkt het loeijen van de winden.
 't Schreit al wat schreijen kan. Waar zult gy redding vinden?

Ginds vonden andren nog een gunstig oogenblik;
 Zy vloôn ten kerkhove op, en zien van daar, vol schrik,
 De wrakken van hun stulp en schuuren deerlyk zwerven;
 Hun yvrig lastvee in het nat al worstlend sterven,
 Omringd, belemmerd door 't gereedschap tot den bouw.
 In dit ramspoedig uur schreit hun geliefde vrouw
 En teder kroost hen aan; en brengt hen in gedachten
 Hoe ze alles derven daar de Winter is te wachten.
 Onttrek, ô landheer! ach! onttrek uw hand hen niet,
 Wier hand u jaar op jaar de schoonste winsten bied:
 Verkwik in deezen nood hun afgematte leden:
 Verwarm en dek hen, door wier yver ge u zaagt kleeden:
 Onthou geen brood aan hen, wier vlyt u voorspoed baart,
 Uw' beker schuimen doet by 't juichen aan den haard:
 Eisch hen nooit wreedlyk af 't geen zy door de onweêrwinden
 Vernielen zagen, of door 't golvend nat verslinden.
 Noodlydenden! scheidt niet; het deugdgezinde hart
 Vliegt yllings u ter hulp, verzacht uw bittere smart:
 Eert in de milde hand van 't werkzaam mededoogen
 De zegenryke hand van 't godlyk Alvermogen.
 Hoe ras onttrekt de zon nu haaren glans aan de aard!
 De dampen, nat en koud, verdikt in hunne vaart,

Bedekken als een kleed het aardryk allerwegen.
 Een waassem, uit moeras en poelen opgestegen,
 Mengt zich als wolk in wolk, daar alles aaklig is,
 En diep gedompeld ligt in vaale duisternis.

Hoe doet dees naare nacht thans alle harten treuren!
 ô Gy, die naauwlyks 't hoofd al peinzende op durft beuren!
 Zwaarmoedigheid! gy komt. Natuur dringt uit uw oog
 Een traantje op 't naar gezicht van aarde en hemelboog;
 En daar de voorboôn van den Winter reeds verschynen,
 Doen ze ons, als't wentlend jaar, verzuchten en verkwynen.

Nog toont een' enklen dag het land zich weêr verlicht.
 De vriendelyke zon streek nog somtyds 't gezicht
 Met flaauwe glanssen van meer-schuingebogen straaLEN,
 Die door 't gescheiden zwerk op heide en velden daalen;
 Dat vreugd aan 't landvolk baart, 't welk, yvrig en vernoegd,
 Het huisgezin ten nutt', nu op den dorschvloer zwoegt.

Thans komt de maan te baat by de afgenomen dagen:
 't Schynt of haar heldre glans den avond wil vertraagen,
 Wanneer haar vol gelaat zich in 't noordoosten plaatst,
 En 't licht, der zonne ontleend, op de aarde wederkaatst.
 Zy dryft met vlugge vaart, en licht van 's hemels transsen
 Valei en heuvel toe met zilverwitte glanssen,

Tot dat haar schyf allengs ten halven word gedekt,
 En zy in 't eind' geheel zich aan ons oog onttrekt.
 Dan zien wy uit den tronk der halfverrotte boomen
 Ontelbre lichtjes langs den grond te voorschyn komen,
 Waaröp de reiziger zich vaak te veel vertrouwt,
 En die 't onkundig volk voor spookverschynsels houd.

Nu ziet somtyds de Herfst, in 't noord', aan's hemels kringen,
 Een heldre flikkering van luchtverhevelingen:
 Dat licht verspreid zich eerst den laagen hemel dóór;
 Dan trekt het zich inéén; nu neemt het hooger spoor,
 En schiet van daar alom zyn wonderbaare stralen;
 Dan zien wy 't yllings met dien gloed weêr laager daalen,
 En straks dat vreemde licht als gantschlyk uitgedoofd.
 Het blinkt, op nieuw ontvlamd, ons helder boven 't hoofd,
 En beeld een' doolhof uit aan de ongemeeten transsen.
 Op 't schichtig blikkeren dier ongewoone glanssen
 Spreid zich de bleeke schrik op 's menschen aangezicht:
 Men maalt zich monsters af in 't schielykwisslend licht;
 Het dweepend bygeloof waant heir by heir te ontdekken,
 Gewapend, en gereed in slagorde op te trekken;
 Het ziet de ryen zelfs gewikkeld in 't gevecht,
 En door een' stroom van bloed den fellen kryg beslecht;

't Spelt uit deez' hemelstryd aan de aarde ontelbre rampen.

De lange nacht, verlicht door onuitbluscbre lampen,
 Boeit uur by uur allengs aan zyn gevreesd gezag.
 Nochtans zien we in den Herfst somwyl een' heldren dag;
 De dampen vluchten dan voor 't licht der zonnestraalen,
 Wier koestering den rym doen van de takjes daalen
 En smelten op het gras; terwyl hun speelend licht
 Die dropjes vormt tot vuur voor ons verbaasd gezicht.

Het schraal verdorde veld schonk aan de nyvre byen:
 Geen spys of bouwstof meer in bloem noch kruideryen.
 De landman plaatste haar met haare voorraadschuur,
 Gedekt voor noorder storm, aan zynen zuidermuur.
 Maar hoe! wat bykorf ligt van de andren afgezonderd?
 Wie heeft hem omgerukt en deerlyk uitgeplonderd?
 Wie stal den jongsten nacht, ô bytje! uw arbeidsloon?
 Men stikte u; ach! een drom halflevenden en doón
 Viel met uw kunstryk hof en all' uw' voorraad neder.
 Vloogt gy al brommende in de Lente heen en weder,
 Van bloem tot bloem; hebt gy uw' dierbren overvloed
 Den gantschen Zomer dóór gegaêrd met nyvren moed;
 En zag de Herfst u nog door schraale velden zwerven,
 Om door een' sulferdamp op 't akeligst te sterven?

Hier, by deez' steenen voet, waaröp uw wooning stond,
Helaas! zo naar verwoest, hier zien wy op den grond
Een hulploos overschot, geheel bedwelmd, verdreven,
Uw' wreedvernielden staat elendig overleeven.

De heldre middagglans versiert den hemelboog.
Een nieuwe zeldzaamheid blinkt lieflyk ons in 't oog,
Thans vormt een fladdrend windje alom langs veld en paden
Den opgeheven daauw tot wondre witte draaden.

De Herfst heeft thans zyn' schat in veiligheid gevoerd;
Men dekt, daar 't windenheir op schuur en wooning loert,
Met rieten horde en heg dien onwaardeerbren zegen.

Nu trippelt van alom de blydschap langs de wegen;
Al 't landschap houd nu feest; de jeugd snelt nu ten dans.
De maagden praalen hier met ongeleenden glans.
Gezellige ouderdom, die in 't vermaak wil deelen,
Gedenkt nog aan zyn jeugd, voelt zich de zinnen streelen;
Betoonde dapperheid en minnezegepraal
Verschaffen ruime stof aan 't eindeloos verhaal.
Men juicht, vergeet zichzelf', en denkt niet dat de morgen
Den drom herroepen zal der arbeidzame zorgen.

Dat vry de vreugd hen streel', myn dichtgeest slaat het oog
In edel zielvermaak naar 's hemels blaauwen boog,

Nu 't licht zyn heerschappy heeft afgestaan aan 't duister,
 En 't flonkrend starrenheir zich toont in vollen luister.
 De gouden avondzon, in 't westen neêrgedaald,
 Van waar zy de andre helft des aardkloots nu bestraalt,
 Onttrekt geen oogenblik haar vriendelyk vermogen
 Den stoet van dwaalers, die rondom haar word bewogen,
 En nimmer glans ontbeert door invloed van haar licht.

Merkuur groet van naby haar blaakend aangezicht,
 En door dien fellen gloed ons oog byna ontweken,
 Doorloopt hy zynen kring, zyn jaar in zespaar weeken.

De heldre Venus dryft langs wyder hemelspoor;
 Nu gaat zy d'avond dan den morgen by ons vóór,
 Daar ze als eene andre maan ons toelicht met haar glanssen:
 Geen dag dooft haar geheel aan 's hemels breede transsen,
 Van waar zy zich aan ons door lonk op lonk ontdekt,
 Terwyl zy om de zon haar' vluggen loop voltrekt
 In vyfentwintig en tweehonderd onzer dagen.

Nog verder af rolt de aard', door 's Hoogsten welbehagen
 Tot ons verblyf geschikt; zy spoed, met ééne maan,
 In twalef maanden tyds door haare wandelbaan:
 Wy zien door 't zonnelicht en duizend tintelvuuren
 Ons beurtlings eens begroet in tweemaal twalef uren.

De bloedigroode Mars, van geene wacht verzeld,
Loopt in een' verdren kring, langs 't wyde hemelveld,
Zyn' jaarkreits af in min dan twee van onze jaaren.

Moet elk op Jupiter niet met verwondring staaren,
Die in nog ruimer kreits met tweepaar maanen zweeft,
En zesmaal zo veel tyds ten omloop noodig heeft?

Saturnus zien wy verr' den wydsten kring beschryven,
En met zyn' wondren ring in 't ruim des hemels dryven:
Vyf maanen zyn zyn stoet. Eer hy een' jaarkring telt
Heeft de aarde dertigwerf haar loopbaan omgesneld.

Wie kan d'Eliptschen zwaai der staartstar juist bepaalen,
En of ze in brand slaat door het vuur der zonnestraalen?
Zy sleept een' breedden staart van vlammen langs den boog
Des hemels vaagend meê; en straks ontwykt ze ons oog:
Zy spoed, verbaazend verre ons zonnestel ontweken,
En gantschelyk verdoofd, naar andre hemelstreeken.

ô Vastgestarnte, dat ons tintelt in 't gezicht!
Is elk van u een zon, die waerelden verlicht?
Ontelbaar hemelheir! wat maakt ge ons opgetogen
Wanneer de wysbegeerte ons met gewapende oogen
Uw duizenden doet zien! ô ruimte! ô wyd gebied!
Hoe klein is nu de zon! onze aardbol is een niet!

Hoe vruchtloos tracht het oog den melkweg in te dringen!
Verbaazend meesterstuk van de Oorzaak aller dingen!
ô Onbegrensd heeläl! verrukkend stargewelf!
Hoe ras verliest de geest, die u beschouwt, zichzelf'!

De jaargetyden.***De winter.***

Ik volg het wykend jaar in zyn gezwinde vaart.
De Winter komt: zyn stoet is om hem heen geschaard;
De dampen streeven vóór; de woeste buijen volgen;
De vorst ontdekt zich streng; de winden zyn verbolgen;
Het donker wolkgespan, van allen kant geprest,
Berooft van zonneglans ons vochtig luchtgewest,
En schynt, terwyl de dag steeds laater word herboren,
De blydschap van onze aarde in treurigheid te smooeren.
Ontzagchelyk tooneel, waar alles aaklig is!
Myn geest streeft rustig voort in uwe duisternis.
Natuur! begaafde telg van de Oorzaak aller dingen!
Wat reeks van wondren toont ge aan myn bespiegelingen,

Daar ik uw kracht bepeins, in uw geheimen dring,
En met verrukking van uw winterwerking zing.

Terwyl de Schutter heerscht aan 's hemels blaauwe boogen,
De Steenbok zich vertoont, en 't jaar door 't streng vermogen
Des grammen Watermans bestort word en bestormd,
Ziet de aard' haar dagen en haar nachten ruw misvormd.
Hoe laag zweeft thans de zon aan onze hemeltrassen!
Zy blinkt van 't zuiden zelfs ons aan met flauwe glanssen.
In d'avond zien wy reeds een' donkren nacht verspreid;
De nacht is een tooneel van schrik en aakligheid.
De mensch, die onlangs 't hart voelde in den boezem zwellen,
Van zyn ontwerp zich dorst een groots gevolg voorspellen,
Kwynt door zwaarmoedigheid: het vee derst lust en kracht.
De kudde, herderloos en bruin bemorst van vacht,
Zwerft achtloos wyd en zyd op de omgeploegde landen,
En kaauwt het stoppelgras met hongerige tanden.
De winden steeken op met bulderend geluid,
Zy worden in hun vaart door bosch noch woud gestuit;
De beeken, sterker van de hoogten afgevloten,
Verspreiden hun geruisch; wy hooren 't sterk vergrooten
Door 't slaan des hagels, die een felle stormbui spelt,
En reeds van verr' het oor door zyn rumoer ontstelt.

Het onweêr nadert vast, en al de lucht word duister.
Een zwart gordyn bedekt den blaauwen hemelluister.
Hoe volgt op d'eenen drang van wolken de andre weêr!
Zy storten, laag aan de aarde, een' vloed van water neêr;
Het stuift de steilten af, 't sloop't yllings hegge en boomen;
Wy zien van allen kant de vlakten overstroomen.
Eene onuitputbre zee hangt nog in 't ruim der lucht.
Een deel van 't pluimgediert' staakt thans, beangst, zyn vlugt;
Terwyl een ander deel, door stouter' aart gedreven,
Ten trots van weêr en wind blijft over 't water zweeven.
Het hoorenvee verlaat het schraalverdorde veld,
Zyn komst word aan het dorp door zyn geloei gemeld;
'k Zie 't, hongrig en verkleumd door koude en regenvlaagen,
Met huiverende leên om stal en voeder vraagen.
't Huisminnend vedervolk, de moedeloze haan
Sluipt, met zyn' hennenstoet rondom zich, druipende aan.
De landman, aan den haard met gade en kroost gezeten,
Kan, in zyn' staat vernoegd, het buldrend weêr vergeeten,
Daar hem zyn nedrig dak beveiligt en bedekt.
In oorden daar de grond allengs zich hooger strekt,
En eindlyk bergen vormt, ten hemel toe gerezen,
Is 't nedervallend nat veel meer dan hier te vreezen.

Het stuift ten bergtoppe af; het voert en aarde en steen,
Met zyne stortingen al gonzend met zich heen.
Het vormt, in zyne vaart al laager voortgeschoten,
Verandering van toon en schelle waternooten,
En de echo zingt zich heesch op 't rusteloos geschal.
't Vult somtyds in 't gebergte een laaggezonden dal,
Waardoor het in zyn' loop word voor een wyl bedwongen.
Het perst, door toevoer meer en meerder opgedrongen,
Met onweêrstaandre kracht op zyn beletsels aan,
En overschreit ze of sloopt ze; en langs een breeder baan,
Daar niets het in zyn' loop kan stuiten of weêrstreeven,
Doet zyn ontombre magt gehucht en dorpen beeven.

Als aan den bleeken trans de zon onze aarde ontzinkt,
Met vlakken in 't gelaat voor 't bloot gezicht zelfs blinkt,
Zien we om haar heen het zwerk met roode streepen gloeijen,
En 't woelend wolkgespan al dwarrend heenenspoeijen.
De maan, die nu en dan door de openingen dringt,
En stompe hoornen toont, is van een' kring omringd.
Terwyl zy 't loodkleurde oost' met de afgestuite glanssen
Een naarder aanzien geeft, vertoont aan 's hemels transsen
Zich hier en daar een star, als of zy door den boog
Des wyden hemels met de vlotte wolken vloog.

De kruin van 't blaadloos bosch gonst door het hevig schuuren
 Der zwaare takken, die de kracht des winds verduuren.
 Het zwartverwelkte loof ruischt door het doodsch gebied
 Van veld en woud, of dryst op 't vlak van plas en vliet.
 De grove stier schynt reeds den storm van verr' te ontdekken
 Door d'opgesperden neus al snuivende uit te strekken.
 De landvrouw, die tot in het laate nachtuur spint,
 En zonder veel gepeins den tedren vlasdraad wind,
 Waant aan de kaars te zien, en aan 't gestadig kraaken
 Der vlam te hooren dat gevreesde stormen naaken.
 't Gevogelt' merkt van verr' het naderend gevaar.
 Een ravenbende vliegt al krassend door elkaër;
 Een drom van kraaijen, die door schraale duinen waarde,
 En daar den gantschen dag met graagte 't voedsel gaarde,
 Zoekt schuilplaats in het bosch; terwyl de pruilende uil
 Thans vroeger zich verschuilt, vermoeit door 't sterk gehuil;
 De reiger vind geen rust; de watervogels landen
 Al schreeuwend hier en ginds; de zeemeeuw zoekt de stranden
 En streeft nu duinwaarts in: hoe steeken in haar vlugt
 Haar witte vleugels af by 't vaale zwart der lucht!
 Het oppervlak der zee word ongelyk gedrongen:
 Thans, door de wetten van 't getyde niet bedwongen,

Zwelt ze ongeregeld op, en dringt op klip en strand,
En dreigt een waterwee zelfs aan het hooge land.
Een bulderend geluid rolt door de hemelstreeken,
Het schynt tot de aarde van gevaar en nood te spreken,
Haar toe te roepen, met een aakelig geschal
Van berg en rotsen, dat haar ramp bejeegnen zal.

Daar berst het onweêr uit; de storm verbreekt zyn keten.
De digtgepakte lucht word straks vanéén gereten.
De zee verbleekt van kleur; terwyl zy, fel ontroerd,
Haar holle baaren uit haar kil naar boven voert.
Het schuim verspreid alom een' blikkerenden luister
Op duizend golven, en verlicht het aaklig duister;
De waatren staaplen op met donderend geweld,
Tot dat in 't eind' de zee tot aan de wolken zwelt.
Vereenigd met den wind, scheurt zy de sterkste vlooten
Van de ankers yllings af, en met een hevig stooten
Voert zy ze in 't ziedend ruim, daar de afgrond gaapt en grimt.
De felgedreven kiel, die nu ten hemel klimt,
Word op het oogenblik in 't aakligst diep gedompeld;
Zy ryst weêr uit den kolk; en, weder overrompeld
Door 't windenheir, word zy naar 't klippig strand geprest.
De ontstelde zeeman beest, kent gronden noch gewest;

De kiel stuit op een bank, en word, vanéén gereten,
Aan duizend stukken op het kermend strand gesmeten.
De losgebroken storm heerscht even streng op 't land.
De bergen daavren, door zyn woeden aangerand;
Hun eiken buigen 't hoofd schier tot den wortel neder.
De ontstelde reiziger zoekt tegen 't buldrend weder
Verblyf in tronk of hol. In 't bosch, dat eeuwen telt,
Word menig schoone stam door krak op krak geveld,
En van zyn wortels af, of uit den grond gewrongen.
Het grootsche landgesticht, al gierende besprongen,
Word ysselyk misvormd, zo wel als de arme hut
Die op het vlakke veld al wiegend kraakt en schud.
Dan vlucht de logge slaap, die zich door schrik voelt stooren.
Wat klinkt het naar gehuil des storms in aller ooren!
Hoe toomloos holt hy door de sterkberoerde lucht!
Al 't aardryk is ontzet. Het siddrend menschedom zucht.
Wie temt de ontembre storm? Wie brengt hem tot bedaaren?
Uw magt, almagtig God! ô Heer der legerschaaren!
Uw wenk, uw enkle wenk. ô Ja, 't is thans uw wil;
'k Zie aarde en hemel kalm, de zee en wind zyn stil.
't Is middernacht. Het zwerk schynt moede en afgevlogen.
De wolken, die elkaêr ontmoeten, traag bewogen,

Vermengen zich in een. 't Gestarnt' schynt uitgebluscht.
De slaap, te rug gekeerd, schenkt weêr aan 't menschdom rust.
ô Winden, die de lucht en de aarde straks deed beeven!
Naar welk een heimlyk oord hebt gy u heen begeeven?
Door welk een oorzaak zyt gy herwaarts aangerend?
Die oorzaak, wondre wind! is God-alléén bekend.
't Word dag. Wat nieuw tooneel! Een nevelige waassem
Word uit het noorden met een' altooskouden aassem
Den dampkring dóór verspreid, en daar, zo wyd zy rolt,
Gevormd tot regen, en terstond tot sneeuw gestold.
Eerst valt ze in eene bui als ligte pluimen neder,
Dan strekt ze in dichter vlaag zich over de akkers breeder
En verder uit. Natuur! hoe streng uw werking zy,
Gy maatigt tevens uw geduchte heerschappy:
Opdat de felle vorst de vruchtbaare aard' niet schaade,
Komt op een vreemde wyz' zyn invloed haar te stade,
En vormt van water sneeuw, die 't rustend veld bedekt,
En 't, als een wollen kleed, tot winterdeksel strekt.
Een onbezoedeld wit word overal vernomen,
Behalven daar de sneeuw op 't oppervlak der stroomen
In 't golvend water smelt, of van de boorden stort.
't Geboomte buigt zyn kruin, en eer de dag, hoe kort

Zy thans onze aard' verlicht, de flauwe zonnestraalen
 In 't scheemrend avonduur ter westkim neêr ziet daalen,
 Ligt al het werk der vlyt langs 't vlak der aard' bedekt,
 Zo verr' het winterweêr zyn vormverwissling strekt.
 Het steile mastbosch heft zyn' schedel naar den hoogen,
 En blinkt by 't schittrend wit ons aangenaam in de oogen
 Met onverwelkbaar loof. De pynboom, donker groen,
 En breedgebladerde eik, trotseeren 't bar seizoen.
 Het smal jeneverloof is zwaar met sneeuw belaadend;
 De doerenige hulst draagt ze op zyn bonte bladen;
 't Haagappelboomtje steekt met bloem en vrucht 'er uit;
 De klim, die om den stam zyn tengre takjes sluit,
 Een reeks van heesters en van altoosgroene planten
 Vertoon zich door de sneeuw, en pronkt aan allen kanten.
 'k Zie frissche maagdenpalm en geurge rosmaryn.
 ô Lente! zou dit bosch uw stille wykplaats zyn?
 De ploegende os, die 't juk op zynen nek voelt prangen,
 Laat thans 't besneeuwde hoofd vermoeid en treurig hangen,
 En hygt naar arbeidsloon. Het pluimgedierte zwerft,
 Nu 't in het streng seizoen op 't veld zyn voedsel derft,
 Om dorschvloer, schuur en wan, daar't, onder't schichtig waaren,
 Zyn' schraalen nooddruft niet dan steelswyz' durft vergaëren.

Het roodborstje is 't alleen, dat, schranderer van aart,
 Zich tegen 't barre weêr begeeft naar huis en haart;
 't Verlaat zyn stil verblyf in bosschen en in heggen
 Om 't jaarelyks bezoek gezellig af te leggen.
 't Vliegt stulpwaarts, en het klopt, by zyne komst bedeesd,
 Aan 't venster; 't zoekt de deur; 't streeft binnen, min bevreesd,
 En plaatst zich by het vuur; begluurt de huisgenooten,
 En voelt gestadig zyn vrymoedigheid vergrooten;
 Zo dat het in het einde aan zynen tedren voet
 Al hupplende op den disch de kruimtjes kleeven doet.
 De haas, hoe bloê van aart, door bang gebrek gedreven,
 Bestaat rondom het dorp door tuin by tuin te streeven,
 En aast op 's landmans kool, naast zyne stulp geplant.
 Nu slaat het blaattend vee op 't zwaarbesneeuwde land
 Verlegen de oogen neêr; 't poogt op de dunste plekken
 Al graavende in de sneeuw, nog eenig kruid te ontdekken.
 Vertrouw uw dierbre kudde op 't aaklig veld niet meer,
 Zy loopt te groot gevaar van 't buldrend winterweêr,
 ô Trouwe herder! berg, berg haar voor de onweêrwinden
 Door wien zy in de sneeuw, helaas! haar graf zou vinden:
 Dan kwam uw voorzorg voor de onnoozelen te spaê,
 Dan trof in haar verlies uw welvaart zwaare schaê.

De sneeuwbus, door de lucht al verder heen gedreven,
Doet, in een hooger oord, den nyvren landman beeven,
Die van de marktplaats keert met voorraad voor 't gezin.
Hy slaat, zo veel hy kan, het naaste voetspoor in.
't Word alles overdekt. Hy kan de paën niet vinden.
Hy gaat al waadend voort, ontbloot van hulp en vrienden.
De sneeuw ryst vreeslyk hoog, terwyl het ongeduld
In deeze onzekerheid zyn hart met angst vervuld.
Hy denkt aan have en erf, aan kroost en dierbre gade.
Zyn kracht komt hem een wyl in deezen nood te stade,
Hy werpt den voorraad weg, die ieder oogenblik
Hem zwaarder drukt; zyn ziel word overheerd door schrik;
Hy waande van de hoogte in 't veld zyn dorp te ontdekken,
Welks kerkspits in deez' nood ten baak hem kon verstrekken;
Maar van den weg verdoold, omringd van allen zy'
Door de opgehoopte sneeuw, grimt in dees woesteny
De zwarte nacht hem aan met al zyn aakligheden.
De diepe sneeuw vertraagt en stuit zyn wankle schreden.
De winden steeken op, en gieren door de lucht.
Zyn matte boezem slaakt geduurig zucht op zucht;
Zyn wanhoop groeit allengs by 't mindren zyner krachten.
Geen denkbeeld ryst in zyn verbysterde gedachten

Dan van gestopte paën en pasbevroozen plas,
 Van groeven, kuilen, en van trouweloos moeras.
 Hy lyd, door vrees des doods op 't akeligst bevangen,
 Al de angsten die een' man en vader kunnen prangen;
 Zyn moed bezwykt geheel. Helaas! de vrouw bereid
 Vergeefs het koestrend bed; 't verlegen kroost verbeid
 Den vader vruchteloos; 't verheft vergeefs zyn klagten
 En overschreeuwt den storm in de aakligste aller nachten.
 De kille winter grypt nu 't hart des landmans aan,
 Verstyft de spieren, doet den bloedstroom flauwer gaan,
 Het kwynend overschot der levensgeesten wyken,
 En eindelyk de pols in zynen slag bezwyken.
 Wien deert de elende niet van droeve weefw en kroost,
 Beroofd van onderstand, ontzet van hulp en troost?
 Weldaadig Christen! wien, wien meer dan u? treê nader;
 De Godheid strekke in u aan hen ten man en vader!
 Hoe weinig denkt de mensch, de roekelooze mensch,
 Door wellust en vermaak gestreeld in zynen wensch,
 Wat rampen de armoë in dit bar saizoen moet lyden,
 En hoe zy tevens moet met koude en honger stryden.
 Gy, die op 's Heilands spoor, begaan met 's naasten leed,
 Weldaadig, hen ten nutt', uw' liefdedienst besteed;

En, in de ziel genoopt tot werkzaam mededoogen,
 De bange traanen der elende tracht te droogen!
 Gy spyst uw' medemensch, uw' broeder in zyn' nood;
 ô Neen, gy bied in hem aan Jesus-zelv' uw brood;
 Gy ziet zyn' dierbren mond aan uwen beker kleeven
 Als ge een verdroogde borst door laafnis doet herleeven:
 Gy dekt zyn leden als ge uw gaaven mild besteed
 En siddrende armoê met uw warme kledren kleeed:
 Hy word door u bezocht als ge in vergeeten hoeken
 Met heilzaame artzeny de kranken gaat bezoeken:
 Als ge aan een' vreemdeling herbergzaam bystand bied
 Is 't Jesus-zelf die in uw wooning rust geniet.
 Uwe onverschrokken ziel voldoet aan zyn verlangen
 Wanneer de onnoozelheid, door 't bygeloof gevangen,
 Wanneer de elendige, in keetenen gekneld,
 Door uwen onderstand in vryheid word hersteld.
 De Aartsheiland zal uw deugd herdenken t'uwen voordeel,
 En uw barmhartigheid doen roemen tegen 't oordeel.
 Een akelig gebrek heerscht nu in bosch en woud,
 Daar 't wreed gedierte zich in hol en tronk onthoud;
 Het treed ten schuilhoeke uit; 't poogt door de sneeuw te waaden,
 Maar 't vind zeer schaars het geen zyn' honger kan verzaaden.

Thans daalt de schuwe wolf, gramstoorig, valsch van aart,
 In wien de bloeddorst met lafhartigheid zich paart,
 In lyfsgevaar slechts stout, van leden onbehaaglyk,
 Van oogen woest en wreed, aan 's menschen reuk ondraaglyk,
 Van de Alpen, Pireneen en Apenynen af.
 Hy, brandende naar roof en hongrig als het graf,
 Zoekt togtgenooten, en dit rot ontrust de landen.
 't Keurt alles tot zyn' prooi, daar 't grynt met felle tanden.
 Het valt op 't moedig paard van alle zyden aan,
 Dat vruchteloos zich weert met achter uit te slaan;
 't Word door dien woesten drom de hartaer afgebeten,
 En greetig 't lillend vleesch van 't ligchaam afgereten.
 De stier weert zich vergeefs met zyn gehoorend hoofd;
 De schaapskooi word door hen met éénen sprong beroofd;
 Doch maakt gebrek aan prooi dit moordend rot verwoeder,
 Dan valt het op den mensch; 't ontziet geen tedre moeder,
 Maar rukt haar 't kroost uit d'arm; word hier zyn woên gestuit,
 Dan valt het in den nacht op akeliger buit;
 Het stoort der dooden rust, en krabt de graven open,
 Eer 't landvolk, t'saamgeprest, het paalen zet in 't stroopen,
 Terwyl 't, al wroetende, in den kerkhof huilt en bast.
 Het Zwitserlands gebergte is nu door sneeuw vermast.

Wat berggevaarte staat op 't hooge berggevaarte!
 Het stort, op 't onverwachtst, door 't hellen zyner zwaarte,
 Met akelig gedruis in 't laage dal ter neêr,
 En maakt 'er wyd en zyd den naasten ommekeer;
 't Begraaft gehucht en dorp, en doet 'er al wat leeven
 Geniet, terwyl het slaapt, door luchtöntbeering sneven.

Gezegend Vaderland! des Winters streng gebied
 Misvormt zo akelig uw vlakke velden niet:
 Gelukkig hy, die, op uw' vryen grond geboren,
 Een veiliger verblyf door God zich ziet beschoren.
 Bekoorlyke Amstelstad! gy doet me, als bosch en veld
 Hun tooisels derven door des Winters streng geweld,
 Wanneer in 't ruim der lucht de noorde- en oostewinden
 Niets ademen dan ys, een blyde schuilplaats vinden.
 Gods gunst heeft by dat heil my meer geluks bereid,
 Zy schonk my 't zalig lot der middelmatigheid,
 Ontrust door bange zorg, noch zorgeloos door weelde.
 'k Herdenk met vreugd den tyd die eens myn leezucht streeelde,
 Toen ik, nog onbewust van 's aardryks lief en leed,
 Aan d'ouderlyken haard den winteräavond sleet.
 Nu, door Gods zorg bewaard, op eigen grond gezeten,
 Verkeer ik menigwerf met wyzen, met poëeten,

En letterhelden, die, begaafd door 's Hemels gunst,
 Het menschdom zegenden door schrandre en nutte kunst.
 ô Gloriryke rei, die 'k, zelfs uit verre streeken,
 Tot my in eenzaamheid door stomme taal hoor spreken!
 Wat kalnte streelt myn ziel als zy haar heil beseft,
 Als haar uw onderwys verr' boven 't aardsch verheft,
 En door uwe inspraak doet in hemelliefde blaaken!
 Lang, lang moog' zich myn geest in dat geluk vermaaken!
 En moet dit onderhoud verkort zyn of verpoost,
 't Zy dan door 't byzyn van myne echtgenoote en kroost.
 Dat maagschapsmin my dan door haare teêrheid streele,
 En zuivre vriendschap in myn waar genoegendeele!
 Laat my, wanneer 't gesprek 't aandachtig oor bepaalt,
 't Gemoed door 't zuiver licht der waarheid word bestraald,
 Met hen 't verwonderd oog in heilbespiegelingen
 Ten hemel heffen tot den Oorsprong aller dingen,
 Die, by 't begin des tyds, uit 's afgronds naaren nacht,
 Op zynen enklen wenk het licht heeft voortgebragt;
 Die all' wat immer was, nu is, en zyn zal, 't leven
 Gegeeven heeft, en geeft, en op zyn' tyd zal geeven;
 Die alles wys bestiert, zo wel in vreugde als druk,
 Het groot geheel ten nutte, en 't menschdom tot geluk.

Maar, eedle vriendenrei! waar voert my de yver heenen?
 De Winter was byna my uit het oog verdwenen;
 Hy heerscht nog; maar uw liefde en tederheid deën my
 Het woën vergeeten van zyn strenge heerschappy.

Ik zie den dorpeling, het aaklig veld ontweken,
 Reeds bezig om het vuur in hut en stulp te ontsteeken,
 Terwyl een breed verhaal van spookery, in 't rond
 Op 't plegtigst aangehoord, bestemd van mond tot mond,
 En eindelyk geloofd, het hart van angst doet beeven:
 Men word door leêgen tyd tot gulle vreugd gedreven,
 Vermaakt zich onderling met jokkerny, gelagch
 En boersche vrolykheid; en, vreemd van mingeklag,
 Drukt gulle liefde een kusje op Cloris roozenwangen,
 Die veinzend zich vertoont door zachten slaap bevangen,
 Of willens zich niet wacht voor minnekoozery:
 Hier zucht ge, ô liefde! nooit in staatzuchts heerschappy.
 Men speelt en zingt en danst, door maat noch kunst bedwongen;
 De ruime schuur is te eng voor vaart en luchte sprongen;
 De lange winternacht valt veelyds zelfs te kort.

Thans word de gantsche stad tot tydverdryf gepord.
 Het ruischt en gonst alom door duizende gesprekken,
 Naardat belang of drift elks hartstocht weet te wekken.

Ginds snelt het dertel kroost der weelde, los en laf,
 Den stroom der valsche vreugd naar wee en onheil af.
 Hier valt de speelharpy op veeler ziel en zinnen,
 Die 't all' verliezen daar zy dachten 't all' te winnen.
 De vlugge danskunst zweeft door 't prachtig hofsalet,
 En wekt elks handgeklap waar zy de voeten zet.
 Het toortslicht schept een' dag in weêrwil van het duister
 Des akeligen nachts, en toont, in vollen luister,
 Een' jufferlyken kring, die met een flikkring praalt,
 Die uit kleedy, gesteente en blaakende oogen straalt.
 Een bonte vlinder moog' verheugd in 't zonlicht leeven,
 Wy zien in deezen glans een' wuften pronker zweeven;
 Hy spreid, daar niets den waan van zyn verbeelding stuit,
 Al zyn ontleend sieraad als dees zyn wieken uit.
 Myn dichtkunst schuwt dien drang, die woelende vertooning,
 En zoekt haar stil vermaak in myn geruste wooning.
 De schoonheid der natuur in ieder jaargety'
 Ontvonkt en streelt myn' geest. Hoe bar de Winter zy,
 'k Vind echter my genoopt om in bespiegelingen
 De wondre werking van den strengen vorst te zingen.
 Het vriest. Een vluchtig zout, te fyn voor 't scherpziendst oog,
 Snelt door 't verhelderd ruim van 's hemels blaauwen boog;

Het wederhoud den damp, en schenkt door zyne werking,
De natte ontspannen lucht weêr leven en versterking.
Haar nieuwe veêrkracht geeft den mensen ook nieuwe kracht.
De loop des bloeds word weêr met sterker gang volbragt.
De zenuw spant zich weêr; de fyne geesten vloeijen
Met sneller drift om naar de herssens heen te spoeijen;
Daar 't opgeklaard verstand, zo scherp als 't jaargety',
De paalen uitbreid van zyne opperheerschappy.
Natuur word zelfs verjongd door 's Winters sterk vermogen;
Hy werkt, hoe diep bedekt voor onopmerkende oogen.
De velden ademen, den landman tot gewin,
Door zuivring van den vorst, de ziel der groeiing in.
Hoe gloeit het flikkrend vuur! hoe helder is het water
Van bron en vliet! het vloeit met luider stroomgeklater,
Als bood het aan den vorst een stouter tegenweêr.
Het oog des herders ziet tot op den bodem neêr,
Hoe snel langs 't hellend spoor het nat ook word bewogen.
Wat zyt ge, ô strenge vorst, door wiens geducht vermogen
De fyne vloeistof stolt! hoe werkt uw wonderkracht?
Waar hebt ge, eer gy verschynt, het tuighuis uwer magt?
ô Wonderlyk gewrocht! bestaat ge uit kleine deelen
Van vlugge zouten, die door lucht en water speelen;

Die, scherp als wiggen, of driehoekig toebereid,
 By duizend duizenden onzichtbaar zyn verspreid?
 Een oostelyke wind blaast, als wy, by het daalen
 Van 't licht, den horizon met rooden glans zien praalen,
 Met killen adem op, en sterkt door zyne kracht
 De werking van den vorst, begunstigd door den nacht.
 Een blaauwe weërschyn dekt de halfverdrongen strecken.
 Het groeiend ys verdikt het kabblend nat der beeken;
 Hun golfjes voeren 't meê, langs kronkelende paên,
 By 't ryzen van den dag; doch 't groeit haast sterker aan.
 Het hecht zich langs den boord, en kleeft aan lis en biezen,
 Of zet zich om een' steen; tot we alles zien bevrozen,
 En met een' glazen vloer de stroomen overspreid
 Zo verr' als de eene boord zich van den andren scheid.
 Nu doet de harde grond van zyn bevrozen kluiten
 Den minsten klank terstond luidruchtig wederstuiten;
 Terwyl op dat geluid de dorphond onraad bast,
 En door die waakzaamheid den loozen dief verrast.
 Men hoort in schuur en stal de hokkelingen loeijen;
 Den snellen waterval met sterker stroomklank vloeijen,
 En telt des wandlaars stap van verr' door 't gantsch gehucht.
 Hoe klaar, hoe luisterryk vertoont zich in de lucht

Een heir van waerelden, van starren, welker glanssen
 Onze aard' belonken van de onmeetbre hemeltrassen!
 Van welk een' afstand straalt dit heldertintlend licht,
 En streelt, van de eene kim tot de andre 't scherp gezicht
 Der nyvre wysbegeerte in deeze winternachten!
 De vorst heerscht overal met onweërstaanbre krachten,
 Tot dat de flaauwe dag met traage schreden ryst,
 En aan de ontwaakende aard' de kunstgewrochten wyst
 Die ons nieuwsgierig oog verwondren en vermaaken.
 Hier boord een schors van ys de randen van de daken;
 Ginds heeft de vorst op 't glas, zelfs in den donkren nacht,
 Een loofryk bosch gemaald of bloemen voortgebragt.
 Daar schynt de waterval al schuimend nog te bruisschen;
 Het luistrend oor waant nog zyn nat te hooren ruisschen;
 Maar tot kristal verhard, zien wy 't door 't licht bestraald,
 Dat in dit nieuw gewrocht een' schat van kleuren maalt.
 't Gestolde beekje glimt den bleeken morgen tegen.
 't Geboomt' gevoelt de sneeuw zyn krachten overweegen.
 De takken zyn omringd met schorssen van kristal,
 En 't minste windje wekt een kraakend woudgeschal.
 Het jeugdig landvolk, nu in zyne bezigheden
 Door 't strenge weêr gestuit, begeeft zich, wel te vreden,

En danssende ten ys; het waagt zich op den vloed;
 Het bind de schaatsen aan, en vliegt, met vluggen voet,
 Nu ginds dan herwaarts heen, en houd by 't schichtig snellen,
 Een kunstig evenwigt in 't weêrzyds overhellen.
 Het wint den wedloop zelfs van 't moedigrennend paard;
 Het vormt een' halven kring by 't wenden in zyn vaart.
 Men zwoegt, zelfs uit vermaak, langs 't vlak der marmren stroomen.
 't Woelt alles door elkaêr: de vreugd schynt niet te toomen.
 Hoe ryst van allen kant een schaterend geschal,
 Gewekt door stoute kunst of onverhoedschen val!
 Wat toont zich 't blaauw nu schoon der heldre hemelboogen!
 Maar ach! de winterdag, hoe frisch, is ras vervlogen.
 De zon zweeft langs de kim en toont zich breed in 't zuid'.
 Haar stralen, van 't gebergte als krachtloos afgestuit,
 Verzachten voor een poos de lucht van veld en dalen;
 Haar warme weêrschyn doet de vlakten ademhaalen,
 Daar hy de kille sneeuw van liverleede ontdooit,
 Die van 't geboomte stort, en al het veld bestrooit
 Met halfversmolten ys, dat we op den grond zien zinken,
 Met duizend droppen, die als duizend paerlen blinken.
 Het snuivend jagtgespan doorstroopt nog 't glinstrend veld.
 De jaager plondert meer het bosch door zyn geweld

Van pluimgedierte en wild, waarop zyn jachtroer dondert,
 Dan 't ruwe jaarsaizoen 't van loof en kruiden plondert.

Schoon hier de Winter heerscht, zyn heerschappy word ligt
 Wanneer ons oog zich naar des aardbols noordpool richt.

Hier vest hy zynen troon op oversneeuwde rotsen
 En bergen ys, gevormd van opgekruide schotsen;
 Terwyl het stormenheir om zynen rykstroon huilt,
 En hy zich in een' nacht, een' langen nacht verschuilt,
 En 't zonlicht weigert aan zyn huidrige onderdaanen,
 Geduurende eene reeks van wisselende maanen;
 Terwyl zyn streng gebied al de aard' tot sidddring wekt,
 En 't graauwe zwerk zyn' troon tot een gewelf verstrekt.

Hier, in dees naare streek, hier zwerven Ruslands grooten,
 Verlaaten van 't geluk, in ballingschap verstooten.
 Hoe uitgestrekt, hoe wyd dees vreemde kerker zy,
 Natuur dient echter hier 't geweld der monarchy;
 Zy laat geene uitkomst toe. Zy heeft dit oord omtogen
 Met wildernissen, met boschaadjn, neêrgebogen
 En overhoopt door sneeuw; met vloedn, hier en daar
 Bedekt met bergen ys, gestapeld op elkaêr,
 Die, als de wyde zee, tot in hunn' kil bevrooren,
 Geen golfgeklots, hoe 't storme, aan 't barre strand doen hooren.

Hoe verre is van dit oord het naaste vlek gebouwd,
 Door Scandanaviërs slechts eens in 't jaar beschouwd,
 Die, door 't belang genoopt voor hunne Karavaanen,
 In China, ryk gelaên, een' weg zich herwaarts baanen;
 Terwyl dees pleisterplaats alreeds reikhalzend wacht
 Naar 't vreemd, naar 't zeldzaam nieuws van 't menschelyk geslacht!

Hoe aaklig dit gewest, van sneeuw en ys omgeeven,
 Zich voor ons op moog' doen, nog schuilt hier dierlyk leven.
 De hermelyn, wiens bont de sneeuw in witheid tart,
 Op 't sierlykst aan den staart getooid met glimmend zwart,
 De zuivre hermelyn, zo scherp van oog als vaardig,
 Is om zyn schoone vacht der grooten achting waardig.
 De bruine mater springt door wildernis en woud.
 De sabel kloutert vlug de boomen op, om stout
 Het kunstig eekhoornsnestje op tak en telg te stooren.
 Dit aardig diertje acht fluks zyn schoon gebouw verloren,
 Waarom het, ligt vertzaagd en van geen' wilden aart,
 De takken overspringt, terwyl zyn ruige staart,
 Bevallig langs den rug tot over 't hoofd gebogen,
 Het straks, ten wissen prooie, ontdekt aan 's jagers oogen.
 De schoongevlakte los, hun aller vyand, tracht
 Hen te overvallen in het duister van den nacht.

De logge en schuwe das blyft onder de aard' verscholen;
De vos loert op haar nest, aan d'ingang haarer holen;
En dryft haar eindlyk uit door loos belegd verraad.
Hy, van 't gediert' geschuwd, van 't vooglenheir gehaat,
Vermagerd, en ontzet van vrucht en veldgewassen,
Vervult de ruimte alom thans met zyn huilend bassen.
Een drom van herten schoolt, met sidderende leên,
Door koude allengs verkleumd, ginds in den sneeuw byéén,
En poogt zich onderling te warmen en te dekken;
Men ziet den eland in dien stoet ter rust zich strekken.
Hy heft ter naauwernood 't breedhoorenige hoofd
Omhoog, door 't streng saizoen van kracht en moed beroofd.
Het valt den jaager ligt hun leger op te spooren;
En schoon ze op 't onverwachtst zich in hun rust zien stooren,
Nog trachten ze in den nood, hoe zwak en afgevest,
Een vluchtspoor in te slaan, maar vinden zich verrast:
Men velt hen met een knots; en doet hen deerlyk sterven,
En met hun rookend bloed het witte sneeuwveld verven.
Men keert, al juichende om de welgeslaagde jagt,
Te rug naar zyne hut, belaaden met de vracht.
De beer, die, grof van leên en ruig van vacht, zyn holen
In 't oversneeuwde bosch ontweken, om loopt doolen,

Stapt traag en grimmend voort, met kegels ys begroeid.
 Hy kiest, terwyl de storm rondom hem giert en loeit,
 Een leger tusschen 't ys; en, vreemd van laffe klagten,
 Verduurt hy 't spysgebrek met ingespannen krachten,
 En sterkt door taai geduld zyn uitgehonger hart.

Het kille noorden, dat de kracht des Winters tart,
 En aan het luchtgewelf, by 't afgaan van de dagen,
 Den voerman groet met zyn gesternden hemelwagen,
 Verstrekt ter wooning aan het Goths en Scyts geslacht,
 Het welk geen weelde kent en geen vermoeijing acht.
 Dit ruw en talryk volk, ten oorloge als geboren,
 Zocht dikwerf voor zyn kroost een wooning op te spooren
 In oorden verr' van huis. 't Viel in zyn' togt welëer
 Op 't snoodverbasterd Rome in woeste woede neêr;
 En de aard' zag voor dien drom haare overheerschers beeven,
 Hen onder asch en puin van goôn en tempels sneeven:
 Dees toemeloze vaart, gevolgd van stroop op stroop,
 Gaf, by een nieuw gelaat, de vryheid aan Euroop.

Deeze oorlogsdrift en zucht naar andre landverblyven
 Schynt eerder aan den aart dier volken toe te schryven,
 Dan aan hun koude lucht of oversneeuwd gewest.
 Dit blykt aan Laplands kroost, 't welk daar zyn wooning vest.

Dat vreedzaam volk is schuw van woeste krygsrumoeren.
 Men zag het nimmer de aarde ontrusten of beroeren.
 Geen driftig zelfbelang, dat nyd of hebzucht voed,
 Geen dwaaze glorizucht, geen wensch naar overvloed.
 Verstoort de zachte rust van hun onnoozel leven.
 Te vreden met het land hen door natuur gegeeuen,
 Hoe schaars het pronken moog' met oogbetoovrend schoon,
 Zyn ze aan hun bergen, aan hun stormen zelfs gewoon.
 Het nuttig rendier, by hun hutten opgetogen,
 Maakt al den rykdom uit in hunne eenvoudige oogen.
 Het schenkt hen spys en drank, kleedy en huissieraên,
 En tevens dak en bed. Natuur is ligt voldaan.
 Dit tam en huislyk dier, zo yvrig als goedaartig,
 Leent aan 't gareel zyn' nek, op 's meesters stem dienstvaardig;
 Hy heeft, vol bygeloof, het naauw' zyn wil gemeld,
 Of 't vlugge dier voert straks de sleê langs 't glinstrend veld,
 En streeft, in zyne vaart het staarend oog ontweken,
 Tervlucht met zynen heer naar vergelegen streeken.
 Wy zien ook, als de sneeuw dit volk ter baan verstrekt,
 Hen, over hals en hoofd met koestrend bont gedekt,
 Door reislust aangespoord, langs heuvels, bergen, klippen,
 Als waar 't een effen veld, op breede schaatsen glippen.

Ze aanschouwen in het diepst van hunnen langen nacht
Een' wonderbaaren dag, die hun verdriet verzacht
Door hen het spoor ter jagt en 't schuwe wild te toonen,
Of hen te lichten naar de slaaptent hunner schoonen;
't Is 't blinkend noorderlicht; dat zweeft langs hunnen trans
Al schittrende af en aan met ongelyken glans;
't Zwerft door al 't ruim der lucht, en mengt in 't aaklig duister
Met maan- en sterrelicht zyn' blikkerenden luister.
Zy hebben ook een Lente, en 't nadrend zonnelicht
Blinkt uit het neevlig zuide allengs hen in 't gezicht;
De dageraad, eerst flaauw, krygt daaglyks meer vermogen.
Welk een verrukking houd hun zinnen opgetogen
Wanneer de rand der zon voor 't eerst de kim bestraalt;
Wat vreugd, wanneer haar schyf in vollen luister praalt;
Veel maanden achteréén langs breede azuuren transsen
Haar' schoonen loopkring siert met ongedoofde glanssen;
En schoon ze in 't scheemrend west' schynt schuil te zullen gaan,
Terstond weêr opwaarts ryst langs de eigen hemelbaan.
Dan word der visschren rei door 't bly saizoen gedreven
Om over 't hoog gebergt' naar 't Nimiesch meir te streeven,
Waaruit een waassem ryst die langs de golven rolt,
En door de koele lucht tot nevel word gestold;

Om daar een handelwinst te woekren uit de baaren,
 En uit de bruine steur de versche kuit te gaëren.
 Zy keeren met dien buit verheugd naar hut en schuur,
 Daar maagschap of gezin hen wacht by 't koestrend vuur.
 Ontzaglyk jaargetyde! uw wondere tooneelen
 Verschaffen ryke stof tot vreemde dichttafreelen,
 Voordeezee nooit gemaald in duitsche Poëzy.
 Myn geest streeft in zyn vaart Torneas meir voorby,
 En ziet, op Yslands grond, den steilen Hecla blaaken,
 En eenen blaauwen vloed van gloënden zwavel braaken;
 Het aardryk siddren, door 't inwendig vuur bestookt,
 Daar op die schokken 't nat in al de holen kookt,
 Of, opgeborreld in verscheiden watersprongen,
 Nu weër verzonken, dan den grond weër doorgedrongen,
 Den sneeuw versmelten doet langs de onbevolkte kust,
 Tot dat de westewind de kracht des vuurgloeds bluscht.
 Dit akelig gewest borg veilig in zyn holen
 De Noordsche vryheid toen 't geweld haar om deed doolen.
 Natuur schenkt hier uit zee 't geen ze anders schenkt van 't land.
 Zy sloopt door storm en vloed 't geboomte aan 't vreemde strand,
 En zend het herwaarts langs den rug der blaauwe baaren.
 Hoewel hier 't veld niet ruischt met gouden koorenaren,

De zee boet dit gebrek; de visch uit haaren schoot
Verstrekt aan vee en mensch tot voeder en tot brood.

Het afgelegene oord, door Erik 't eerst betreden,
't Bemoste Groenland wenkt door barre zeldzaamheden
My vruchtloos naar zyn kust; geen straat of baai, genoemd
Naar Britsche zeeliên, door hunn' moed en ramp beroemd,
Troont my thans westwaarts heen; 'k zie, oostwaarts aangetogen,
't Spitsberger voorland reeds. Hoe blinkt het my in de oogen,
Daar 't in zyn' langen nacht de vreemdste mengling maalt,
Door 't vuurig noorderlicht en 't licht der maan bestraald!

Maar als de duisternis is voor den dag verdwenen;
De kille pool op nieuw word door de zon beschenen,
Dan ryten wind en stroom het ysgebergt' vanéén,
En schots en ysveld dryft dan west- en zuidwaarts heen.
Dan keeren drom by drom van groote zeegedrochten,
Vermoeid en afgevest van lange watertogten,
Door de opgescheurde zee naar kaap en baai en strand;
Alwaar in 't rustloos nat, dat stadig bruischt en brand,
Het blaakend vuur der min hen tuimlen doet en spelen,
En de altooskoude lucht het ziedend bloed kan streelen.
De zaag- en zwaardvisch gaan in linze en wier te wei;
De logge narwal duikt, in 't midden van dien rei,

Om met zyn' elpen tand de wortels los te wroeten,
En dus zyn' honger aan dat zeekruid ook te boeten.
Gy houd in 't diepst der zee, zeeduivel! steeds u schuil;
Daar spert ge uw kaaken op, uw' scharpgetanden muil,
En weet door schynbaar aas de visschen loos te lokken,
Om dien misleiden prooi te wissel in te slokken.
Een school van robben zoomt der schotsen laagen rand;
De walrus ligt zich met haar kroost te rust op 't strand.
De potvisch heft, om spys van 't vlak der zee te gaëren,
Zyn zwaargeharssend hoofd gestadig uit de baaren.
Een tallelooze stoet van waterblaazers spoeit
Naar 't olychtig aas, op 't bed der zee gegroeid,
Dat zy aan allen kant thans op den vloed zien zwemmen,
Daar 't door zyn' overvloed de golven schynt te stremmen.
Dus vind ge, ô walvisheir! uw spysgebrek vervuld,
Naardien uw enge keel geen grover voedsel duld.
ô Kunstgewrochten van des Hoogsten alvermogen!
Gy houd myn' dichtgeest in verwondring opgetogen.
My dunkt ik zie den tyd zo verr' reeds voortgesnel,
Dat Neêrlands visschren, langs het golvend pekelveld,
't Welk door geen kluisters van den vorst meer is benepen,
Verschynen met een vloot van driemaal vyftig schepen.

De walvisch, jaar op jaar uit baaijen en van reê
En strand verjaagd, vlood, schuw, in 't ys der volle zee;
Dit kan den kloeken moed der zeeliên niet vertsaagen,
Die, dwars door 't kruijend ys, het zeegedrogt belaagen.
Het waakzaam opperhoofd deelt zyn' gezwinden stoet
De wapens vrolyk uit; een edele yvergloed
Straalt uit elks rustig oog, doet ieders boezem blaaken,
Om op den nieuwen post, hem toebetrouwd, te waaken.
Men meert de kiel aan 't ys; men zet de brandwacht uit;
Men waakt en staart in 't ronde; elks winzucht vlamt op buit.
De sloepen zyn gereed om op het minste teeken
Tot overweldiging des monsters af te steeken.
Maar hoe!.. Wat kreet!.. 'Val, val!..' Op 't eigen oogenblik
Vliegt alles over boord. Dees kreet baart niemand schrik,
Maar strekt, nu ze allen reeds het zeegedrogt ontdekken,
Om in 's volks moedig hart de blydschap op te wekken.
Men blaakt van ongeduld: men noopt de roeijers aan.
De sloepen vliegen langs de holle waterbaan.
Men nadert met beleid: de stuurman wend den steven
Om aan den harpoenier den schoonsten kans te geeven.
Hy treft het zeegedrogt, terwyl zyn makker past
Op 't vieren van de lyn, nu 't, door die wond verrast,

Zyn' vyand fluks ontduikt; en, onder 't ys geweken,
Hem vruchteloos ontvlucht langs onderzeesche streeken.
Het voert een' langen sleep van vyfpaar lynen meê.
Het snelt zich buiten aêm: het ruime wed der zee
Schynt te eng als 't monster ryst om weder aêm te haalen,
Een' vloed ten neuze uitblaast in dikke waterstraalen,
Terwyl 't door lens by lens steeds sterker word gewond.
't Slaat yslyk met den staart: nu duikt het naar den grond,
Dan ryst het schichtig op; tot dat het, onder 't raazen
En worstelen, een' stroom van bloed begint te blaazen.
Het sterft in 't einde, en dryft, op zynen rug gedraaid,
Terwyl 't verovrend volk den hoed al juichend zwaait.
Straks valt men aan het werk en haalt de lynen binnen.
Men rukt het werpgeweer ten wonde uit, hecht de vinnen,
En spant de sloepen in het sleeptouw yllings in.
Men dekt het boord van 't schip met dit gewenscht gewin,
En scheert de takels en de neus- en kenterjynen;
Men durft gewapend op het glibbrig dier verschynen,
En snyd den vetten buit in breede riemen af.
Men hoopt dat nieuw geluk weêr nieuwe winst verschaff'.
Hoe juicht het kielryk Y, wanneer 't met volle schepen,
De koopvaardy ten nutt', deez' schat ziet binnen sleepen!

Maar, buldrend jaargetyde! uw akeligst gebied
Ziet nu de noeste vlyt der stoute visschren niet.
Het toont, by 't blikkrend licht der vreemde hemelvuuren,
Hoe aan de pool de sneeuw den tyd zelfs kan verduuren;
Een reeks van Alpen, die, van louter ys gebouwd,
Het donkergryze zwerk in zyne vaart weêrhoud;
Die, door het stormgeweld verwoed vanéén gereten,
Of, dondrend, hier en ginds ten afgrond word gesmeten.
Hoe toomeloos de zee haar holle golven rolt,
Hier word zy door den vorst beteugeld en gestold;
Met welk een hevigheid zy aanbruische onder 't stormen,
Hy weet haar baaren straks tot ysgeberg' te vormen.
Natuur schynt zelfs versteend in dees verlaaten streek.
Het dierlyk leven, dat dit doodlyk oord ontweek,
Wanneer 't het zonnelicht beneên de kim zag daalen,
Vlood verr' van hier naar 't zuide om zachter aêm te haalen.
Ach! hoe rampzalig hy die hier, in 't ys bezet,
Zich met zyn ranke kiel den hertogt vind belet,
En by het zinkend licht in 't aakligst wee gedompeld,
Terwyl de lange nacht hem stormende overrompelt.
Dit was het deerlyk lot van u die langs dees baan,
(Wat dorst uw moedig volk, ô Neêrland! niet bestaan!)

Een' doortogt naar het oost' opspoorden met uw vlooten,
 Een' onbekenden weg, ligt voor altoos gesloten.
 ô Heemskerk! Barends! ô doorluchtig heldenpaar!
 Uw wondre moed verduurde op Zembla al 't gevaar
 Dat ooit een groote ziel deed siddren en bezwyken.
 Op 't Maaijen-eiland strekte een zevental van lyken,
 Versteend als marmer, zo veel teekens dat uw kroost,
 ô Zeevaardy! gereed zich nood en dood getroost.

Naby het woeste strand, daar de Oby zyne vloeden
 Ternauwernood den vorst ontrukkt door rustloos woeden,
 Vertoont het menschdom zich in zynen laagsten stand,
 Door 't koestrend vuur der zon, dat we aan geboomte en plant,
 Aan dier en menschen kracht en wasdom zien verleenen,
 Van achter 't hoog gebergt' slechts hier en daar beschenen.
 't Leeft hier in holen, in een droeve duisternis;
 Het slyt zyn dagen by d' onaangenaamsten disch,
 Bedwelmd door smeulend vuur, bedekt met ruige vachten;
 't Schynt vreemd van tederheên, die 's levenswee verzachten,
 Het zoet der maatschappy. 't Verneemt om hol en kuil,
 Op 't nadren van de Lent', het brullen en gehuil
 Van 't keerend roofgedierte; en als de zonnestraalen
 Hunn' flaauwen wederschyn verspreiden door de dalen,

Gaan zy, door hongersnood geperst, met boog en speer
Langs 't woeste veld ter jagt op veelvraat, vos en beer.

Nu heeft het windenheir zyn grootste kracht verloren.
Het laat zich uit het zuid' met minder woede hooren.
Door regenvlaag op vlaag, waardoor de vorst ontlaat,
Vertoont zich 't hoog gebergte in vlakkerigen staat.
De sneeuw ontdooit, en doet de laage landen zwemmen.
De breede stroomen zyn te toomen noch te temmen.
De beeken zwellen door het nederschietend nat
Van rotsen en gebergte, en baanen zich een pad,
Een diep en kronklend spoor door wouden en door dalen,
Daar de echoos wyd en zyd hun woest gedruis herhaalen.
De wyde zeën, door het ys zo lang geboeid,
Verbreeken, nu de magt van haare golven groeit,
Haar kluisters, doen op nieuw haar holle baaren ruisschen:
Ik hoor in 't peilloos diep het nat al worstlend bruisschen;
Het nadert meer en meer het stil en ryzig strand,
Waarop 't, in 't eind' bedaard, al murmlend rolt en brand.

De strenge Winter zwicht, en de aard' word door 't vermogen
Der naderende zon allengs zyn magt onttoogen.
Gebloemte en plant schynt dood; 't gevederd choor is stom;
Het vee schuilt nog in stal. De stilte heerscht alom.

Zie hier een juist tafreel, ô stervling! van uw leven.
't Was u vergund een reeks van jaaren door te streeven;
Maar ach! uw levenslente, uw schoone zomertyd
Vlood ongevoelig weg, gy zyt hen beiden kwyt.
Uw hooggeschatte Herfst zal voor den Winter wyken,
Door wiens geweld ge in 't einde al zuchtend zult bezwyken.
Waar zyn de droomen thans waardoor gy wierd geveid,
De droomen van vermaak en aardsche zaligheid?
Wat is 'er van uw zucht naar lof, wat van uw zorgen,
Van al uw zwoegen tot den avond van den morgen?
Waar is de weelde, die uw blyde nachten sleet?
Waar de uren, zorgeloos en zonder nut besteed?
Helaas! 't is alles heen, 't heeft alles u begeeven:
Maar wat ook sterv', de deugd zal alles overleeven.
Zy is 't die uwen voet een effen spoor bereid,
En u de heirbaan wyst ter hooge zaligheid.
Gy zult, door haar verzeld, de heileeuw aan zien breeken,
Wanneer 't alscheppend Woord u, door één woord te spreken,
Een leven schenken zal van smart en dood bevryd.
Dan zal Gods wysheid, by het wyken van den tyd,
Zich in 't volmaaken van zyn groot ontwerp verklaaren,
En 't aan 't verhelderd oog der reden openbaaren.

Dan, ô waanwyzen! zult ge uw eigen dwaasheid zien;
Gods magt, door u bedild, eerbiedig hulde biên.
Dan, trotsche blinden! dan zult ge in het eind' bespeuren
Waarom men nedrigheid in smaad en spot zag treuren;
Waarom godvruchtigheid hier leefde in tegenspoed;
En weêw of weesje niet voor armoê was behoed,
Terwyl de hoogmoed, die in dertle weelde praalde,
By 't groeijen van zyn' schat zyn wenschen niet bepaalde;
Waarom de waarheid hier verdrukt wierd door 't geweld;
Waarom de lydzaamheid in kluisters wierd beknelde;
Waarom haar 't bygeloof deed aan een' brandstaak sneeven;
En waarom bittere smart zich mengde in 't zoet van 't leven.
Indien ge, ô stervling! u door rampen vind geprangd,
Indien ge in uwe elend naar hulp van God verlangt,
Verbeid een' korten tyd; straks zal het duister scheuren
't Geen uw gezicht bepaalt; al 't leed dat u doet treuren,
Dat u ondraaglyk valt, verkeert alsdan in vreugd;
Een vreugd, die 't loon zal zyn voor uw verdrukte deugd.
Dan zal de winterstorm van 't aardsch verdriet verdwynen,
En 's Hemels blyde Lent' zal eeuwig u beschynen.

Lofzang, over de jaargetyden.

Elk wisslend jaargety', zo vol verscheidenheid,
Toont, Opperoorzaak! ons uw magt en majesteit,
En 't jaar doet in zyn' kring aan ons uw wondren blyken.
Uw schoonheid, liefde en gunst zien we in de Lente pryken;
't Gebloemte spreit zyn kleur en geur langs 't lagchend veld.
De balsemryke lucht, die 't all' in kracht herstelt,
Die ieders hart verrukt, doet all' de wouden leeven,
Daar de echoos langs gebergte en heuveltoppen zweeven.
Hoe straalt uw glori in den zoelen Zomer dóór,
En spreid zich met de zon langs 't hooge hemelspoor!
Wat blinkt uw luister in den luister onzer dagen!
Nu hooren wy uw stem in schorre donderslagen,
Dan in het zacht geruisch der winden, als de zon
Of op- of ondergaat en blinkt in beek en bron.
't Is uw weldadigheid die gaarde en akker zegent,
En, in den Herfst, hen met zyn' schat als overregent.

Hoe vreeslyk toont gy in den Winter ons uw magt,
En dekt uw' zetel met een' aakligdonkren nacht,
Met dikke wolken, by het brullen der orkaanen!
Wanneer de wervelwind en storm u 't luchtspoor baanen,
Dan word, terwyl zich de aarde al siddrend nederbuigt,
Natuur op 't krachtigst van haar zwakheid overtuigd.

Geheimbevattend rond! wat magt doet ge ons bemerken,
Daar alle uw deelen, die 't geheel zo krachtig sterken,
Op 't onbegryplykst aan elkander zyn gepaard;
Daar 't een het ander volgt; daar 't all', hoe vreemd van aart,
Als zachte schaduwen zich in elkander mengelt,
En in die mengling 't snoer der samenhouding strengelt!
Schoon 't ongodsdienstig oog u vol verwondring ziet,
ô Wonderbaarend rond! 't bemerkt in u Hem niet,
Wiens altooswerkende arm den aardkloot rond doet draaijen,
En, onophoudelyk, om zynen as doet zwaaijen;
Hem, die onzichtbaar werkt, en uit des aardryks schoot
Het siersel voortbrengt dat de lentepracht vergroot;
Die licht en hitte geeft aan zon en zonnestraalen;
Die alle schepslen spyst; die 't onweêr neêr doet daalen;
Die ieder jaargety' rondom de waereld voert,
En door zyn wonderkracht de levensbronnen roert.

Verhef u, ô natuur! dat, all' wat immer wezen
 Ontfing, zich thans verééne om God, den nooitvolprezen,
 Te aanbidden in uw choor, door 't breed azuur gedekt!
 Dat alles, tot den lof des Scheppers opgewekt,
 Vol yvers zich verééne in blyde lofgezangen!
 ô Zachte windjes! blyft in 't ritslend groen niet hangen:
 Uw adem roem' hem die aan alles adem geeft!
 Gy moet, wanneer gy vlug langs berg en heuvel zweeft,
 Uw stem door 't pynbosch klinkt, by 't ruisschen zyner looten,
 Voor ons 't gewyd ontzag dier eenzaamheid vergrooten.
 Gy, stouter winden, die 't verbaasd heeläl ontroert,
 Wier galm, zo verr' gehoord, den groven voortoon voert!
 Heft vry onstuimig aan; zegt, in uw woedend blaazen,
 Zegt ons op wiens bevel uw magt ons moet verbaazen.
 ô Beekjes! zingt Gods lof. Zachtbruisschend beekje! zing,
 Streel my wanneer ik peins; sterk myn bespiegeling,
 ô Sneller vliet, die staêg uw weeligvloeiend water
 Van steile heuvels stort met altoosbly geklater!
 ô Grooter vloed, die, als uw rustloos stroomnat groeit,
 U langs uw kronklend spoor door beemd en velden spoeit!
 En gy, geduchte zee! gy, in wier woeste golven
 Een schat van zeldzaamheên, een waereld ligt bedolven!

Verhef hem, op wiens wenk gy zwygt of u beroert;
Voer, voer zyn' lof zo hoog als ge ooit uw golven voert.
ô Bloemtjes, door Gods hand bemaald met schoone kleuren!
ô Kruiden, door zyn' mond bedaauid met de eêlste geuren!
ô Vruchten, mild bestraald door zyn alkoestrend oog!
Zend dankbaar reukwerk aan uw' Schepper naar omhoog.
ô Wildernissen! neigt; neigt u, ô koorenvelden!
't Voegt u op zachten toon des Hoogsten gunst te melden;
De landman heff' met u, als hy by 't licht der maan
Gezegend stulpwaarts streeft, een' blyden lofzang aan.
ô Talloos hemelheir, dat, waakende aan uw transsen,
De zorgloosslaapende aarde omschynt met heldre glanssen,
En in 't onmeetbaar ruim zo grootsch ten reije gaat!
Aanvoerdster van den dag, die ons op uw gelaat
By 's aardkloots wenteling voor ons gezicht verzezen,
Een merk der schoonheid toont van 't eeuwig alziend Wezen;
Een reeks van waerelden doortintelt met uw vuur!
Elk uwer stralen loov' den Schepper der natuur.
Dat de aard' zich siddrend' buig', wanneer, op grove nooten,
De schorre donder rolt, van wolk tot wolk gestooten.
ô Bergen! vangt dien toon; bemoste strandrots! kom,
Kaats, kaats die klanken aan de dalen wederom.

De Heer, de Heer regeert, en temt het woedend weder.
Wat ligt ge, ô wild gedierte! in sombre holen neder?
Dat bosch en woesteny op uwe toonen brull',
De Algoedheid hoort uw beê, opdat zy die vervull'.
Ontwaakt, ô wouden! op 't gezang van duizend keelen,
Die uit het kreupelbosch hunn' klank u mededeelen.
Dat zelfs de nachtegaal, na 't wyken van den dag,
Wanneer het blaattend veld gerucht maakt noch gewag,
By 't vallen van den nacht zyn' orgeltoon doe ryzen!
De nacht moet als de dag den grooten Schepper pryzen.
Gy, moedig schepsel, dat op rede en schoonheid roemt,
Uzelve den mond, het hoofd, de heer van alles noemt!
ô Mensch! versterk deez' zang, 't zy dat geheele schaaren
Eenstemmig tot Gods lof haar schelle stemmen paaren,
En door gewyd muzyk de ontroerde harten zelf
Verheffen boven lucht en tintlend stergewelf;
Of poog, zo veld en hof uw zinnen meer bekooren,
Poog in een eenzaam bosch een zangplaats op te spooren;
Of laat der maagden keel, der dichtren elpen lier,
Der herdren schelle fluit uw' geest in yvervier
Ontvonken, om gestaêg den God der Jaargetyden,
Die stadig wisslen, uw gezangen toe te wyden.

ô Heerlyk onderwerp, aan mynen geest zo waard!
Gy, Lente, die op 't veld ons frissche roozen baart!
ô Zomer, gy die zwoegt langs velden en waranden!
ô Herfst, die vruchten gaêrt! Gy, Winter, die de landen
Met sneeuw en ys bedekt! gy blyft my wellemekom.
Dat eer myn hart bezwyk', dat eer myn tong verstomm',
De denkkraft my begeeve, eer we uwen Heer vergeeten.
Zo ik in 't haatlykst oord my eenzaam vond gezeten,
Daar 't zuider zonnevuur de bruine volken schroeit;
Of daar het kille noord' de woeste golven boeit,
En marmren rotsen bouwt op diepe waterzaalen;
Indien my 't lot verbande aan 's aardryks verste paalen,
Daar 't Indiaansch gebergt' het eerste licht geniet,
Of daar 't Hesperisch strand het laatste zinken ziet,
Wat nood! Gods liefde is aan geen land of volk verbonden;
God word van 't zoekend hart door 't groot heeläl gevonden;
Door 't groot heeläl, waarin zyn wondre wysheid blykt,
Waardoor hy 't all' bezielt, in stand houd en verrykt;
Het wisslend lot bestiert der ondermaansche dingen,
En 't heil en 't onheil wikt van alle stervelingen;
De boosheid siddren doet; ootmoedigheid verheugt
En tot een' toevlucht strekt aan de onderdrukte deugd;

Zelfs uit oogschynlyk kwaad onfeilbaar goed doet ryzen;
Het mensdome vordren doet door straf en gunstbewyzen;
Altoos verbetert. Maar 'k verlies myzelv'. Wat licht!...
Het zalig engelenchoor dekt zelfs hier 't aangezicht.